بسم الله الرحمن الرحیم

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

رسمي جريده ګڼه (۱-۴)
نېټه ۱۳۴۳/۱۲/۱۷ هـ. ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر"مجموعه قوانین افغانستان" با شیوۀ تنظیم موضوعی، اکنون به‌خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسلۀ دیگری از قوانین نافذۀ کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

څارنپوه حبیب الله "غالب"

وزیر عدلیه

نام: قانون اصول محاکمات تجارتی

ناشر: وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان

تهیه و ترتیب: ریاست نشرات

مدیر پروژه: قانونمل محمد رحیم "دقیق" سرپرست ریاست نشرات

تدارکات و اداری: سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیزی معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدلیه

طراح جلدو صفحه‌آرا: امان الله صداقت(غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی

مصححین: نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری، احسان الله نیکزاد

مشاورین: اسماعیل حکیمی و محمد یما قاسمیار

تاریخ نشر: ۱۳۹۰

تیراژ: ۵۰۰۰

چاپ: اول (قطع جیبی)

قیمت: ۶۰ افغانی

مطبعه: مطبعه طباعتی وصنعتی احمد

تلفن ریاست نشرات: ۰۷۰۰۰۵۸۷۴۵۷

ویب سایت: www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدلیه محفوظ است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو فهرست

قانون اصول محاکمات تجارتی

لومړی باب: عمومی احکام ۹
لومړی فصل: مقدمه.. ۹
دوهم فصل: صلاحیت ۱۰
دریم فصل: د تجارتی محکمو د غړو د رد اسباب ۱۳
څلورم فصل: د داوړو خواوو اهلیت ۱۵
پنځم فصل: د دواړو خواؤ وکیلان............................ ۱۵
شپږم فصل: د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت ۱۸
اووم فصل: اصلاح ۱۹
اتم فصل: احتیاطی تدبیرونه او تأمینات........................ ۲۰
نهم فصل: خبرول او راوستل.. ۲۸
لسم فصل: د غونډو سمون.. ۳۲
دوه یم باب: لومړنۍ مرحله ۳٤
لومړی فصل: په ابتدائی محکمه کی ددعوو وړاندی کول... ۳٤
دوه یم فصل: لومړنی اعتراضونه ۳٦
دریم فصل: د اصل موضوع په باب اعتراضونه ۳۸
څلورم فصل: جوابی دعوی.. ۳۹
پنځم فصل: په دعوی باندی غور.. ٤۰
شپږم فصل: شاهدی ٤۱
اووم فصل: اهل خبره.. ٤٤
اتم فصل: سندونه ٤۷
نهم فصل: اقرار ۵٦
لسم فصل: قضائی نیابت ۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم فصل: حکميت.. ۵۸
دولسم فصل: په دليلونو غور او د تحقيقاتو ختم............. ٦٤
درېيم باب: دمرافعي غوښتنې مرحله ٦٧
لومړی فصل: هغه حکمونه او فيصلې چه مرافعه پری غوښتل کيدی شي ٦٧
دو هم فصل: د مرافعې غوښتلو موده........................ ٦٨
درېيم فصل: مرافعوی غور ٦٩
څلورم باب: تميز غوښتنه ٧٣
لومړی فصل: هغه حکمونه او قرارونه چه تميز پری غوښتل کيدی شي ٧٣
دوهم فصل: د تميز غوښتنې موده ٧٥
درېيم فصل: په تميز کښې غور ٧٥
پنځم باب: د فيصله ليکونو محصول، د وثيقو بيه او د تجارتي محکمو لګښت ٧٨
لومړی فصل: د فيصله ليکونو محصول.......................... ٧٨
دوه يم فصل: د تجارتي محاکمو د وثيقو بيه ٨٠
درېيم فصل: حق التصديق او د محکمولګښتونه.............. ٨١
شپږم باب: د تجارتي محکمو تشکيلات......................... ٨٣
لومړی فصل: ابتدائيه تجارتي محکمې........................ ٨٣
دوه يم فصل: مرافعه محکمه ٨٥
درېيم فصل: د تميز تجارتي محکمه.......................... ٨٦
څلورم فصل: متفرقه مواد... ٨٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست(دری)

باب اول: احکام عمومی ۹۶
فصل اول: مقدمه ۹۶
فصل دوم: صلاحیت ۹۷
فصل سوم: اسباب رد اعضای محاکم تجارتی ۹۹
فصل چهارم: اهلیت طرفین ۱۰۱
فصل پنجم: وکلای طرفین ۱۰۲
فصل ششم: صلاحیت محکمه و موقعیت طرفین ۱۰۴
فصل هفتم: اصلاح ۱۰۵
فصل هشتم: تدابیر احتیاطی و تأمینات ۱۰۶
فصل نهم: ابلاغ و احضار ۱۱۵
فصل دهم: تنظیم جلسات ۱۱۸
باب دوم: مرحله ابتدائیه ۱۲۱
فصل اول: اقامه دعوی در محاکم ابتدائیه ۱۲۱
فصل دوم: اعتراضات ابتدائی ۱۲۳
فصل سوم: اعتراضات مربوط باصل موضوع ۱۲۵
فصل چهارم: دعوی متقابل ۱۲۵
فصل پنجم: رسیدگی بدعوی ۱۲۶
فصل ششم: شهادت ۱۲۷
فصل هفتم: اهل خبره ۱۳۰
فصل هشتم: اسناد ۱۳۳
فصل نهم: اقرار ۱۴۳
فصل دهم: نیابت قضائی ۱۴۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل یازدهم: حکمیت ۱٤٥
فصل دوازدهم: رسیدگی بدلایل و ختم تحقیقات.......... ۱٥۱
باب سوم: مرحله مرافعه طلبی................................ ۱٥٤
فصل اول: احکام و قرارهای قابل مرافعه طلبی.......... ۱٥٤
فصل دوم: مدت مرافعه طلبی.................................. ۱٥٥
فصل سوم: رسیدگی مرافعه وی ۱٥٦
باب چهارم: تمیز طلبی... ۱٦۰
فصل اول: احکام و قرارهای قابل تمیز ۱٦۰
فصل دوم: مدت تمیز طلبی..................................... ۱٦۲
فصل سوم: رسیدگی در تمیز ۱٦۳
باب پنجم:محصول فیصله خط ها ، قیمت وثایق و مصارف محاکم تجارتی.................................... ۱٦٥
فصل اول: محصول فیصله خط ها ۱٦٥
فصل دوم: قیمت وثایق محاکم تجارتی ۱٦۷
فصل سوم: حق التصدیق ومصارف محکمه ۱٦۹
باب ششم: تشکیلات محاکم تجارتی ۱۷۱
فصل اول: محاکم ابتدائیه تجارتی ۱۷۱
فصل دوم: محکمه مرافعه ۱۷۲
فصل سوم: محکمهٔ تمیز تجارتی................................ ۱۷۳
فصل چهارم: مواد متفرقه ۱۷٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

لومړی باب
عمومی احکام

لومړی فصل
مقدمه

لومړۍ ماده:
په ټولو هغو اختلافونو غور چه له تجارتی معاملاتونه راپورته کیږي د دری واړو تجـارتی محکمـو وظیفـه ده او ددی قـانون د احکـامو تـابع دی.

دوهمه ماده:
هیڅ یو له تجارتی محکمو څخه راساً په یوه دعوی باندی غور نه شی کولای، مګر هله چه یوله دواړو خواؤنه ددی قانون د احکامو سره سم پر دعوی باندی د غور کولو غوښته کړی وی.

دریمه ماده:
تجارتی محکمی مکلفی دی چه د تجارت لـه اصولنامې د مـوادو او ددی قانون له موادو سره سم په تجارتی دعوو غور وکړی.

څلورمه ماده:
هـیڅ یـو لـه رسمی مقامـاتو او دولتـی ادارو څخـه نـشی کـولای چـه د تجارتی محکمو احکام او فیصلو ته تغییر ورکړی او یا د هغه د اجراء مخه و نیسی مګر تر هغه پورتـه محکمـه هغـه هـم پـه هغـو ځـایو کـښی چه پدغه قانون کښې ټاکل شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه ماده:
که چېرې یوې تجارتي محکمې ته داسې دعوی و سپارل شي او یا پکښې اقامه شي چه ددې قانون داحکامو مطابق په هغې باندې غور کول دیوې بلې محکمې یا کوم اداري مقام پورې اړه و لري نو محکمه بایدداسې فیصله وکړي چه (په دې دعوی غور کول ددې محکمې وظیفه نه ده).

دوهم فصل
صلاحیت

شپږمه ماده:
ددې فصل د نور و داحکامو په نظر کښې نیو لو سره تجارتي دعوی په داسې محکمه کښې دائرېږي چه د مدعی علیه قانوني هستوګنځې ددغې محکمې په قضائي ونډ کښې دننه وي چه کله مدعی علیه ډیر او مدعی یو وي یا موضوعات ګڼ خو یوه په بلې پورې مربوط وي نو دعوی په داسې یوه محکمه کښې دائرېږي چه د یو مدعی علیه هستوګنځې د هغې په قضائي ونډ کښې دننه وي.

اوومه ماده:
قانوني هستوګنځې هغه ځای ته وائي چه یو سړی پخپله اراده تل ترتله د خپلې هستو ګنې له پاره غو ره کړې وي.

اتمه ماده:
په هغه محکمه کې چه د قرار داد د عقد یا داجراکیدو ځای د هغې په قضائي ونډکښې دننه وي دعوی اقامه کیدی شي خو په دې شرط چه مدعی علیه یا د هغه قانوني وکیل د دعوی د اقامې په وخت کښې په دغه ونډ کښې هستوګنځې نه ولري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
هغـه محکمـه چه پـه اصـل دعـوی بانـدی غـور کـول ورتـه مجاز وی دا صلاحیت لری چه د متقابله دعوی په باب هم حکم صادر کاندی.

لسمه ماده:
په هغـو کسـانو بانـدی چه پـه افغانسـتان کښـی قـانونی هسـتوږ نځی نلری په هغه محکمه کښې دعوی اقامه کیږی چه دغسی خلک ئی په قـضائی ونـډ کـښې هـستوږ نـه کـوی او کـه پـه افغانـستان کـښې هـډو دهغوی هستوږ نځی معلوم نه کړی شی نو دعوی په هغه محکمه کښی دائریږی چه دمدعی علیه مـالونه، یائی د مـالونو تضمینات، یا هغـه شـی چـه پـرې منازعـه وی ددغـی محکمـی پـه قـضائی ونـډ کـښی دننـه موجـود وی او کـه دا یـوهـم نـه ؤ نـود کابـل پـه تجارتی ابتدائیـه محـکمه کښی د هغوی په مقابل کښې دعوی دائریدای شی.

یوولسمه ماده:
که چېرې یو حقیقی یا حقوقی شخص په بیلو ځایونو کښی نمایندګی و لری نو هغه دعوی چه د نمایندګیو لـه جملې څخه دیـوی د معـاملو نه راپورته شوی وی پخپله ددغه حقیقی یـا حقـوقی شـخص د هـستوږ نځی په محکمه او یا په هغه محکمه کښی چه د غـه نماینـدګی ئـې پـه قضائی ونډ کښی دننه وی دائریدای شـی. د افـلاس دعـوې لـه دې نـه مستثنی دی.

دوولسمه ماده:
هغـه دعـوی چـه شـرکتونه او تجـارتی مؤسـسی ئـې د خپلـو معاملولـه مخه په غړ و یا ئې غړی د شرکت د معاملاتو له مخه یـو پـه بـل بانـدی کـوی پـه هغـه محکمـه کـښې دائـر یـږی چـه د شـرکتو نـو او مؤسـسو قانونی هستوږ نځی د هغی په قضائی ونډ کښې د ننه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسمه ماده:

د تاوان اخستلو دعوې چه دبیمې له مقاولاتو څخه را پیدا کیږی په هغه صورت کښې چه بیمه شوی مالونه منقول نه وی په هغه محکمه کښی دائریږې چه د غه مالونه د هغی په قضائې ونډ کښی پراته وی. او که چېرې بیمه شوی مالونه منقول وی نو دبیمې له مقاولې نه راولاړه شوې دعوی په هغه محکمه کښی چه د تاوان پېښېدو ځای دهغی په قضائې ونډ کښی وی او یا په هغه محکمه کښی چه د بیمی مقاوله د هغی په قضائې ونډ کښی یو ځای واقع شوی وی ختمېږی، دائریدای شی.

څوارلسمه ماده:

که چېرې یو ددعوی له دواړو خواو څخه د هغی محکمی په صلاحیت باندی چه په دغه دعوی غور کوی اعتراض لری نو باید چه خپل اعتراض همدغی محکمی ته په دعوی باندی دغور شروع کولو نه مخکښی وړاندی کړی، که دانه وی نو بیا داسی ګڼل کیږی چه ده د محکمی صلاحیت ته غاړه ایښی ده.

پنځلسمه ماده:

که چېرې په یوه دعوی باندی دغور کولو او پخپل صلاحیت کښی د هغی د ګڼلو په باب د تجارتی محکمو ترمنځ د نظر اختلاف پېښ شی نو دابه د تجارت د تمیز محکمه سپینوی چه صلاحیت د کومی محکمی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم فصل
د تجارتی محکمو د غړو د رد اسباب

شپاړسمه ماده:
د تجارتی محکمو هر غړی په لاندې حالاتو کښې په دعوو باندی له غور کولو څخه رد کېدی شی:
۱- چه دعوی په داسی چاوی چه د یو غړی ښځه، یا لومړی درجه یا دو همه درجه خپلوان وی.
۲- که چیری دعوی له مور، زوی لور یا لمسی څخه د یوه دوصی او یا وکیل په حیث وی.
دوهمه درجه خپلوان نیکو نو تره، ورور، خور، د ورور اولاد، د خور اولاد، خوسر، خواښی، او ښینی ته وائی.
۳- که دعوی دیوه خواد وصی یا وکیل په حیث وی.
۴- که د دعوی په موضوع کښې ئې دمحکمې د غړی، حکم، اهل خبره یا شاهد په حیث عقیده څرګنده کړی وی.
۵- چه د محکمی د غړی او یو صاحب الدعوی ترمنځ په کومه بله محکمه کښې حقوقی یا جزائې دعوی دائره وی او یاد دوی دواړو ترمنځ د خصومت څرګندی نښی نښانې یا مثبت دلایل وجود ولری.

اووه لسمه ماده:
د رد غو ښتنه باید په یوه داسی پاڼه کښی چه د رد اسباب پکښی واضح او صریح لیکل شوی وی د مدعی یا مدعی علیه له خوا چه وغواړی د لاژمو سندونو سره په دعوی باندی دغور د پاره د لومړی غونډی نه کم نه کم اته څلویښت ساعته مخکښی محکمی ته وړاندی کړی شی.
په کار دی چه په دغه پاڼه تاریخ لیکلی وی او درد غوښتونکی امضاء یا مهر یا ګوته یا د دوو تنو تصدیق موجود وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسمه ماده:

د رد غوښتنه چه څنګه محکمی ته ورسیږی د محکمی په دفتر کښی ثبتیږی او سمدستی ئی سواد هغه غړی ته ورکول کیږی چه د هغه رد غوښتل شوی وی که چیرې نو موړی غړی د، رد اسباب ددی قانون په احکامو برابر وګومی نو مکلف دی چه په دعوی باندی د غور کولو نه ډډه وکړی او محکمی ته له خپل استنکاف څخه لیکلی خبرور کړی. که چیرې پخپله غړی د رد غوښتنه چه په قانون برابره ونه ګڼی نو د محکمی هیئت بی له هغه غړی چه رد ئی غوښتل شوی وی په خپله نږدی غونډه کښې د رد په غوښتنه غور کوی او د هغی د منلو یا نه منلو په باب خپله فیصله صادر وی.

نولسمه ماده:

که چیرې داسی و چه بې له دغه غړی چه رد ئی غوښتل شوی دی د محکمی د هیأت نصاب نه پوره کیده نو بیا پورتنۍ محکمه د رد په غوښتنه غور کوی او فیصله صادر وی.

شلمه ماده:

که چیرې دمحکمی هیأت د رد غوښتنه ومنله نو رد شوی غړی ددغی دعوی په غور کښې ګډون نه شی کولای.

یو ویشتمه ماده:

که چیرې د محکمی هیئت د رد غوښتنه ونه منله نو رد غوښتونکی باندی د یوزر نه تر دوو زرو افغانیو پورې د نقدی جرم ور کولو حکم کوی.

دوه ویشتمه ماده:

د رد په باب چه د محکمی له خوا هر څومره فیصلی صادریږی مرافعه اوتمیز پری نه شی غوښتل کیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم فصل
د داوړو خواوو اهلیت

در ویشتمه ماده:
عاقل، بالغ او غیر محجور کسان ددعوی اقامه کولو اهلیت لري، او مدعی علیه واقع کیدی شي.

څلیر ویشتمه ماده:
د دواړو خواوو نه هره یوه چه د بلې خوا د عدم اهلیت دعوی لري مکلفه ده چه د خپلې دعوی ثابتولو دپاره لازم قانوني سندونه او دلیلونه محکمې ته وړاندې کړي. د تجارتي افلاس د حالت نه پرته باید چه قانوني اسنادو خپل مراحل په مربوطو عدلي محاکمو کښې طی کړي وي.

پنځه ویشتمه ماده:
هغه حقیقي اشخاص چه پخپله ددرویشتمې مادې اهلیت نه لري او حقوقي اشخاص چه د دولت رسمي اوتر تصدی لاندې دوائر اوښاروالۍ پکښې شامل دي د خپلو قانوني ممثلینو په واسطه د مدعی او مدعی علیه صفت مومي.

پنځم فصل
د دواړو خواؤ وکیلان

شپږ ویشتمه ماده:
هرڅوک چه ددعوی اقامه کولو اهلیت لري، کولی شي چه خپله دعوی پخپله یا دهغه وکیل په لاس چه دی ئې په آزادۍ سره غوره کوي په تجارتي محکمو کښې اقامه او تعقیب کاندي.
قانوني ممثلین هم دغه حق لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه ویشتمه ماده:

په محکمې، د وکیل د صلاحیت تعمیم یا د هغه تخصیص محکمې زمانی، شخص، موضوع او نورو پوری باید چه په وکالت خط کښی ښکاره ذکروی.

هغه صلاحیت چه په یوه موضوع کښی وکیل ته ورکول کیږی عموماً د هغی په ټولو محاکموی مرحلو کښی نافذ دی پر ته له هغه چه پخپله مؤکل دغه صلاحیت په وکالت خط کښی په کومه ځرګنده مرحله یا مرحلو پورې محدود کړی وی.

اته ویشتمه ماده:

وکیل مکلف دی چه د خپل وکالت خط اصل یا مثنی چه د اصولو مطابق په شرعی یا تجارتی محکمو کښی جوړ شوی وی د دعوی په دوسیه کښی د ساتلو دپاره مربوطی تجارتی محکمی ته وسپاری. د رسمی وکیلانو و کالت خط هماغه رسمی مکتوب دی چه د هغو د صلاحیت دارو آمرانو له پلوه امضا شوی او محکمی ته لیږل کیږی.

نهه ویشتمه ماده:

که مؤکل غواړی چه وکیل د خپل وکالت نه بیځی یا کله کله عزل کاندی او یا وکیل وغواړی چه له وکالته استعفا وکړی، دوی مکلف دی چه د محکمی د ټاکلی غونډی د کیدونه دری ورځې مخکښې هم خپل مقابل طرف او هم محکمی ته خبر ور کړی چه د استعفا او عزل مسئله په دواړو صورتونو کښی د محکمی د دعوی دضبطولو په کتاب کښی ولیکل شی.

ددغه پورتنی حالت نه پرته عزل او استعفا یواځې هغه وخت نافذ ګڼل کیږی چه د محکمی رئیس د عزل او استعفا دلایل معقول وګڼی او د دعووپه کتاب کښی د استعفا یا د عزل د موضوع د لیکلو امر وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ېرشمه ماده:

د وکیل د عزل یا استعفا په صورت کښې مربوطه محکمه مؤکل ته خبر ورکوی چه په هغه موده کښې دننه دننه چه محکمه ئی تعینوی پخپله او یا د نوی وکیل په واسطه د دعوی د جریان تعقیب ته تیارشی. که داسی و نه شی نو د هغه په غیاب کښې فیصله صادریدی شی.

یو د ېرشمه ماده:

که وکیل مړشي یا له وکالته منع کړی شی، موکل مکلف دی چه په هغه موده کښې دننه چه د محکمی له خوا ټاکله کیږی نوی وکیل و نیسی یا پخپله د اقامه شوی دعوی تعقیب ته ودریږی.

دوه د ېرشمه ماده:

هغه وکالت خطونه چه له افغانستان نه بهر جوړیږی په هغه صورت کښې اعتبار لری چه د افغانستان په یوه سیاسی نمایندگی یا قونسلگری کښې ترتیب شوی وی یا د هغوی له خوا له اصول سره سم تصدیق شوی وی، په دواړو صورتونو کښې دافغانستان د خارجه چارو د وزارت د مربوطه څانگی تصدیق لاژم دی.

دری د ېرشمه ماده:

د خپلو مؤکلانو سره د حق الزحمی په باب د دواړو خواوو د وکیلانو دعوی د مدعی علیه دهستوګنځی په محکمه کښې او بل په هغه محکمه کښې چه اصلی دعوی پکښې دائره شوی وی فیصله کیدی شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت

څلور دیرشمه ماده:

محکمه د دواړو خواوو په دعوی او دفاع پوری پابنده ده او دانشی کولی چه د (مدعا به) له تعداده زیات یا دهغه مطلب په باب حکم صادر کړی چه هڅو ظاهر شوی نه وی.

د موضوع د تحقیق له مخی د وړاندی شویو دلیلونو په اساس د (مدعا به) په کمه اندازه حکم صادرول جواز لری.

پنځه دیرشمه ماده:

محکمه دانشی کولی چه دواړه خواوی د خپلو ویناؤ یا دلیلونو او سندونو ښکاره کولو خطرته متوجه کړی، خودا کولی شی چه که دهغوی دعوی یا دلایل ورته مبهم ښکاره شی چه توضیحات تری وغواړی.

شپږدیرشمه ماده:

د هغو حالاتو نه پرته چه د هغو په باب د محکمی له خوا د فوری غور فیصله صادریږی په ټولو قضایاؤ باندی غور کیدل په وار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم فصل
اصلاح

اووه دیرشمه ماده:
د دعوی دواړه خواوی کولی شی چه په کومو معاملو د دوی نزاع وی او هغه په هره مرحله کښی چه وی د حکم له صادریدو نه مخکښی تولې یا ځینی د مصالحت له لاری فیصله کاندی.

اته دیرشمه ماده:
دواړه خواوی کولی شی چه د اصلاح راتللو په نیت پخپلو کښی مخامخ په خبرو اترو لاس پورې کړی او یا ددی مقصد د پاره اصلاحی و کیلان وټاکی او محکمی ته یی معرفی کاندی، خو داده چه باید د اصلاح درخواست د دواړو خواؤ له پلوه لیکلی و شی.

نهه دیرشمه ماده:
په پورتنۍ مادۀ کښی د ذکر شویو اصلاحی وکیلانو له پلوه چه کومه فیصله کیږی دهغی قبول د دواړو خواؤ په هغه موافقه پورې چه د محکمی په وړاندی ئی اظهارکړی مربوط دی مگر هله نه چه د وکیلانو صلاحیت د توکیل له شروع کیدو راهیسی عام او کامل وی.

څلویښتمه ماده:
مربوطه محکمه تش یوځل د دعوې خاوندانو ته د اصلاح سپارښتنه کوی که چېرې دواړه خواوی د اصلاح په لاری د خپل اختلاف اوارولو توفیق ومومی نو باید چه په هغه موده کښی دننه چه محکمی ښودلې ده د اصلاح صورت محکمې ته وړاندی کړی، مربوطه محکمه مکلفه ده چه بې له کوم تصرفه ددغه اصلاح خط په استناد د مورد اختلاف موضوع په باب خپله رسمی فیصله صادره کاندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چېرې اصلاح په (۳۸) ماده کښې دذکر شویو اصلاحی و کیلانو په لاس شوی وی نو په هغه اصلاح خط کښې به چه محکمی ته سپارل کیږی د اصلاحی و کیلانو امضاء مهر یا د ګوتی نښه حتمی ده.

یوڅلوېښتمه ماده:

که چېرې دواړه خواوی د اصلاح په لاره روغی جوړې کولو ته غاړه کښېنږ دی محکمه باید چه هغوی هسی بی فایدی ونه ځنډوی، چه څنګه ولیدله شی چه دواړه خواوی اصلاح ته تیاری ندی نو باید چه محکمه د عدم موافقت ددعوو د ثبت په کتاب کښې و خیږوی او رسماً موضوع ترغور لاندی ونیسی او خپله اصولی فیصله صادره کاندی.

اتم فصل
احتیاطی تدبیرونه او تأمینات

الف: احتیاطی تدبیرونه

دوه څلوېښتمه ماده:

محکمی ته اجازه ده چه د یوی خوا په غوښتنه د دعوې د سوریدلونه لومړی یا وروستی د متنازع فیه شی د ساتنی دپاره د هر قسم تدبیر کولو د پاره چه لازم وی فیصله صادره کړی.

دری څلوېښتمه ماده:

که محکمه دا ووینی چه د احتیاطی تدبیر کول په یوبل ځای کښې ډیر آسان، یا په ډیر لږ تاوان یا ډیر زرکیږی نو د هماغه ځای تجارتی محکمه د فیصلی کولو او داحتیاطی عملیاتو داجرا د پاره د نایب په حیث ټاکلی شی.

څلور څلوېښتمه ماده:

د احتیاطی تدبیرونو په باب د فیصلی غوښتنه محکمی ته د درخواست په وړاندی کولو پورې غوټه ده، ددی درخواست له کبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقابل لوری سمدستی را غوښتل کیږی او که هغه حاضر هم نه شی نو هغه فیصله چه په کارده دده په غیاب کښی هم کیدی شی.

پنځه څلویښتمه ماده:

د احتیاطی تدبیرو نو په سلسله چه کومه فیصله د ضرورت په وخت کښی د پولیس یا ژاندارم په وسیله د منقول یا غیر منقول مالونو د څارنی سپارښتنه کوی نو دغه د څارنی برخه د مربوطې تجارتی محکمی د خبر په اساس د دولت د اجرائیه ځانګو له پلوه اجراء کیږی مګر د فیصلی په ځای کول او نور ټول احتیاطی تدبیرونه د محکمی یوه غړی یا مامورینو او یا دواړو ته په شریکه سپارل کیږی.

شپږ څلویښتمه ماده:

هغه خواچه د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوښتنه کوی هغه په دې پړ دی چه ددی فصل د (ب) د برخی له احکامو سره سم د مقابل لوری یا دریمګړو کسانو د احتمالی تاوان زیرمه و کاندی او که چیرې د احتیاطی تدبیرونو غوښتنوال رسمی یا د دولت د پالنی لاندی دائری وی نو بیا د بیلوز یر مو ورکول ضروری نه دی، تش یو لیکلی تعهد کفایت کوی. د تاوانونو د اندازی ټاکل د هغی محکمی کاردی چه دزیرمی د غوښتنی مطالبه یی منلی وی.

اووه څلویښتمه ماده:

کله چه هغه خوا چه دده خلاف احتیاطی تدبیرونه شوی دی د تاوان زیرمه ورکاندی نو بیا د وضعی د تقاضو سره سم دغه احتیاطی تدبیرونه بدلېدی یا لیری کېدی شی.

اته څلویښتمه ماده:

هغه پاڼی چه په احتیاطی تدبیرونو پورې اړه لری د دعوی په دوسیه کښی ایښودل کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: زیرمې

نهه څلوېښتمه ماده:

تجارتی محکمی صلاحیت لری چه د مقابل لوری او درېیمګړو کسانو د تاوان او د محکمې د لګښت او محصول پوره کولو د پاره د ضرورت په وخت کښی د زیرمی د اخیستلو په باب فیصله و کاندی.

پنځوسمه ماده:

هغه تأمینات چه په دعوی کښی ورکول کېدی شی نقدی پیسې، سهمونه، د پور اسناد، منقول، غیر منقول مالونه دی او یا د یو اعتباری بانک ضمانت دی چه د محکمې له خوا تعیین او قبلیږی، د قانونی سند په اساس ضامن ورکول هم د زیرمی حکم لری.

یوپنځوسمه ماده:

د زیرمی غوښتونکی هم آن که بهرنی اتباع وی چه په افغانستان کښی قانونی استوګنځی نه لری په دی پړ دی چه دپنځوسمی مادی مطابق زیرمه ورکاندی. دا حکم په هغو کسانو هم چلیږی چه په روانه محاکمه کښی خپل استوګنځی په بهرنیو ملکونو کښی غوره کړی.

دوه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د زیرمی غوښتنه یا خو د دعوی د سوریدو سره سم او یا د محاکمی په جریان کښی چه د محاکمی ختم نه وی اعلام شوی وشی.

دری پنځوسمه ماده:

د دعوی د سوریدو نه مخکښی زیرمی غوښتنه په دی شرط کېدی شی چه دعوی په یو رسمی سند باندی تکیه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور پنځسمه ماده:

که چېرې په هغه موده کښې دننه چه محکمه ئی ټاکی د زیرمی دغوښتونکی له پلوه معین تضمین ورنه کړی شی نو داسی ګڼل کیږی چه دی زیرمی له غوښتونه په شاشوی دی.

پنځه پنځوسمه ماده:

زیرمی په باب د محکمی حکم باید چه مقابل لوری ته خبر ورکړ شی او بیا اجرأ کړی شی مګر هله نه! چه سمدستی خبر ورکول ممکن نه وی، یائی د اجرأ ځند د غوښتل شوی زیرمی د تاوانیدو یا زیانیدو سبب کیږی. په دی صورت کښی اول د زیرمی حکم په ځای کیږی او بیا ورپسی خبر ورکول کیږی.

شپږ پنځوسمه ماده:

که چېرې د زیرمی علتونه له منځه لاړشی نو مربوطه محکمه د زیرمی ورکوونکی د غوښتنی په اساس د زیرمی د لیری کولو حکم ورکوی، او که چېرې د محکمی حکم دزیرمی د دعوګیر د اصلی دعوی د بطلان په باب صادر شی، نو تأمینات پخپله له منځه ځی.

اووه پنځوسمه ماده:

د تأميناتو د منلو يا نه منلو په حکم چه د مربوطی محکمې له خوا صادر شی مرافعه او تمیز نه شی غوښتل کیدی.

اته پنځوسمه ماده:

که چېری په زیرمی غوښتونکی باندی د محکمی له خوا د بطلان حکم وشی مقابل لوری کولی شی چه د زیرمی دورکولو په چاره کښی چه ورته کوم تاوان اوښتی وی چی هغه له ده نه وغواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسمه ماده:

د زیرمی د اعتباریتوب او بی اعتبارۍ یا د کفایت او نا کافی توب په سرد پیښ شوی اختلاف پریکړه به هغه محکمه کوی چه په اصل د عوی باندی دغور کولو وظیفه ور په غاړه وی.

شپیتمه ماده:

که په زیرمی کښې ورکړی شی یو معین عین وی او څارنی لاندی نیول ئې ممکن وی نو محکمه دا نه شی کولی چه د هغه په ځای نورمال د څارنی لاندی ئی ونیسی.

یوشپیتمه ماده:

که چېری په زیرمی کښی ورکړی شی یا خومعین عین نه وو او یا که ووخو دڅارنی لاندی نیول کیدی نه شو،نو محکمه کولی شی چه د غوښتل شوی زیرمی د قیمت هو مره مال د مدعی علیه له شتمنۍ څخه ترڅارنی لاندی ونیسی.

دوه شپیتمه ماده:

هغه څوک چه د زیرمی د پاره ضامن ورکول کیږی، کیدی شی چه یو تن یا څو کسان وی. که چېری ضامنان ډیر وو نو هر یو په دی پړدی چه په ضمانت لیک کښې دا خبره ښکاره ولیکی چه دده د زیرمی د څومره اندازی ضمانت کړی دی او که داسی ئی و نه کړل نو هر یو مسلسل مسئولیت لری.

دری شپیتمه ماده:

دا لاندینی کسان بې د مقابل لوری له رضا د ضامن په توګه قبلیدی نه شی:

۱- د دولت او ښاروالیو مامورین.

۲- هغه کسان چه وظیفوی مصئونیت لری.

۳- د مؤکلینو دپاره خپل د دعوی وکیلان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور شپیتمه ماده:

څوک چه د زیرمی ضامن ورکوی په کار دی چه خپل ضامن محکمی ته راولی او یا اصولی ضمانت لیک محکمی ته وړاندی کړی. څوک چه ضامن ورکوې هغه په دی پړ دی چه د هغی د محکمی په وړاندی چه ضمانت پکښې لیکل کیږی د خپل ضامن یا ضامنانو مالی اعتبار ثابت کړی. که چیری یو اعتباری بانک یا تجارتی شرکت ضمانت و کاندی او محکمه د دغه بانک او شرکت مهر یا امضأ پیژنی نو محکمی ته ئې د اصولی ضمانت خط د لیکلو په وخت کښې د نمایند ګانو د راتلو ضرورت نه شته.

پنځه شپیتمه ماده:

د هغه ضامن ضمانت چه په سر شخصاً محکمی ته حاضریږی د دعوی د ضبط په کتاب کښې ساتل کیږی په ده امضأ کیږی او دا ضمانت لیک د رسمی ضمانت لیک حکم لری.

شپږ شپیتمه ماده:

که چیرې غیر منقول مالونه د محکمی له پلوه تر څارنی لاندی ونیول شی نو د محکمی دفتر په دی پړ دی چه د زیرمه وا ل د نوم، شهرت او د ټولو نښو نښانو او د زیرمې د نوع او تر څارلاندی نیول شوی ټول مال د خصوصیاتو لیکلی اطلاع د زیرمی د حکم د ابلاغ نه پس په دوو ورځو کښې د ننه مربوطو مراجعو ته ور کړی.

اووه شپیتمه ماده:

د څارنی لاندی د غیر منقول مالونو نیول په کار دی چه په داسی طریقه وشی چه په مقرراتو کښې په صراحت ذکروی.

اته شپیتمه ماده:

د مالونو او شیانو مهرولاک کول، یائې د ضمانت په اساس پخپله دعوه والو یا دریمګړو کسانو ته سپارل د محکمی په نظریه پورې اړه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه شپیتمه ماده:

د تجارتی هتهی، د شیانو او منقولو مالونو مهرولاک کول چه د ضرورت په وخت کښې د محکمی د حکم له مخه کیږی په کار دی چه دغه کار د محکمی د یو غړی، منشی او ددغی ناحیې د مدیرنه دیو جوړ دری کسیز هیئت له طرفه او ښه به داوی چه دواړه خواوی هم حاضری وی وشی، او که داسی نه وی نو که یوه خوا نه وی یا دواړه خوا وی نه وی نو هم عملیات اجراء کېدی شی.

اویایمه ماده:

دیوی سیمی انضباطی مامورین، سرای داران او څوکی داران دوظیفی د غوښتنی له مخه د هغو شیونو او مالونو په ساتنه مؤظف دی چه د محکمی له خوا مهر ولاک او دڅارنی لاندی نیول شوی وی، ددغه مهرولاک ماتول بی دمحکمی له اجازی منع دی او که څوک دا کار وکړی نو هغه یواځې دا نه چه د مربوطو مقاماتو د جزائې تعقیب لاندی راځی بلکه د تجارتی مربوطی محکمی له خوا پری دپیښ شوی تاوان ور کولو حکم هم خیژی.

یو اویایمه ماده:

د څارنی لاندی دداسی مالونو نیول چه تلف کیږی منع دی په کار دی چه داسی مالونه په (۶۹) مادهٔ کښې دذکر شوی دری کسیز هیأت په لاس خرخ کړی شی او قیمت ئې تر څارنې لاندی و نیول شی.

دوه اویایمه:

په هر وخت چه منقول یا غیر منقول مال د څارنې لاندی نیول کیږی او داسی احتمال وی چه که څارنه جاری پاتی شی نو کیدی شی چه یا خو مال تلف شی او یائې بیه را کوزه شی نو هریوه خوا حق لری چه ددغه مال د خرڅلاو غوښتنه وکړی خو که چېرې مقابل لوری د مال په خرڅلاو خوښ نه وو او کوم تاوان چه د مال څارلې د اجاری ساتلو له کبله پېښیده، هغه ئې قبلاوه نو دهمده په خوښه به رفتار کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرڅون په صورت کښې به د مربوطی محکمی مامور د خرڅون کتنه کوی او د خرڅ شوی مال قیمت به د محکمی یا یو اعتباری بانک په خزانه کښې امانت ږدی.
مقابل طرف هم دخرڅلاو په وخت کښې دکتنی کولو حق لری.

دری اویایمه ماده:
کله چه زیرمه و ال یا دده ضامن د زیرمی ورکولو د حکم د اجرا په وخت کښې پر دی مال د خپل مال په نامه تیرکړی او ځار لاندی ددغه مال د نیولو په باب اجراآت هم وشی نو د زیرمی غوښتنوال د مال ښتن ته د اوښتنی تاوان په ورکولو پړ نه دی او د مال ښتن به د اوښتی تاوان دپاره فقط هغه سړی ته مخ اړوی چه دده مال یې د خپل مال په نامه تیر کړی دی.

څلور اویایمه ماده:
که چیرې هغه مالونه یا نقدی پیسی چه د ځارلاندی نیول کیږی. له درپیمګړی سره وی، یا دځارنې موضوع یوه داسی غوښتنه وی چه د زیرمه وا ل ئې له یو درپیمګړی څخه لری نو د ځارنې په باب د حکم اطلاع به دمحکمی له پلوه دغه شخص ته ورکوله کیږی او هغه ته د محکمی له خوا ددغه حکم درسیدو یورسید لیک به هم تری اخیستل کیږی او دا ټولې خبرې به د زیرمی ورکوونکی ته رسول کیږی.

پنځه اویایمه ماده:
که چیری دغه در پیمګړی شخص د ټول مال یا د مال له یوی برخې یا طلب نه منکروی نو په کار دی چه ددغه موضوع خبر هغه محکمی ته چه د ځارنی حکم ئی راویستلی وی د ځارنی د حکم له ابلاغه پس په دوو ورځو کښې د ننه و رسول شی او که داسی ئی و نه کړل نو دی به د مال یا طلب دورکړی ذمه واروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اویایمه ماده:

که چېری د زیرمی غوښتنوال دا ثابته کړی چه د څارنی لاندی د نیولو په باب د محکمی د حکم د صادریدو په وخت کښې ئی له درېیمګړی سره مال یا طلب موجود وو او هغه په دروغه منکر شوی دی او یا داچه دغه درېیمګړی سړی د مال یا طلب له ورکړی نه چه ورسره دی ډډه وکړی نو د مربوطه محکمی په حکم به عین دغه مال او یا دهغه سره برابر مال دده له ماله څخه اخیستل کیږی. که چېری داسی وی چه مال ئی په لاس نه راځی تر څو چه ئی مقابل لوری ته اوښتی تاوان پوره کړی نه وی د محکمی په حکم به بندی وی.

اووه اویایمه ماده:

د زیرمی غوښتنوال د هغه مال نه چه د څارنی لاندی نیول شوی دی دخپل پور په باب د فایدی اخیستلو په کار کښې تر نورو غوښتنوالو باندی د مخکښې والی حق لری.

نهم فصل
خبرول او راوستل

اته اویایمه ماده:

هغه مدعی یا مدعی علیه چه د محکمی په قضائی وند کښې هستوګنه نه لری په دی مکلف دی چه ددغی محکمی په قضائی وند کښې د ننه ځای وټاکی چه د خبرولو او راوستلو چاره ئی آسانه شی.

نه اویایمه ماده:

هغه څوک چه په محکمه کښې د دعوی د وړاندی کولو دځان دژغورولو اهلیت نه لری د محکمی له پلوه خبر دهغوی قانونی ښکارندویا نو (ممثلینو) ته ورکول کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتیایمه ماده:

حقوقی اشخاصو ته خبر د هغوی د ښکارندویانو په نامه ورکول په کاردی.

یو اتیایمه ماده:

د یوی تجارتخانی د معاملا تو نه د راپور ته شوی دعوې په باب خبر هغه چا ته ورکول کیږی چه ددغی تجارتخانی چاری اداره کوی.

دوه اتیایمه ماده:

په هغو دعوو کښی چه وکیل ئی وړاندی کوی، خبر وکیل ته ورکول کیږی.

دری اتیایمه ماده:

که چېری هغه څوک چه خبر ورکول کیږی د خبر د پاڼی اخیستلو نه ډډه وکړی نو د محکمی خبروال به د کوڅی د دوو کسانو په مخکښې یوځل بیا دغه پاڼه ده ته ښیئی او که هغه بیا هم وانه خیسته نو داپېښه به د خبر په پاڼه کښې لیکل کیږی او بیا پاڼه د دغو دوو کسانو او خبروال د لاس لیک نه وروسته دمحکمی دفتر ته سپارله کیږی او دغه سړی به چه خبر ورته شوی دی د محکمی په امر د پولیس په لاس راغوښتل کیږی.

څلور اتیایمه ماده:

په یو پردی هېواد کښې د خبرولو کار د افغانستان د خارجه چارو د وزارت له خوا د همدغه هېواد د واکمنو مقاماتو په وسیله کیږی.

پنځه اتیایمه ماده:

د چا چه هستو ګنځی یا دیره ځای معلوم نه وی هغوی ته خبر د اعلان په تو ګه کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اتیایمه ماده:

هغه خبر چه د اعلان به شکل د محکمې په فیصله د موجبه اسبابو د یادونی سره صادریږی اجرأیې دالاندی شرطونه لری:

الف: هغه پاڼی چه اعلانیږی داعلان د نېټې تر پایه پورې به د محکمی په دیوال ځوړندې وی.

ب: د خبر پاڼه باید چه د قضائی ونډ د کرښی په دننه رسمی جریده کښې اعلان شی.

څو پورې چه داسی رسمی جریده تأسیس کیږی د خبر پاڼه به د محکمی د قضائی ونډ دننه په یوه داسی جریده کښی چه محکمه ئی ټاکی اعلانیږی.

اووه اتیایمه ماده:

په کار دی چه په اعلان کښې ددواړو خواوو نومونه او پوره پته، ددعوی موضوع، د اعلان صادریدو ځای او که په اعلان کښې د حاضریدو حکم هم وی نو د حاضریدو ځای، ورځ او ساعت دی ولیکل شی.

اته اتیایمه ماده:

که چېرې مقابل لوری په راډیو کښې د اعلان د خپریدو لګښت په غاړه واخلی نو د خبرپاڼه په راډیو کښی اعلانیدی شی خودا اعلان به تش د پوهولو دپاره وی او قانونی اعتبار یواځی هغه اعلان لری چه په شپږ اتیایمه ماده کښې دښودل شوی لاری مطابق شوی وی.

نهه اتیایمه ماده:

د مدعی او مدعی علیه نه پرته چه کوم اشخاص دمحکمی دقضایی ونډ نه بهر په افغانستان کښې اوسی، هغه محکمه چه په دعوی باندې غور کوی د خبر پاڼه هغوی ته د هغی محکمی په لاس ددی قانون په حکمونو برابر ورلیږی چه دوی دهغی د قضائی سیمی دننه هستوګنه لری، محکمه واک لری په هغوحالاتو کښې چه لازمه وګڼی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخبر پاڼه دهغه خوا په موافقه او لګښت چه خبر د هغه په ښیګړه وی نوموړی خلکوته تیلګرامی ورواستوی.

نوی یمه ماده:

د خبرپاڼی په ګڼ شمیرپه کار دی، چه یوه ئی په مربوطه دوسیه کښې وساتله شی او نوری ئی هغو کسانوته وسپارلی شی چه خبر ورته ورکول کیږی.

یونوی یمه ماده:

د خبر پاڼه باید چه دا لاندی نکتې ولری:

الف: چاته چه خبر ورکول کیږی د هغه نوم مکمل شهرت او د پوره پته ښودنه.

ب: په څرګند ډول د راغوښتلو د علت ښودنه.

ج: دراغوښتل شوی د راتلو ورځ او ساعت ښودنه.

د: د محکمی نوم او پته ښودنه.

هـ: د رئیس اومنشی لاس لیک او د محکمی مهر.

دوه نوی یمه ماده:

هغه څوک چه محکمی ته راغوښتل کیږی په کار دی چه پخپله حاضر شی، یا خپل قانونی وکیل ورته راولیږی او که د نه راتلو دپاره کوم په عقل برابر عذر لری نو باید چه د راتلو دپاره ده ته د ښودل شوی ساعت نه څلورویشت ساعته آګاهو دی دخپل دغه عذر اطلاع محکمی ته ورسوی. که چیری محکمه په سر د یو چا راتلل ضروری ګڼی او د وکیل راتلل ئی کافی نه بولی نو په کار دی چه د راغوښتو په پاڼه کښې دغه ټکی څرګند ولیکی چه په دغه صورت دغه په سر راغوښتل شوی شخص پخپله محکمی ته حاضر شی.

دری نوی یمه ماده:

که چیری هغه څوک چه په سر راغوښتل شوی دی په داسی ځای کښې هستوګنه لری چه په دعوی باندی دغور کوونکی محکمی د قضائی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونړ نه بهر وی نو محکمه کولی شی چه هغه اظهارات ددی قانون په حکمونو برابرد قضائی نیابت په اساس واخلی.

لسم فصل
د غونډو سمون

څلورنوی یمه ماده:

محاکمه په تجارتی محکمو کښې په ښکاره کیږی.

پنځه نوی یمه ماده:

د اداری او انضباطی چارو څارنه، دغه شان ددی قانون په ښودلو پولو کښی دننه د غونډو سمون او ترتیب د محکمی درئیس وظیفه ده. دمحکمی رئیس په دواړو خواوو کښی هری یوی ته د بیان او اظهار موقع ورکوی، هغوی د زیاتی پاتی وینا څخه منع کوی او څوک چه د غونډی په سموالی کښې ګډوډی را پیدا کوی هغوی له محکمی څخه وباسی. که چېری څوک په محکمه کښی یو ناوړه کار وکاندی محکمه ورته ددی قانون په حکمونو برابر انضباطی جزاء ورکوی. دغسی انضباطی فیصلی غوتی (قطعی) پریکړی دی چه مرافعه او تمیز پری نه شی غوښتل کیدی.

شپږ نوی یمه ماده:

د دعوی دواړه خواوې یا دهغوی وکیلان پدی مکلف دی چه خپله دعوی یا د دعوی دفع په دوو نسخو کښی محکمی ته وړاندی کړی د محکمی منشی د محکمی د رئیس له امره سره سم هغه د دعوو لیکلو په کتاب ثبتوی که چېری دعوی له یوه په زیاتو کسانو باندی وی نو په کار دی چه زیاتی نسخی د شخص په سر یوه یوه ویشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه نوی یمه ماده:

د دعوی د بهیر په وخت کښې د محکمی منشی ددغی دعوی په باب ټولی پاڼی لکه د پوهانو نظریه د شاهدانو ویناوی او نور ددعوو لیکلو په کتاب کښی ثبتوی.

اته نوی یمه ماده:

د دعوی دواړه خو اوی یا د هغوی وکیلان کولی شی چه د رئیس په اجازه د محکمی د منشی د څارنی لاندی د خپلی لاټجې په باب دوسیې او د دعوو د لیکلو کتاب ولولی.

نهه نوی یمه ماده:

د مدعی او مدعی علیه د جوابونو ورکولو موده دمحکمی له خوابنودله کیږی خو دغه موده له یوی میاشتی نه زیاتیدلی نه شی.

سلمه ماده:

په هغه موده کښې چه د مدعی او مدعی علیه د جوابونو د پاره د محکمی له خوا ښودل شوی ده د دواړه خواو د دلیلونو له اوریدلو ورسته د مربوطه محکمی له پلوه لږیدی او ډیریدې شی.

یوسلو یوومه ماده:

په نه نو یمه اوسلمه ماده کښی یاده شوی موده هغه چاته له ابلاغیه وروسته چه مهلت ورکړی شوی دی شروع کیږی.

یوسلو دوه یمه ماده:

که چیری دهغه سړی هستوګنځی چه ورته مهلت ورکړشوی دی د محکمی دقضائی وندِ نه بهر وی، نو په هرو دوولسو میلو پسی یوه ورځ د زیات مزله مهلت ورکول کیږی.

یوسلو دریمه ماده:

دهغه مدعی او مدعی علیه دجواب موده چه په افغانستان کښې معلوم دیره ځای نه لری، دخپلی محکمی له خوا ورته د یوی نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅلورو مياشتو پورې ټاکله کيږي او د محکمې له خوا په جريدو او راډيو کښې د وروستۍ اعلان د خپريدو له نېټې څخه شپږ اتيايمې اواته اتيايمې مادې مطابق شروع کيږي.

يوسلو څلورمه ماده:
که چېرې په يوه دعوی کښې مدعي او مدعی عليه ګڼ کسان وې، نو ترټولو اوږده موده چه کوم يوه ته ورکوله کيږي، ټول په هغې کښې شامل دي.

دوه يم باب
لومړنۍ مرحله

لومړی فصل
په ابتدائي محکمه کې ددعوو وړاندې کول

يوسلو پنځمه ماده:
کله چه محکمه د يوې دعوی د شروع کيدو حکم وکړي او د محکمې د دفتر ټاکلي محصول تحويل کړی شي، نو دعوی له همدغې نېټې سوره شوې ګڼل کيږي.

يوسلوشپږمه ماده:
په کار دي چه د دعوې سورولو غوښتنه په يوه چاپې عريضه کښې چه رسمي دائروته د مراجعې د پاره ټاکلې شوي دي وليکله شي، که چاپې عريضه نه وي نو بايد چه په غوښتنليک باندې د دوو افغانيو د صکوکو ټکټ ولګول شي.

يوسلو اوومه ماده:
د دعوې سورولو په غوښتنه کښې بايد چه داټکي روښانه وي:
۱- د مدعي مکمل شهرت يعني:
الف: د مدعي نوم او دهغه د پلار نوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د تذکری لمر او تاریخ ئی.
ج: دیره ځای ئی.
د: کار او کسب ئی.
۲- د مدعی علیه یا مدعی علیهم مکمل شهرت.
۳- د هغه شی تعیین چه په دعوی کښی پروت وی.
۴- د غوښتنې نېټه.
۵- اصل ادعا.

یوسلو اتمه ماده:

مدعی په دی مکلف دی چه د هغو پاڼو او سندونو تصدیق شوی نقل چه دی پری استناد کوی د دعوی سورولو د غوښتنی سره یو ځای د محکمی دفتر ته وسپاری. که چېری محکمه لازمه وګڼی نوله خپله پلوه یا د مدعی علیه په غوښتنه کولای شی چه مدعی ته ووایی چه اصل پاڼی محکمی ته وښیه.

یوسلونهمه ماده:

که چېری ددعوی سورولو غوښتنه د وکیل په لاس محکمی ته وړاندی شوی وې نو په کار دی چه وکالت پاڼه هم ورسره یوځای وی.

یوسلولسمه ماده:

ددعوی سورولو د غوښتنی د رسیدو سره سم په کار دی چه منشی هغه د محکمی په دفتر کښې ثبت کړی او د دواړو خواوو د مکمل شهرت، دغوښتن لیک د تاریخ او د ورسره پاڼو رسید مدعی ته ورکړی.

یوسلو یوولسمه ماده:

که چېرې د دعوی سورولو غوښتن لیک د یوسل پنځمی، یوسل شپږمې او یوسل اوومی مادی د ښودنی سره سم نه وی تیار شوی، نو د محکمی منشی د غوښتن لیک د رسیدونه پس په پنځو ورځو کښی دننه دنننه دهغه نواقص د محکمی د رئیس له نظره تیروی او د رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

په امر دغه غوښتن لیک د نیمګړتیا پوره کولو د پاره مدعی ته بیرته ورکوی.

یوسلو دوولسمه ماده:

مدعی حق لری چه د دعوی سورولو نه پس هر کله چه وغواړی د محکمی په اجازه دعوی پریږدی.
که چیری محکمی ته دا ښکاره شی چه دی دا دعوی د بدنیتی له مخه پریږدی نو مکلفه ده چه ده ته د دعوی پریښودلو اجازه ورنه کړی، بلکه دی به مکلفوی چه یا له دعوی نه ابراء و کاندی او یائی جاری و ساتی د دعوی پریښودلو د اجازی په حالت کښی مدعی پدی مکلف دی چه مقابل لوری ئی خومره تاوانی کړی دی. که چیری مدعی علیه یی غواړی او محکمه ئی تشخیص وکړی چه هغه مدعی علیه ته ورکړی د دعوی پریښودلو محصول کټ مټ د دعوی نه دابرا د محصول هومره دی.

یوسلو دیارلسمه ماده:

مدعی د مدعی علیه د رضانه پر ته دا نه شی کولای چه خپله دعوی د سوریدلو نه پس پراخه کاندی.

دوه یم فصل
لومړنی اعتراضونه

یوسلو څوار لسمه ماده:

لومړنی اعتراضونه دادی:
۱: د محکمی د صلاحیت نه لرلو ادعا.
۲: د دعوی سورولو په باب د مدعی د قانونی اهلیت یا صلاحیت نه لرلو ادعا.
۳: په مدعی علیه پوری د سوری شوی دعوی داړی نه لرلوادعا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: ددی خبرې ادعا چه سورې شوی دعوی یوځل پخوا د همغو کسانو ترمنځ چه په دی دعوی کښې دواړه خوا وی دهغو په ځای ولاړی دی خپل جریان تیر کړی او د یوی واکمنی محکمی له خوا په دغه باب غوڅ پریکړی حکم وتلی دی.
۵: ددی خبرې ادعا چه سوره شوی دعوی د وخت تیریدو د قید لاندی راغلی ده.
۶: ددی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی په یوه بله داسی تجارتی محکمه کښی هم دائره ده چه کټ مټ ددی محکمی هومره صلاحیت لری.
۷: د دی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی د یوی بلی داسی دعوی سره پیوند لری چه په یوه بله محکمه کښی دائره ده او په کار دی چه دا دعوی قانوناً هغلته غوڅه شی.

یوسلو پنځلسمه ماده:

که چیری د یوسل او څوارلسمی مادی دوهمه، دریمه، څلورمه، پنځمه فقره ثابته شی نو په کار دی چه محکمه په دعوی باندی دغور کولو نه ډډه وکړی او د رد حکم وکړی.

یوسلو شپاړسمه ماده:

که چېری د یوسلو څوارلسمی مادی اوله، شپږمه او اوومه فقره ثابته شی نو په کار دی چه محکمه په دعوی باندی دغور کولو نه ډډه وکړی او د دعوی دوسیه هغی محکمی ته چه تعلق ورپوری لری په لسو ورځو کښی د ننه له حکم کولو نه پس د غور د پاره ولیږی خوهله نه! چه یوی خوا د یوسلو اووه لسمی مادی د حکم سره سم د جار وتلو (استیناف) غوښتنه کړی وی.

یوسلو اووه لسمه ماده:

د دواړو خواو نه هره یوه چې د محکمی حکم دهغی خلاف وی، کولی شی چه د ابتدائیه محکمی د فیصلی د لیکلی خبر نه پس ترشلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو پوری مرافعه و غواړی او که د مرافعه محکمی په فیصله ئی قناعت و نه شی د مرافعه محکمی د فیصلی دلیکللی خبرنه پس په لسو ورځو کښی تمیز وغواړی.

یوسلو اتلسمه ماده:

که چېری په یوسلوڅوارلسمه ماده کښی راغلی اعتراضونه د دعوی په اصل موضوع باندی دغور کولو نه مخکښی نه وی وړاندی شوی نو په دعوی باندی د غور کولو او د محاکمی په جریان کښی نه شی اوریدل کیدی.

یوسلو نولسمه ماده:

دمدعی علیه لومړنی اعتراضونه په هغه موده کښی دننه چه په اصلی موضوع باندی داعتراضونو په باب په درېیم فصل کښی ټاکل شوی ده، مدعی ته رسول کیږی او پخپله ټاکلی موده کښی دننه د مدعی نه ځواب اخیستل کیږی.

درېیم فصل
د اصل موضوع په باب اعتراضونه

یوسلو شلمه ماده:

که چېری مدعی یا دهغه وکیل لومړنی اعتراضونه وړاندی کړی، نو پدی مکلف دی چه د اصل موضوع په باب خپل ځواب ده ته د خبر ورکولو له تاریخه و وروسته د پنځلسو ورځو په ترڅ کښی او یا په هغه موده کښی د ننه چه د محکمی په خوښه د پنځلسو ورځو نه زیاته ټاکل کیږی په دوو نسخو کښی تیار کاندی او د خپلو ټولو هغو اسنادو سره چه په لاس کښی ئی لري او دی پری تکیه کوی محکمی ته وړاندی کړی.

د محکمی منشی د ده د ځوابونو یوه نسخه د دعوو ضبطولو په کتاب ثبتوی او بله نسخه ئی د رسید په بدل کښی مقابل لوری ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکـوی او پــه وړانــدی شــویو ســند و نــو د محکمــی مهــر لګــوی، محتویات ئی د دعـوو ضبطولو کتـاب تـه رسوی او اصـل سندونه د رسید په بدل کښی بیرته خپل خاوند ته ورکوی چه د ضرورت په وخت کښی ئی محکمی ته وښیی.

یوسلو یو ویشتمه ماده:

په تجـارتی ابتدائیـه محکمو کـښی اوادعـا د مـدعی او مـدعی علیـه مدافعه زیات نه زیات دری واری د دواړو خواو ترمنځ غیر کیږی.

څلورم فصل
جوابی دعوی

یوسلو دوه ویشتمه ماده:

مـدعی علیـه حق لـری چـه د مـدعی د دعـوی پـه مقابـل کـښی دی هـم ددعـوی اقامه وکړی او په کار دی چه دا دعوی له اصل دعـوی سره په منـشأ کـښی شـریکه وی او د اصـل دعـوی پـه بـاب تـصمیم پـه هغـی باندی تاثیر اچوی.

یوسلو درویشتمه ماده:

په کار دی چه په جوابی دعوی کښې د اصل دعـوی د دفعـې نـه عـلاوه په مدعی نوی دعـوی هم وی.

یوسلو څلیرویشتمه ماده:

په کار دی چه جوابی دعوی د یوی ځانګړی غـوښتنی په موجب سـوره کړه شی.

یوسلو پنځویشتمه ماده:

کـه چیـری د مـدعی علیـه دعـوی جـوابی نـه وی، نـو محکـمه بـه پـه ځـانګړی صـورت پـه دعـوی غـور کـوی او کـه چیـری پـه دغـه دعـوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندی غور کول د دغی محکمی په صلاحیت کښی نه ؤ نو محکمه به د یوی فیصلی په اساس خپله ناصلاحیتی په دغه باب اعلانوی.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:

په جوابی دعوی کښی دادعا او دواړو خواوو د دفعو په باب د دی قانون د یوسلو شلمی مادی حکم چلیږی.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

که چیری مدعی خپله اصل دعوی د یوسلو دوولسمی مادی د حکمونو سره سمه پرینبوده نو د جوابی دعوی مدعی کولی شی چه خپله دعوی د دی قانون د احکامو سره سم جاری وساتی.

پنځم فصل
په دعوی باندی غور

یوسلو اته ویشتمه ماده:

محکمه د دعوی په هره مرحله کښی کولی شی دواړه خواوی یا د هغوی وکیلان را وغواړی او یو د بل په مخکښی د دوی ویناوی د هغه کشالی په باب چه اختلاف پری پیښ دی اوریدی او د ځلوښتمې مادې د پاملرنی سره سره دوی ته د صلحی کولو تشویق ورکولی شی.

یوسلو نهه ویشتمه ماده:

د دواړو خواوو ترمنځ د یوسلو یوویشتمی مادی سره سم د ادعا او د فعی دوراندی کیدلونه پس که چیری محکمی ته دا ثابته شی چه په دعوی باندی کافی څیړنه او غور شوی دی او اوس پری د حکم د صادریدو وخت دی نو دواړو خواو ته د غور د ختمیدو خبر ورکوی او که داسی نه وه نو د ضرورت په وخت دواړه خواوی راغواړی او د نیمګړی برخو په باب تری توضیحات غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو د پرشمه ماده:
د دواړو خواوو د حاضرولو د پاره چه محکمه شومره موده ټاکی د هغی زیاته اندازه لس ورځی ده، د مزله داوږدوالی له امله به محکمه ددی قانون د حکمونو سره سم په اصله موده باندی یوځه وخت زیاتوی، په فوق العاده حالاتو کښی محکمه پخپله او یا د دواړو خواوو نه د یوی په غوښتنه د حاضرو لوموده اوږدولی شی.

شپږم فصل
شاهدی

یوسلو یو د پرشمه ماده:
د دعوی د دواړو خواوو نه هر یو چه د شاهدانو په شاهدۍ باندی تمسک کوی په دې مکلف دی چه محکمی ته د خپلی ادعا وړاندی کولو په وخت کښې د مکمل شهرت، پتې او شمیر سره د شاهد د نامه یا شاهدانو د نومونو لست محکمی ته وړاندی کړی. دغه متمسک حق نه لری چه دغور په وخت کښی د نو یو شاهدانو او یا د هغو شاهدانونه غیر چه ده ئی نومونه مخکښی محکمی ته سپارلی دی د نورو شاهدانو نومونه وښیی. محکمه د غور په وخت کښی په شهادت متمسکه خوا په دی مکلفوی ټول ښوولی شاهدان یا د هغو له جملی ځینی کسان چه محکمه ئی خوښ کړی په هغه تاریخ چه محکمه ئی ښیی، راولی.
د ضرورت په وخت کښې پخلپه محکمه هم ښودل شوی شاهد یا شاهدان غوښتلی او راوستلی شی.

یوسلو دوه دیریشمه ماده:
که چېری شاهد د یو بلی قضائی محکمی په و نډ کښی هستوګنه لری، نو هغه محکمه چه په دعوی غور کوی، د هغی محکمی نه چه دی پکښی اوسی د اغوښتنه کولی شی چه د قضائی نیابت په اساس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهدی واوری او د شاهدانو و ینـاوی ثبت کړی او د نتیجـی اطـلاع رسماً هغی محکمی ته ورکړی چه په دعوی غور کوی.

یوسلو دری د پرشمه ماده:

شاهد به د اشرطونه لری:

الف: عاقل به وی.

ب: عمر به ئی له اتلسو کلونو کم نه وی.

ج: محجور به نه وی.

د: د شاهدی نه مخکښی به ئی کوم جنایت نه وی کړی.

هـ: د چا دپاره چه شاهدی وایی د هغه سره به د زوجیت یا د لـومړۍ او دوه یمی درجې خپلولی نـه لـری، نوکریـا بـا دار بـه ئـی نـه وی او دده د ګوزاری زیرمه به د هغه په غاړه نه وی.

و: په چا باندی چه شـاهدی وائـی د هغـه سره بـه ئـی داسـی دشـمنی نـه وی تیره شوی چه دلیل پری موجود وی.

ز: دده او هغـه چـا پـه مـنځ کـښی بـه چـه دی پـرې شـاهدې وائـی، د شاهدۍ په وخت په کومه محکمه کښې حقوقی یا جزائی دعوی روانـه نه وی.

یوسلو څلور د پرشمه ماده:

د دعـوه والـو هـره خـوا د یوسـل دری دیرشـمې مـادی د (هـ) (و) او (ز) فقرو په اساس شاهد رد ولی شی.

یوسلو پنځه د پرشمه ماده:

هغـه خـوا چـه د شـاهد ردول غـواړی پـه کـار دی چـه د رد غوښـتنه د شاهدۍ نه مخکښی محکمی تـه وړانـدی کړی او دلیلونـه هـم وښـیی. که چېری محـکمه د رد علت صـحیح وګڼـی نـو د شـاهد شـاهدی نـه شی اوریدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو شپږ د پرشمه ماده:
که شاهدان ګڼ وو نو محکمه به د هر یوه شاهدی یوائې او د نورو نه بیله اوری.

یوسلو اووه د پرشمه ماده:
په کار دی چه شاهدان د شاهدۍ نه مخکښې خپل نوم، مکمل شهرت او پته وښیی او ژبه وکړی چه ټول حقایق به بې له زیاتی کمی بیانوی.

یوسلو اته د پرشمه ماده:
په کار دی چه د محکمې رئیس شاهد ته د شاهدۍ ویلونه آګاهو هغه جزا بیان کړی چه قانون د ټګ او ناحقه شاهد د پاره ټا کلی ده.

یوسلو نهه دیر شمه ماده:
ضروری ده چې د شاهد بیان دده پخپل لیک او کتابت د دعوو ضبطولو په کتاب کی ثبت شی او په ده امضاء کړی شی، او که شاهد لیک نه شی کولی نو دده بیان به کټ مټ د محکمې د منشی له پلوه د دعوو ضبطولو په کتاب کښې ثبتیږی او تری لاندی به د شاهد ګوته یا مهر د دوو کسو په تصدیق لګول کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده:
د تجارتی دعوی په اثبات او پریکون کښې د شاهدۍ د تاثیر، ارزښت او اهمیت اندازه ټاکل د خپلې محکمې په واک کښې دی په داسی پېښو کښې چه هر یو دعوه وا ل د خپلې دعوی د اثبات د پاره یو اعتباری سند وړاندی کوی نو د مقابلی خوا دفع بی د اعتباری سند د لرلو او محکمې ته له ښودلو تش دشاهدانو په وسیله نه اوریدله کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو یوڅلوېښتمه ماده:

ددعوی والو هیڅ لوری د شاهدۍ ویلو په وخت کښې د شاهد بیان غندلی یا نمانځلی نشی، ددعوه والو هره خوا چه د رئیس له پلوه د خبر داری ورکولو سره هم دغسی وکړی نو له محکمی ویستل کیږی.

یوسلو دوه څلوېښتمه ماده:

که چېری شاهد په پښتو یا فارسی نه پوهېده نو د ترجمان په خوله به تری ځواب غوښتل کیږی.

یوسلو دری څلوېښتمه ماده:

په تجارتی محکمو کښې د محکمی د حکم کولو د پاره د شاهدۍ د ضروری نصاب کمه اندازه دوه تنه دی.

اووم فصل
اهل خبره

یوسلو څلور څلوېښتمه ماده:

په هغو پیښو کښې چه په یوه دعوی باندی غور کول په فنی معلوماتو پوری تړلی وی، محکمه د دعوه والو یا دعوه وا ل په غوښتنه او یا پخپله د دی خبری حکم کولی شی چه د پوهانو نه دی پوښتنه وشی. د محکمی په حکم کښې به دهغه موضوع څرګند ذکر چه د پوهانو عقیده پکښې ضروری ده، قیدیږی او د هغی مودی ټاکل چه پوهان پکښې خپله عقیده څرګنده کړی، ضروری دی.

یوسلو پنځه څلوېښتمه ماده:

کله چه دواړه خواوی د پوهانو په ټاکلو اتفاق وی نو پوهان به د محکمی له پلوه خوښیږی، کیدای شی چه پوهان یو نفر یا ډیر کسان خوښ کړی شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو شپږ ځلوېښتمه ماده:

د پوهانو په حیث هغه کسان خوښول په کار دی چه په مربوطه پېښه کښې د ضروری فنی معلوماتو خاوندان وی، هغه پوهان چه د یوسلو پنځه ځلوېښتمی مادی سره سم پخپله د محکمی له خوا ټاکل کیږی، ورسره ددې قانون د شهادت د فصل په یوسلو دری دېرشمه ماده کښې دراغلو شرطونو پاملرنه هم ضروری ده.

یوسلو اووه ځلوېښتمه ماده:

په هېڅا باندی ددی خبری زورنه شی کېدی چه که دده خوښه نه وی هم د اهل خبره په حیث دې خپله عقیده څرګنده کړی.

یوسلو اته ځلوېښتمه ماده:

د محکمی له پلوه د دواړو خواوو د بیان اوریدلونه پس محکمه هغه سوالونه ټاکی چه د پوهانونه ئی پوښتنه په کار ده. د دواړو خواو نه د پوهانو په باب ځواب او لیک غوښتل د محکمی په وړاندی د دواړو خواوو په حضور کیږی.

یوسلو نهه ځلوېښتمه ماده:

که چېری د پوهانو د حق الزحمی په باب مخکښې فیصله نه وی شوی، نو حق الزحمه د موضوع د څومره والی، څرنګوالی او د پوهانو د وخت اود زحمت د پاملرنی سره د محکمی له خوا ټاکل کیږی.

یوسلو پنځوسمه ماده:

که د پوهانو نه پوښتنه کول د دواړو خواوو نه د یوه په غوښتنه شوی وو نو حق الزحمه به هماغه خوا ورکوی.

که چېری د پوهانو نه پوښتنه د دواړو خواوو په غوښتنه یا پخپله د محکمی له پلوه شوی وه نو دواړه خواوی به نیمه نیمه حق‌الزحمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکـوی. پـه دوارو صـورتونو کـښې پـه کـار دی چـه پـه کـار بانـدی د پوهانو د لاس پورې کولو نه اول حق الزحمه محکمی ته ورکړه شی.

یوسل یو پنځوسمه ماده:

پوهان مکلف دی چه د محکمی لـه خوا پـه ښـودلی وخت محکمـی تـه حاضـر شـی او د هغـو موضـوعاتو پـه بـاب چـه د دوی نظریـه پکـښی غوښتل کیږی خپلی کتنی وکړی او په هغه موده کښی د ننه د ننـه چـه محکمه ئی ټاکی نتیجه پخپل لاس محکمی ته وړاندی کړی.

یوسل دوه پنځوسمه ماده:

محکمـه د هغـو ټکـو د پـوره کولـو او څرګنـدولو د پـاره چـه د پوهـانو ګونګ و ګنګل شی له پوهانو په راپور کی نیم ګړی اوڅخه بیـا پوښـتنه کولی شی.

د دوی د خولی توضیحات د دعووضبطولو په کتـاب خیـژی او د دوی نه پری د سخط اخستـل کیږی.

یوسل دری پنځوسمه ماده:

بـه کـار خـو دا دی چـه محکمـه د پوهـانو پـه نظریـه بانـدی پټ پـه پـرده کښی څیړنه وکړی خو که ضرورت پیښ شی نو محکمه د دوارو خوا ؤ په مخکښی د پوهانو په نظریه څیړ نه کولای شی.

یوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د پوهانو نظریات د رایو د ډیرښت په اساس اخستل شی او د تجـارتی دعوو په پریکون کښی د قرینی په حیث پیژندل کیږی.

یوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

که چیری محکمه د پوهانو نظریی ته اعتبار ور نـه کـړی نـو بیـا هـم یـو ځل نوی پوهان ددی فصل د حکمونو سره سم ټاکلی شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم فصل
سندونه

یوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
په هغه صورت کښی چه قانون په تجارتی محکمو کښی د یوی ادعا د ثبوت دپاره یو ډولو معین دلیل څرګند او په ګوته کړی وی نو د هغی ادعا ثبوت په بل ډول دلیلونو نه شی کیدی.

یوسلو اووه پنځوسمه ماده:
هغه مسایل چه ثبوت ئی د دواړو خواوو په اتفاق په معینو دلیلونومنل شوی وی د هغو د ثبوت دپاره نور دلیلونه منل کیدی نشی خو پدی شرط چه د دواړو خواوو اتفاق د قانونی حکمونونه مخالف نه وی.

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
په دی قانون کښی د جعلیت د ذکر شویو حکمونو له پاملرنی سره سم هغه دفعی چه په سند باندی مستندو دعوو په مقابل کښی مینځ ته راځی په کار دی چه په سند باندی مستند وی.
یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
ددی لاندی حالتونو په هر صورت کښی شاهد وړاندی کیدی شی:
الف: په داسی معاملو کښی لکه اور لګیدل یا ټکر چه سند اخستل پکښی یا خو ناممکن او یا خو را ډیر ګران کار وی.
ب: په هغو چاروکښی چه د دواړو د ایجاب یا وضعیت له کبله پکښی د سند تیارول د عرف او چال چلند تقاضا نه وی.
ج: د جبر او حیلی د پیښیدو په حال کښی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو شپیتمه ماده:
که چیری د یوی ناڅاپی پیښی، یا د جبر د سببونو یا دور کیدلو له کبله د یو سند له منځه تللو په باب زړه منلی دلیلونه او قرینی موجودی وی نو په شاهدی باندی د دعوی اثبات کیدی شی.

یوسلو یوشپیتمه ماده:
هغه سندونه چه د داسی مقاماتو له خوا اصولاترتیب او تصدیق کیږی چه د قانون له مخی د هغو د تیارولو واک لری نو د تجارتی محکمو په وړاندی تر هغه وخته پوری اعتبار لری چه خلاف ئی ثابت شوی نه وی خو که محکمه ئی مشبوه وګڼی نو مثنی ئی پخپله له هغه مقامه چه دائی تیار کړی دی رسماً راغواړی:
دغه شان که اشتباه د سند په تصدیق کښی موجوده وی نو محکمه ئی پخپله تصدیق رسماً له هغه مقامه راغوښتی شی چه دغه تصدیق ئی کړی دی.

یوسلو دوه شپیتمه ماده:
هغه سندونه چه له افغانستانه بهر تیار شوی وی هله پری اعتبار کیدی شی چه د دوه دیرشمی مادی له حکمه سره سم تیار شوی او تصدیق شوی وی.

یوسلو دری شپیتمه ماده:
هغه غیر رسمی سندونه چه په محکمو کښی د هغو صحت منل کیږی د رسمی سند ماهیت مینده کوی.

یوسلو څلور شپیتمه ماده:
د کرښونه بهر یا هغه عبارتونه چه په وهلو کرښو د پاسه لیکل شوی وی په متن کښی وی که په حاشیه کښی اعتبار نلری مګر هله چه دغه برخی ځانګړی صورت د سند ورکوونکی امضا کړی او تصدیق کړی وی او یا د محکمی په مخکښی امضا شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو پنځه شپیتمه ماده:

هغه عبارتونه چه د پو روالی له پلوه د ټول یا ځینی پور د رسیدلو په باب لیکل کیږی هله اعتبار لری چه پو روا ل ئی صحت منی.

یوسلو شپږشپیتمه ماده:

داسی غیر رسمی سندونه چه د سوداګرو ترمنځ رواج وی او چال چلند پری کیږی په تجارتی محکمو کښی چلیږی.

یوسلو اووه شپیتمه ماده:

د ټلګرام پاڼه چه څوپوري ئی د اصل سره مخالفت ثابت نه شی، په تجارتی محکمو کښی اعتبار لری، که چیری ئی اختلاف لاره نو بیائی اصل چه لیږونکی امضاء کړی وی اعتبار لری خو هله نه! چه مقابل لوری دا ثابته کړی چه ټلګرام جعلی دی.

یوسلو اته شپیتمه ماده:

د تجارتی دفترونو د محتویاتو اعتبار د تجارت د قانون سره سم محفوظ دی.

یوسلو نهه شپیتمه ماده:

هغه خواچه اصل سندئی په رسمی مقاماتو کښی وی او په دغه وجه ئی له ښودلو عاجز وی د محکمی په واسطه ئی راغوښتلی شی، د هغه سند ضروری لګښت چه د کتلو او تطبیق دپاره محکمی ته راغوښتل کیږی په هغه چا دی چه په دغه سند تکیه کوی.

یوسلو اویایمه ماده:

هغه خواچه په پردی ژبه یو سند محکمی ته ښیی، پدی مکلف دی تصدیق شوی ترجمه ور سره جوخته محکمی ته وړاندی کړی که چیری مقابل لوری یا محکمه په دغه ترجمه قناعت ونکړی نو رسماً د محکمی له خوا د سندوال په لګښت د هغه ترجمی ته اقدام کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو یو اویایمه ماده:

د ادعا خاوند په دی پړدی چه ددی لاندی سندونو تصدیق شوی نقل اویا ئی په هر هغه صورت چه د محکمی له پلوه امر وشی محکمی ته وښیی.

الف: هغه ټول سندونه چه پخپله دعوی کی ئی پری تکیه کړی وی.

ب: هغه پاڼی او تیلگرامونه چه ددعوی په موضوع پوری تعلق لری..

یوسلو دوه اویایمه:

په هغه صورت کښی چه د محکمی له پلوه امر وشی د تجارتی دفترونو او حسابو نو اصل او یا تصدیق شوی نقل راویستل هم ضروری دی.

یوسلو دری اویایمه ماده:

هغه سندونه چه په محکمه کښی ښودل کیږی که مقابل لوری ئی خپل سند ونیسی او د سند ښودن وا ل هغه نه بیرته اخستلی شی او نه محکمی نه دا غوښتنه کولای شی چه دغه سند داسی وګڼی چه هډوله سره نه ؤ.

یوسلو څلوراویایمه ماده:

په تجارتی حسابونو او دفترونو باندی غور د محکمی د مجلس په مخکښی کیږی که چیری لیکلی سندونه او تجارتی دفترونه د محکمی د قضائی ونډ‌ نه بهروی نو په هغوی باندی د (قضائی نیابت) په لارهم غور کیدی شی.

یوسلو پنځه اویایمه ماده:

محکمه کولی شی چه که و غواړی د حسابونو غور په پوهانو باندی وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو شپږ او یایمه ماده:

که چیری ښودل شوی سند په هغه چا پوری اړه نلری چه دده خلاف په هغه باندی تکیه شوی وی نو دغه سړی کولی شی چه رد ئی کړی خو په کار دی چه د سند ردول په هغه لومړی ځواب کښی چه د ښودل شوی سند په باب ورکول کیږی وشی.

یوسلو اووه اویایمه ماده:

د رد په مقابل کښی که د سند څښتن خپل سند د مقابل لوری په سلابیرته واخلی نو محکمه په دغه دعوی کښی چه غور کوی په دغه سند باندی تکیه نشی کولی، خو که د سند څښتن خپل سند بیرته وانخلی او سند په دعوی کښی تاثیر لری محکمه کولی شی چه ددغه سند له مخه غور وکړی.

یوسلو اته اویایمه ماده:

که چیری محکمه د تحقیقاتو په نتیجه کښی په منکرو پوری د سند په اړه لرلو فیصله وکړی نو منکر له زرنه تردوو زرو افغانیو پوری په نقدی جزا او همدغه شان که مقابل لوری ددعوی د ځنډیدو له کبله غوښتنه وکړی نو مقابل لوری ته د اووښتی تاوان په جبیره چه اندازه ئی محکمه ټاکی محکومیږی.

یوسلو نهه اویایمه ماده:

د دعوی د جریان په ټولو مرحلو کښی د سند د جعلیت ادعا کیدی شی که چیری د جعلیت ادعا د محاکمی د غونډی په وخت کښی وشی او ضروری ده چه کیفیت ئی د دعوو ضبطولو په کتاب وخیژی او د ادعا په خاوند امضا کړی شی.

یوسلو اتیایمه ماده:

د جعلیت ددعوه وال د ادعا صورت د هغه مقابل لوری ته ابلاغیږی. مقابل لوری په دی پړدی چه په لسو ورځو کښی یا خو داسی لیکلی ځواب ورکړی چه دغه سند بیرته اخلی او یا پری ودریږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سند په بیرته اخستلو کښی د مقابل لوری منښت شرط دی.

یوسلو یواتیایمه ماده:

تش د سند بیرته اخیستل د هغه د جعلیت دلیل نه دی.

یوسلو دوه اتیایمه ماده:

که چیری د سند ښودن وا ل ستهند بیرته واخلی او یا په ټاکلی نېټه ځواب ور نه کړی نو محکمه به د یو سل یو اویایمی مادی د حکم له پاملرنی سره دغه سند ددلیلونو له منځه وباسی او که چیری د سند ښودن وال پخپل سند باندی ټینګ ودریږی نو د محکمی منشی به په دری ورځو کی د سند د جعلیت دعوه وال ته خبر ورکوی چه تر لسو ورځو پوری هغه دلیلونه چه د سند د جعلیت په باب پری تکیه لری محکمی ته لیکلی وړاندی کړی.

یوسلو دری اتیایمه ماده:

که چیری محکمه د جعلیت د دلیلونو له رسیدونه پس د جعلیت په دعوی باندی غور په اصل دعوی کښی تاثیر ناک وګڼی د جعلیت په دعوی باندی د غور کولو حکم کوی.

دمحکمی منشی په دری ورځو کښی د محکمی دغه فیصله دواړو خواؤ ته اوروی او د جعلیت ددعوی دلیلونه د سند ښودن وا ل ته ارجاع کوی او هغه پدی پوهوی چه په لسو ورځو کښی خپل لیکلی ځواب محکمی ته وسپاری او ددغه ځواب د رسیدونه پس د جعلیت په دعوی باندی د غور نېټه دمنشی له پلوه دواړو خواؤ ته او رول کیږی.

یوسلو ځلور اتیایمه ماده:

په کار دی چه د سند ښودن وا ل هغه اصل سند چه د جعلیت دعوی پری شوی ده هماغه وخت چه پخپل سند باندی دو دریدو خبر محکمی ته ورکوی د رسید په بدل کښی د محکمی دفتر ته وسپاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغـه سـند د منشی پـه واسـطه د محکمـی پـه رئـیس اواعـضاو بانـدی ملاحظه او نښانی او په محکمه کښی خو ندی ساتل کیږی.

یوسل پنځه اتیایمه ماده:

که چیری د جعلیت دعوه وا ل په ټاکلی موده کښی د جعلیت دلیلونـه محکمـی تـه وړانـدی نـه کـړی د جعلیـت ادعـا بـی تـاثیره کیـږی او کـه چیـری د سـند ښـودن وا ل د مقابـل لـوری لـه خـوا د سـند دجعلیـت د دعوی په باب ځواب ونه وائی. نو د محکمی له خوا جعلیت پـه دعـوی باندی د غور دپاره نېټه ټاکل کیږی.

یوسلو شپږ اتیامه ماده:

محکمه د رسمی سندو نو د جعلیت په دعوی باندی د غـور پـه بـاب د یوسـل نهـه پنځوسـمی او یوسـل شـپیتمی مـادی حکمونـو تـه پاملرنـه ساتی، او د نورو سندونو د جعلیت په دعـوی بانـدی د غـور کولـو پـه باب ددی قانون له یو سل نهـه اتیـایمی څخـه واخلـه د یوسـل شـپږنوی یمی مـادو. تـر پایـه پـوری د حکمونـو پاملرنـه کـوی او پـه هغـه صـورت کښی چه د جعلیت دلیلونه مقنع و ګڼی د سـند پـه جعلیـت حکـم کـوی کنی هیڅ، که چیری د سند په جعلیت باندی خپله فیصله صادره کړی نو دغه سند ددلیلونو له منځه وباسی.

یوسلو اووه اتیایمه ماده:

که چیری محکمه د سند په جعلیـت حکـم ونـه کـړی نـو هغـه خـوا چـه د جعلیت دعوی ئی کړی ده د پنځوسـو و نـه واخلـه تـر دری زرو افغـانیو پوری په نقده جزا او همدغه شان د مقابل لوری پـه غوښـتنه دغـه تـه د ټول اوښتی تاوان په ورکړه چه محکمی ته ثابت شی محکومیږی.

یوسلو اته اتیایمه ماده:

د جعلیت ددعوی په باب د حکم صـادریدلو نـه پـس هغـه ټـول سـندونـه او لیکنـی چـه د جعلیـت ددعـوی لانـدی راغلـی ښـودن وا ل اویـا هغـه مرجع ته چه دغه سندونه تـری لاس تـه راوسـتل شـوی دی د یوسـل اووه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتیا او یو سل نهه نوی مادو حکمونو لـه پاملرنی سره سم د رسید پـه بدل کښی بیرته ورکول کیږی.

یوسلو نهه اتیایمه ماده:

د تجـارتی محکمـو هـیڅ مـامور او کـاروالادا حق نلری چه پـه کومـو سندونو باندی چه د جعلیت دعوی شوی ده د هغو مثنی اشخاصو تـه ورکړی مگر هله چه د محکمی رئیس اجازه وکړی او پـه دغـه صـورت کـښی هـم د مثنـی پـه ځنـډه کـښی ځرگنـد ولیکـل شـی چـه پـدی سـند باندی د جعلیت دعوی شوی ده.

یوسلو نوی یمه ماده:

که چیری په یو سند باندی د جعلیت دعـوی پـه تجـارتی محکمـو کـی ثابتـه شـی نـو تـورن او د هغـه ملگـری د جزایـی تعقیبـاتو دپـاره خپلـو مراجعوته سپارل کیږی.

یوسلو یونوی یمه ماده:

د جعلیت د دعوی په موضـوع کـښی د یـو سـند د اعتبـار پـه پـدی ډول غور کیږی:

۱: په لیک امضا مهر او گوته باندی د وهلو، توږلو او د دغـی نـورو پـه ملاحظه کره کتنه.

۲: د لاتجـه ایـز سـندد لیـک او امـضا سـره د یـو بـل داسـی مماثـل سـند مخامخ کول چه د هغه په اصالت باندی د محکمی باور وی.

۳: دداسی خبرگر ندو او شاهدانو نه تحقیق کول چه دهغو د اطلاعـاتو او معلوماتو له مخه د سند صحیح او غلط معلومیدی شی.

۴: ددغه سند له مفاد سره د نورو هغو سندونو او دلیلونو تطبیق کـول چه د هغو په اصالت باندی د محکمی باور وی.

د نـورو سـندونو سـره د سـند د تطبیـق کولـو پـه بـاب داسـی سـندونه خوښول په کار دی چه مقابل لوری ئی منی او یـا ئـی صـحت محکمـی په نزد ثابت وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو دوه نوی یمه ماده:
محکمه هغه شاهدان چه د شاهدی له مخی ئی په سند کښی امضا وی کړی وی یا هغه کسان چه دلیکلو په وخت کښی ئی د لانجه ایز سند لاس لیکیدل یامهریدل لیدلی وی او دغه شان هغه کسان چه د هغو اطلاعاتو او معلوماتو نه د حقیقت څرګندیدل ممکن وی را غواړی او خبری ئی اوریدل کیږی.

یوسلو دری نوی یمه ماده:
د سندونو د لیک امضا او مهر د تطبیق کولو په کار کښی هغه لیکنی اساس نیول کیږی چه دواړه خوا وی ئی په خوښولو کښی اتفاق وی او که د دواړو خواؤ اتفاق نه ؤ نو بیا دا لاندی لیکنی د تطبیق دپاره اساس نیول کیږی:
الف: په رسمی سندونو کښی لیک امضا مهر او ګوته.
ب: هغه لیک، امضا، مهر او یا ګوته چه په دعوی پوری په مربوطو پاڼو کښی د محکمی په وړاندی لیکل شوی، امضا شوی، مهر شوی او ګوته شوی وی.
ج: په مربوطو چارو پوری په متعلقو لیکنو کښی د رسمی کسانو او ملی مؤسساتو د کاروالاؤ لیک یا امضا.
د: هغه عادی سندونه چه د هغی د لیک، امضا، مهر او ګوتو په صحت باندی مخکښی اعتراف شوی وی.

یو سل څلور نوی یمه ماده:
که چیری هغه سړی چه د سند لیک، امضا، مهر او ګوته په ده پوری تړل شوی ژوندی وی د لیک د غوښتو دپاره راوستل کیږی.

یوسلو پنځه نوی یمه ماده:
که چیری هغه پاڼی او لیکنی چه د تطبیق دپاره اساس نیول کیږی په یوه دولتی اداره یا ملی مؤسسه کښی وی نوموړی اداره او مؤسسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکلفه ده چه د محکمی په حکم ئی محکمی ته راولیږی نو د مطلب پوره کیدونه پس هماغه اداری ته د محکمی له خوالیږل کیږی.

یوسلو شپږنوی یمه ماده:
که چیری دغه پاڼی او لیکنی د محکمی د قضا ئی ونډ نه بهر وی او راوړل ئی ګران وی نو بیا د تطبیق کارد قضائی نیابت په لاره سرته رسیږی.

یوسلو اووه نوی یمه ماده:
که ضرورت پیښ شی محکمه د لیک، امضا، مهر او ګوتی کره کتنه ددی قانون له حکمونو سره سم پوهانو ته سپاری.

یوسلو اته نوی یمه ماده:
که چیری توړنی او دغسی نور په یو سند کښی موجود وی نو دا خبره ددغوو ضبطولو په کتاب خیژی او په ښودن وا ل امضا کیږی او که چیری د سند ښودن وا ل دامضا کولو نه ډډه وکړی نو دغه کیفیت ددعوو ضبطولو په کتاب کښی ثبتیږی او د سند په باب ددی قانون د حکمونو په باب ددی قانون دحکمونو سره سرم اجراآت کیږی.

یوسلو نهه نوی یمه ماده:
د یو سند د جعلیت په باب د محکمی د فیصلی د قطعی کیدو نه پس د محکمی د حکم لنډیز د سنده لاندی لیکل کیږی او دغه سند د محکمی د رئیس له پلوه په خاص مهر باطلیږی.

نهم فصل
اقرار

دوه سومه ماده:
کله چه یو څوک په یو داسی شی اقرار وکړی چه په ده باندی یو حق ثابتوی دده دا اقرار ددغه حق د ثبوت دپاره کافی ګڼل کیږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه یوومه ماده:
که چیری اقرار د محکمی په وړاندی ددعوی د جریان په وخت کښی او یا د هغو پاڼونه په یوه کښی چه محکمی ته وړاندی کیږی وشی دا په محکمه کښی اقرار دی او اعتبار لری، او هغه اقرار چه محکمی نه بهر وشی اعتبار نلری مګر هله! چه واقعیت ئی ددی قانون له حکمونو سره سم ثابت شی.

دوه سوه دوهمه ماده:
په کار دی چه اقرار لکه د دعوی په باب د نورو اظهاراتو په شان د محکمی د منشی له خوا ددعوو ضبطولو په کتاب وخیژی او په مقر امضا شی.

دوه سوه دریمه ماده:
په یو داسی حالت باندی د وکیل اقرار چه دده په مؤکل باندی یو حق ثابتوی د مؤکل د خپل اقرار په شان ددی فصل د حکمونو سره سم اعتبار لری خو پدی شرط چه وکیل ته په وکالت لیک کښی دا واک ورکړی شوی وی.

لسم فصل
قضائی نیابت

دوسوه څلورمه ماده:
په هغو پیښو کښی چه دا ضروری وګڼله شی چه په دلیلنو باندی غور د شاهدانو اوریدنه، پوهانو ته رجوع کول او یا نور داسی قانونی اجراآت د هغی قضائی محکمی د وندڼه بهر وشی چه د اصل دعوی په کتنه مکلفه ده نو دا محکمه کولی شی چه په دغه باب یو بلی محکمی ته نیابت ورکړی چه تحقیقات او ضروری اجراآت وکاندی او صدق شوی شکل دی هغی محکمی ته چه نیابت ورکول راولیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوسوه پنځمه ماده:
په هغو پیښو کښې چه دا ضروری وی چه تحقیقات د افغانستان نه بهر وشی محکمه کولی شی چه د افغانستان او بهرنو دولتونو ترمنځ د موجودو تړونونو په اساس او که دا نه وو د بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس د هغه مملکت محکمی ته چه دغه تحقیقات ئی په خاوره کښې کیدل په کار دی نیابت ورکړی چه تحقیقات وکړی او یو کره شوی شکل ئی افغانی تجارتی محکمی ته راولیږی.

دوه سوه شپږمه ماده:
افغانی تجارتی محکمی کولی شی چه د افغانستان او بهرنیو دولتونو ترمنځ د موجودو تړونونو سره سم او که نه وو د بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس هغه نیابت چه د بهرنیو ملکونو او د محکمو له پلوه د شاهدانو د اوریدنی یا تجارتی دعوی په باب د نورو تحقیقاتو د پاره ورکول کیږی ومنی.

دوه سو اوومه ماده:
د قضائی نیابت په اجراکولو کښې د غور لاری چاری د هغه ځای د قانون تابع دی چه تحقیقات پکښې کیږی

یوولسم فصل
حکمیت

دوه سوه اتمه ماده:
هغه کسان چه ددعوی سوررولو اهلیت نلری د خپلو اختلافونو د اوارولو دپاره که دغه اختلافونه په تجارتی محکمو کښې پور ته شوی وی که نه وی کولی شی چه محکمی د حکم صادریدو نه مخکښې د یویاځو تنو حکمیت ته مراجعه وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوسوه نهمه ماده:
دواړه خوا وی کولی شی چه په اصل عقد یا په ځانګړی تړون کښی دا په غاړه و منی چه که اختلاف پیښ شو نو حکمیت ته مراجعه کوی.

دوه سوه لسمه ماده:
که په هغه ځانګړی تړون کښی چه دواړو خوا ؤ د هغه له مخه د خپلو اختلافونو او ارولو دپاره د حکمیت اساس منلی دی په کوم ټاکلی حکم یا حکمانو باندی روغه جوړه راغلی وی نو بیا په دغه باب ددی ټکو مراعاتو ضروری دی:
الف: په څرګند صورت ددواړو خواؤ حکم او حکمانو د هویت او مشخصاتو بیان.
ب: د هغی لانجه ایزی موضوع بیان چه د حکمیت له لاری ئی اوارول په کار دی.

دوه سوه یوولسمه ماده:
که چیری دواړوو خوا ؤ په اصل عقد یا په ځانګړی تړون کښی خپل حکم یا حکمان مخکښی نه وی ټاکلی دوی کولی شی چه بیا وروسته د دواړوو خواو و په اتفاق دا کار وکاندی او هر کله که د دواړوو خواوو ترمنځ د حکم په ټاکلو اتفاق را نشی نو بیا د حکم ټاکل د محکمی کار دی.

دوه سوه دوولسمه ماده:
که چیری داسی وی چه د اصل عقد یا ځانګړی تړون له مخه په کار وی چه له یوه نه زیات حکمان وټاکل شی خو نه ئی شمیر معلوم وی او نه نومونه نو دواړه خوا وی به یویو حکم نیسی او دواړه حکمان به یو درېیمګړی حکم خوښوی، که چیری دغه دواړه حکمان په یوه هفته کښی د دریمګړی حکم په ودرولو بریالی نشی نو محکمه به دریمګړی حکم ټاکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه دیارلسمه ماده:

په لاندی پیښو کښی هم حکم د مربوطی محکمی له خوا ټاکل کیږی:

الف: په هغه صورت کښی چه د دواړوو خوا ؤ ترمنځ د اختلافونو اوارولو کار د تړون له مخه یوه حکم ته راجع شوی وی خو دواړه خوا وی په یوه حکم باندی اتفاق ونه کړی شی.

ب: که چیری د یوی خوا حکم یا استعفا وکړی یا ومری او یا د حکمیت اهلیت له لاسه ورکړی او د هغه خوا دا ونه کړی شی چه د حکم د استعفا یا مړینی له نیټی نه لس ورځی وروسته د هغه عوض وټاکی.

ج: په ټولو هغو پیښو کښی چه دواړه خوا وی د اصل عقد یا ځانګړی قرارداد یا ددی قانون د حکمونو له مخه د حکمانو په ټاکلو مکلف وی او یوه خوا ئی د خپل مقابل لوری له خوا د حکم په ټاکلو باندی د خبریدونه لس ورځی پس خپل حکم ونه ټاکلی شی.

دوه سوه څوار لسمه ماده:

په هغو پیښو کښی چه محکمه ددی قانون له حکمونو سره سم حکم خوښوی په کار دی چه محکمی ته د څومره شمیر ضرورت وی چه د هغه نه په دوه هومره شمیر کسانو کښی د پچی له مخه حکم یا حکمان وټاکی.

دوه سوه پنځلسمه ماده:

حکم یا حکمان پدی پړه دی چه په اصل عقد یا ځانګړی تړون کښی څومره موده چې ښودلی شوی وی په هغی کښی د ننه د ننه خپله فیصله صادره کړی او که په اصل عقد یا ځانګړی تړون کښی د مودی یادونه شوی نه وی نو حکم یا حکمان پدی پړه دی چه د هغی نیټی نه وروسته چه ټولو حکمانو د حکمیت د منلو لیکلی خبر ورکړی وی په دوه میاشتو کښی خپله فیصله صادره کاندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه شپاړسمه ماده:

محکمه دا کسان د حکم په حیث تاکلی نه شی مگر هله ئی تاکلی شی چه دواړه خوا وی پری سلا شی:

الف: هغه څوک چه په دعوی کښی ښیگړوال وی.

ب: هغه څوک چه به دعوه والو کښی له یوه سره د لومړی درجی نسبی یا سببی نژدیکت لری.

ج: هغه څوک چه د یوی خوا وکیل یا دهغه په چارو بوخت وی او یا دعوی یو خوا د ده په چارو اخته وی.

د: هغه څوک چه د یو دعوه وال میراث خوری.

هـ: د دری گونو تجارتی محکمو رئیسانو او غړی او د هغوی په ونډه کښی د دولت مامورین.

دوه سوه اووه لسمه ماده:

هغه حکم چه محکمه ئی ددی قانون د دوه سوه دیارلسمی مادی د دوهمی او دریمی فقری سره سم ټاکی د دوه سوه شپاړسمی مادی له حکمه مستثنی دی.

دوه سوه اتلسمه ماده:

حکمان د حکمیت منلونه وروسته د استعفا حق نه لری مگر هله چه معقول عذر ولری لکه سفر ناروغی او داسی نور.

دوه سوه نولسمه ماده:

که چیری حکمان په ټاکلی نېټه خپله رایه ورنه کړی د دوی د حکمیت واک پای ته رسیږی او د دواړو خواو د سلا کیدو په صورت کښی نوی حکمان خوښول کیږی.

دوه سوه شلمه ماده:

په کار دی چه دواړه خوا وی هغه سندونه او مدارک چه لری ئی، حکمانوته ورکړی او حکمان هم کولی شی چه له دوی نه ضروری پوښتنی گرویږنی وکاندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه یویشتمه ماده:

که چیری دواړه خوا وی د حکمیت د لری کیدو دپاره لیکلی غوښتنه وکړی نو حکمیت له منځه ځی.

دوه سوه دوه ویشتمه ماده:

که د دعوی د دوه طرفونو نه یو مړشی د هغه قانونی وارثان ددغه مړی د حکم په ځای بل حکم ودرولی شی.

دوه سوه درویشتمه ماده:

په کار دی چه د حکم رایه غوڅه پریکړی او مدلله وی.

دوه سوه څلیرویشتمه ماده:

که حکمان ډیر وی نو رایه ئی د رایو د اکثریت له مخه اتخاذ کیږی.

دوه سوه پنځویشتمه ماده:

د حکمیت د رایی له حاصلیدو وروسته د محکمی منشی اصل رایه د محکمی د رئیس او غړو له ملاحظی تیروی او بیایی ددغو د ضبطولو په کتاب کښی ثبتوی که چیری د محکمی ډاډ په دی خبره راشی چه د حکمیت رایه ددی قانون په احکامو برابره صادره شوی ده نو هغه تر بحث لاندی اختلافونو داوارولوپه باب قاطمه ګڼی او د هغی په اساس خپله فیصله صادروی، وروسی فیصله لیکونه دواړو خوا ؤته سپارل کیږی او اصل رایه د محکمی په دفتر کښی ساتل کیږی.

دوه سوه شپږ ویشتمه ماده:

په دی لاندی پیښو کښی د حکمیت رایه اعتبار نه لری:

الف: چه د حکمیت رایه د مملکتی قوانینو نه مخالفه وی.

ب: چه حکم د حکمیت موضوع پریښی او د داسی مطلب په باب ئی خپله رایه ښکنده کړی وی چه د حکمیت موضوع نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چه د حکمیت رایه د حکمیت له مودی تیریدلو وروسته صادره شوی وی.
د: چه د حکمیت رایه د هغه رسمی سندونو له محتویاتو سره مخالفه وی چه د تجارتی محکمی په دفتر ختلی وی.

دوه سوه اووه ویشتمه ماده:

که چیری د حکمیت په رایه کښی هم د حکمیت موضوع او هم پکښی داسی بل مطلب وی چه له دغی موضوع نه بهر وی نو له موضوع نه د بهرنی مطلب په باب د حکمیت رایه اعتبار نه لری.

دوه سوه اته ویشتمه ماده:

د حکمانو حق الزحمه نیم په نیمه د هری خوا په غاړه ده، خو هله نه، چه که د حکمیت په تړون کښی د حق الزحمی ورکولو دپاره بل ترتیب نیول شوی وی.

دوه سوه نهه ویشتمه ماده:

هغه دعوی چه د افلاس او دیواله کیدو په باب وی حکمیت ته نه شی راجع کیدی.

دوه سوه دیرشمه ماده:

د حکمیت په رایه او نظریه کښی په کار دی چه ددی ټکو خیال وساتل شی.
الف: د لایحه ایزی موضوع څرګندتیا.
ب: ددعوی د بنیاد او د محکمی د هر قسم لګښت او محصول په باب د حکم غوټه پریکړی رایه.
ج: د حکمیت نېټه او د ټاکلو حکمانو امضا وی او د هغوی د پتو څرګندونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم فصل
په دليلونو غور او د تحقيقاتو ختم

دوه سوه يو د پرشمه ماده:
ثابتول د هغه چا وظيفه ده چه د يو حق يا يو حالت دعوی کوی.

دوه سوه دوه د پرشمه ماده:
اثابت په هغه دليلونو کيږی چه په دی قانون کښی ياد شوی دی ددی قانون د نورو حکمونو له پاملرنی سره د اثبات په باب دليلونه په دی ترتيب غوره کيږی:
الف: اقرار.
ب: سند.
ج: شاهدی.

دوه سوه دری د پرشمه ماده:
د يوی دعوی د ثبوت دپاره په بريدونو کښی د ننه په تجارتی رواج او چال چلند باندی تکيه کولی شی.

دوه سوه څلورد پرشمه ماده:
محکمه يواځی په هغه دليلونو غور کوی چه ددعوی دواړو خواؤ پيش کړی وی او دا نه شی کولی چه يوی خواته کوم ښودلی دليل د وړاندی کولو دپاره تلقين کړی وی هغه تحقيقات چه محکمه ئی د محاکمی د جريان په وخت کښی د موضوع د څرګندتيا دپاره ضروری و ګڼی لکه د شاهدانو اوريدنه او نور د دليل تلقين نه ګڼل کيږی.

دوه سوه پنځه د پرشمه ماده:
په دليلونو باندی غور د محکمی په غونډه کښی کيږی که چيری د غور په وخت کښی د موضوع د تحقيق او تشخيص دپاره د دواړو خواؤ يا ديوی خوا يا د نورو کسانو راغوښتل ضروری وګڼل شی محکمی ته راغوښتل کيږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه شپږ د پرشمه ماده:

هغه ټول سندونه چه دواړه خوا وی ئی محکمی ته ښیی د محکمی له خوا له کتل کیدو نه پس ددعوو ضبطولو په کتاب کښی ثبتیږی او اصل ئی د رسید په بدل کښی بیرته خاوندانوته ورکول کیږی.

دوه سوه اووه د پرشمه ماده:

د دلیلونو د اوریدنی او وربانـدی د غـور کولـو نـه وروسـته محکمـه دواړو خـوا ؤ تـه د تحقیقـاتو ختمیـدل اوروی بیـا د حکـم اورولودپـاره ورځ او ساعت ټاکی، کدا خبر ددعوو ضبطولو پـه کتـاب خیژوی او دعوه والوته ئی اور وی.

دوه سوه اته د پرشمه ماده:

په کار دی چه محکمه د تحقیقاتو د ختم لـه اعلامـه و روسـته پـه شلو ورځـو کـښی د ننـه خپـل حکـم صـادر کـړی او فیـصله لیکونـه دواړو خواؤته وسپاری.

دوه سوه نهه د پرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمی په حکم کښی دا لاندی ټکی درج وی:

الـف: ددعـوی د دواړو خـواؤ او دهغـوی د وکیلانـو نومونـه او پـوره پیژندنه.

ب: د حکم نېټه.

ج: د هغی محکمی نوم چه حکم صادروی.

د: د حکم لاندی د محکمی د رئیس او غړو نومونه.

هـ: لکه محکمی نه ددعوه والو دغوښتنی او دعوی موضوع.

و: ددعوی د دواړو خواؤ ددلیلونو او مستنداتو لنډیز.

ز: هغه دلیلونه چه محکمه پری د حکم په صادرولو کښی تکیه کوی.

ح: ددی خبـری څرګنـدتیا چـه د محکمـی دصـکوکو محـصول او نـور لګښتونه د چا په غاړه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه څلوېښتمه ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم څرګند او غوڅ پریکړی وی.

دوه سوه یوڅلویښته ماده:

د محکمی رایه پټ په پټه نیول کیږی او د قضائی ډلی د امضا نه پس د حکم شکل غوره کوی او په ښکاره دواړو خوا ؤ ته اورول کیږی.

دوه سوه دوه څلوېښتمه ماده:

د محکمی رایه د اتفاق یا اکثریت په اساس نیول کیږی د حکمی رئیس لومړی له غړونه بیل بیل رایه اخلی او ټولو نه وروسته خپله رایه څرګندوی.

دوه سوه دری څلوېښتمه ماده:

د محکمی رئیس هم یوه رأیه لری.

دوه سوه څلور څلوېښتمه ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم ددعوو ضبطولو د کتاب دجریاناتو سره یو ځای د حکم اورولو نه په شلو ورځو کښی د ننه د محکمی د منشی له پلوه ددعوی دواړو خوا ؤ په شمیر په رسمی فیصله لیکو نو کښی درج شی او د محکمی د رئیس او غړو له امضا او د ټاکلی محصول د اخستلو نه پس د داسی رسید په بدل کښی چه تاریخ پری وهل شوی وی دعوه والوته وسپارل شی.

دوه سوه پنځه څلوېښتمه ماده:

د فیصله لیکونو او رول او سپارل د هغو قاعدو سره سم کیږی چه ددی قانون د اورونی په فصل کښی ټاکل شوی دی.

دوه سوه شپږ څلویښتمه ماده:

که چیری د دعوی یوه خوا یا وکیل یی د کوم معقول عذر نه د محکمو ټاکلو غونډوته را نه شی او یا راشی خو د محکمی د پوښتنو جواب ونه وایی نو که دهغوی د اعتراضونو او دفعو صورت ددعوو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضبطولو په کتاب کښي رسول شوي وي که نه وي محکمه د مقابل لوري په غوښتنه د غايب د حاضرولو دپاره يوه موده چه له دوو مياشتونه به کمه او له څلورو مياشتو به زياته نه وي ټاکلي او په را ديو او يو محلي اخبار کښي ئې خپروي، که چيري غايب شخص په دغه ټاکلي موده کښي محکمي ته ځان ونه رساوه محکمه واک لري چه د مقابل لوري د ښودلو سندونو او قانوني موادو په تکيه خپل حکم د هغه پس صادر کړي.

دريم باب
دمرافعي غوښتني مرحله

لومړی فصل
هغه حکمونه او فيصلي چه مرافعه پري غوښتل کيدی شي

دوسوه اووه څلويښتمه ماده:
د تجارتي ابتدائيه محکمو نه په صادر شوو حکمونو عموما مرافعه غوښتل کېدی شي بي له هغو حکمونو چه استثنايي په قانون کښي څرګنده ښودل شوي وي.

دوه سوه اته څلويښتمه ماده:
د تجارتي ابتدائيه محکمو په دی لاندی حکمونو بآندی مرافعه نه شي غوښتل کيدی:
الف: د ابتدايي تجارتي محکمو هغه حکمونه چه يوازی په پيسوشوي او له دوو زرو افغانيو کمي وي.
ب: هغه حکمونه چه د محکمي په مخکښي په اقرار باندی تکيه شوي وي.
ج: هغه حکمونه چه د دی قانون سره سم د حکميت يادروغي جوړی د نظريي په اساس صادر شوي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه نه څلوېښتمه ماده:
په اصل موضوع باندی په هیڅ یوه فیصله بی له حکمه مرافعه نه شی غوښتل کیدی، دا لاندنی صورتونه مستثنا دی:
الف: د دعوی د نه اوریدلو فیصله د محکمی د صلاحیت د نه لرلو یادوخت تیریدو په اساس.
ب: د دعوی د یوی خوا داهلیت نه لرلو فیصله.
ج: د محکمی دیو غړی د رد غوښتنی د نه منلو فیصله.

دوه سوه پنځوسمه ماده:
څوک چه مرافعه غواړی په دی پړدی چه مرافعی محکمی ته د خپل غوښتن لیک سره یو ځای د ابتدائیی محکمی د فیصله لیک یا حکم اصل یائی مثنا وړاندی کړی.

دو هم فصل
د مرافعی غوښتلو موده

دوه سوه یو پنځوسمه ماده:
د ابتدایی محکمو په حکمونو او فیصلو باندی د مرافعی غوښتلو موده د حکم داورولو او یافیصله کیدلو له نېټې څخه دوه میاشتی ده.

دوه سوه دوه پنځوسمه ماده:
هغه کسان چه د حکم داورولو او تفهیم په وخت په محکمه کښی حاضروی نو داورو لو او تفهیم کار د دعو وضبطولو په کتاب کښی کیدی او له دوی نه استحضاری اخستله کیږی د هغوی په باب چه داورولو په وخت په محکمه کښی حاضر نه وی د اورولو کار د دی قانون داووه اتیا ، اته اتیا او نه اتیا مادو د حکمونو سره سم کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه دری پنځوسمه ماده:

که چیری په دوه سو یوپنځوسمه ماده کښې د ښودل شوی مودی د تیر یدو نه پس د مرافعې غوښتنه شوی وی او مرافعه محکمه د غوښتنې نه منلو او د دعوی اد نه اوریدلو حکم صادره وی.

دریم فصل
مرافعوی غور

دوه سوه ځلور پنځوسمه ماده:

مرافعوی غور په غوښتنه کیږی دا غوښتنه په مدعی یا مدعی علیه د دوی وکیلان یا قانونی نمایندګان په کابل کښې پخپله تجارتی مرافعه محکمې ته وړاندی کوی.

دوه سوه پنځه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د مرافعه محکمې منشی د غوښتنې درسیدو سره سم د غوښتنې محتویات پخپل دفتر کښې ورسوی او غوښتنوال ته داسی رسید ورکړی چه پکښې د ده نوم، د مقابل لوری نوم او د غوښتن لیک د رسیدو نېټه وی او په هغو ټولو پاڼو باندی چه د غوښتن لیک سره اړه لری د اخستلو نېټه ولیکی دانېټه د مرافعې غوښتنې ابتدا ګڼله کیږی.

دوه سوه شپږپنځوسمه ماده:

په کاردی چه د مرافعه غوښتنې په لیک کښې داټکی قیدشی:

الف: د مرافعې د غوښتنوال نوم مکمل شهرت او پته ئی.

ب: د مقابل لوری نوم، مکمل شهرت او پته ئی.

ج: که دو اړه خواوی یا یوه یې وکیل لری نو د وکیل نوم مکمل شهرت او پته ئی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د هغه حکم یا قرار لنډیز چه په هغه باندی مرافعه غوښتل شوی وی.
هـ: د ابتدائیه محکمی د هغه حکم یا قرار نېټه چه مرافعه پری غوښتل شوی وی.
و:د هغی ابتدائیه محکمی نوم چه حکم یا اقرار ئی صادر کړی وی.
ز: د مرافعی غوښتنی د ادعا شرح او ورسره د مدعا د اندازی او نورو مشخصاتو څرګندتیا.
ح: د ابتدائیه محکمی په فیصله باندی مرافعوی اعتراضونه.

دوه سوه اووه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د الاندی پاڼی د مرافعی د غوښتن لیک سره یو ځای مرافعه محکمی ته وړاندی شی:
الـف: د وکیل وکالـت لیـک کـه د مرافعـی غوښـتنوال وکیـل لری.
ب: د هغو سندونو نقل چه د مرافعی غوښتنوال پری تکیه کوی.
ج: د ابتدائیـه محکمـی د هغـه حکـم یـا قـرار اصـل یـا مثنـی چـه پـری مرافعه غوښتل شوی وی.

دوه سوه اته پنځوسمه ماده:

د مرافعی غوښتنی غوښتن لیک او ورسره ضمیمه پاڼی لـه رسیدو نـه پس په خپل وارد مرافعه محکمی مجلس ته وړاندی کیږی. که چیری د محکمی مجلس دعوی داوریدو وړونه ګڼله نو په نه اوریدو ئی حکم کوی او که د عوی ئی داوریدوړو بلله نو غوښتن لیک ور سره ضمیمه پا ڼی د مدعی یا د هغه د وکیل له پلوه د محکمـی د منشی د څارنی لاندی د دعـوو د ضـبطو لویـه کتـاب کـښی رسـیږی او تـرې لانـدې د مدعی یا د هغه د وکیل امضا مهر یا ګوته لګول کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه نهه پنځوسمه ماده:
په کتاب کښې د غوښتن لیک او ورسره پاڼو دختو نه پس د دعو و ضبطولو د کتاب محتویات د دفعې دپاره مقابل لوری ته ښودل کیږی چه د محکمې د ننه پری منشی په مخکښې ځان پوه کړی او جوابونه تیار کاندی مقابل لوری د غوښتن لیک او دوه د سره پاڼو نقل په دی ماده کښې د راغلو شرطونو سره سم د دعوی ضبطو لو له کتابه اخستې شي.

دوه سوه شپیتمه ماده:
مقابل لوری یایی وکیل په دی مکلف دی چه د دعوو ضبطولو په کتاب کښې دغوښتنی لیک اوورسره پاڼودلیدلو نه لس ورځې وروسته د مدعی د اعتراضونو د دفعې د محکمې د منشی د څارنی لاندی دردعوو ضبطولو په کتاب کښې ورسوی او ترلاندی امضاو کړی یا مهر او یا ګوته ولګوی.

دوه سوه یوشپیتمه ماده:
د دعوو ضبطولو په کتاب کښې د اعتراضونو د فعو او ددواړو خواو د موجودوسندونو د ختلونه پس د محکمې له خوا په کشاله باندی دغورکولو ورځ او ساعت ټاکل کیږی دعوه والوته او رول کیږی او له دوی استحضاری اخستله کیږی چه په ټاکلی ورځ او ساعت د محاکمې غونډی ته ځان راو رسوی.

دوه سوه دوه شپیتمه ماده:
هغه نوی دغوی چه په ابتدائیه کښې نه وی د مرافعې په دوران کښې نه اوریدله کیږی، د بدل اجاری، کراِئی او هغه تاوان د عوی چه د مرافعې غوښتنوال ته دغور په وخت یادابتدائیه محکمې د حکم له صادر یدو وروسته اوښتی وی نوی دعوا نه ګڼله کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه دری شپیتمه ماده:

ټولی هغه محاکماتی قاعدی چه د دی قانون د حکمونو له مخه په ابتدایی تجارتی محکمو کښی جاری دی په مرافعه محکمو کښی ئی هم خیال ساتل کیږی، خو په هغو ځایونو کښی چه د قانون له پلوه د هغو په باب ځرګند خاص مکلفیت ټاکل شوی وی.

دوه سوه څلورشپیتمه ماده:

که چیری مرافعه محکمه دغور په نتیجه کښی د ابتدائیه محکمی حکم د قانون په حکمونو برابر و مومی نو دهغه تایید کوی دغه حکم ماتوی او په خپله په دغه موضوع کښی نوی حکم صادر وی د غور په باب د مرافعه محکمی په صلاحیت کښی هغه حالات هم شامل دی چه مربوطی ابتدائیه محکمی په خپل حکم کښی دواړو خواوو د دعوی د یوی برخی په باب هیڅ نه وی ویلی او یادا چه د مرافعوی غور په جریان کښی د دعوه والوله خوا د ثبوت نوی وسیلی مرافعه محکمی ته وړاندی شی.

دوه سوه پنځه شپیتمه ماده:

که چیری مرافعه محکمه د مرافعوی غور په وخت د ابتدائیه محکمی په فیصله کښی د حسابی سهوې یا به اعدادو کښی د تیرو تنې یا له قلمه د ځینو داسی ارقامو او قلمونو له پاتی کیدو پر ته چه د حکم لاندی راځی او اثبات ئی شوی وی کوم بل داسی نقض و نه مومی چه د حکم د ماتیدو سبب کیږی نو دغه حکم سهوی او دهغه په تایید فیصله صادروی.

دوه سوه شپږ شپیتمه ماده:

د غور د ختمیدو نه پس چه ددی باب له حکمه سره سم کیږی که چیری لانجه ایزه موضوع د فیصلی صادرولو د پاره تیاره او سپینه وه او د دعواه والونه د نورو پوښتنو اووضاحت غوښتنو ضرورت نه ؤ نو مرافعه محکمه د تحقیقاتو ختم او روی، د حکم او رولو دپاره ورځ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساعت ټاکی، موضوع د دعوو د ضبطولو په کتاب رسوی او دغوه وال خبروی چه په ټاکلی وخت محکمی ته ځان ورسوی. په کاردی چه د تحقیقاتو د سرته رسیدونه پس په لسوور ځوکښی حکم و اورولی شی.

دوه سوه اووه شپیتمه ماده:

د مرافعه محکمی درائی په تکل د حکم یا قرار په اورولو کښی د دی قانون ددوه سوه نهه د پرشمی او دوه سو پتځه ځلوېښتمی مادی د حکمونو پاملرنه کیږی.

ځلورم باب
تمیز غوښتنه

لومړی فصل
هغه حکمونه او قرارونه چه تمیز پری غوښتل کیدی شی

دوه سوه اته شپیتمه ماده:

هغه حکمونه چه د مرافعه محکمی له پلوه صادریږی تمیز پری غوښتل کیدی شی خو په هغو حالاتو کښی نه: چه دغه قانون ئی استثنا ځرګنده کړی وی.

دوه سوه نهه شپیتمه ماده:

پدی لاندی حکمونو تمیز نه شی غوښتل کدی:

الف: د مرافعه محکمی هغه حکمونه چه یوائی په پیسوشوی وی او له ځلورو زرو افغانیو کم وی.

ب: د مرافعه محکمی ټول هغه حکمونو چه د محکمی په مخکښی د شوی اقرار په اساس شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: هغه حکمونه چه د یوه یا ځوتنو مصلحو یا حکمانو په را یه تکیه لری او دغه را یه ددی قانون د اصلاح او حکمیت دبر خو د حکمونو سره سم قاطعاً و ګڼله شی.

دوه سوه اویایمه ماده:

هیڅ قرار په یواځنی ډول د تمیز غوښتنی وړه نه دی مګر هغه چه دې قانون په ښکاره مجاز کړی وی.

دوه سوه یو اویایمه ماده:

دا لاندینی قرارونه په ځانګړی صورت د تمیز غوښتنی وړدی:

الف: هغه قرار چه مرافعه محکمه ای د دعوی په غور باندی د خپلی نا صلاحیتی په باب صادروی.

ب: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی دیودعو، والل په نااهلیتی باندی صادروی.

ج: هغه قرار چه مرافعه محکمه ئی د دعوی د رد او نه اوریدنی په باب صادروی.

د: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی د یو غړی دردله پاره د یو اعتراض د نه منلو په باب صادروی.

دوه سوه دوه اویایمه ماده:

د تمیز غوښتنوال پدی پړدی چه د تمیز د غوښتن لیک سره یو ځای د تجارتی د ابتدائیه او مرافعه د حکمو اصل فیصله لیکونه یا قرارونه او یا ئی مثنی د تمیز محکمی ته وړاندی کړی.

دوه سوه دری اویایمه ماده:

د تمیز غوښتنوال د تمیز په محکمه کښی نوی سندونه نشی ښودی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم فصل
د تمیز غوښتنې موده

دوه سوه ځلور اویایمه ماده:
د تجارتي مرافعه محکمې په فیصلو یا قرارونو باندې د تمیز غوښتنو موده د حکم اورولو له نېټې څخه یوه میاشت ده چه ددغه مودې له تیریدو وروسته د تمیز غوښتنه په هیڅ صورت نشي اوریدل کیدی.

دوه سوه پنځه اویایمه ماده:
د اورولو په باب ددې قانون د دوه سوه درې پنځوسمې مادې حکم جاري کیږي.

دوه سوه شپږ اویایمه ماده:
د تمیز غوښتنې او پرې د غور کولو په باب ددې قانون د دوه سوه ځلور پنځوسمې او د دوه سوه نهه پنځوسمې مادې څو پورې چه ددې باب د حکمونو سره نقیض نه وي جاري کیږي.

دریم فصل
په تمیز کښې غور

دوه سوه اووه اویایمه ماده:
د تمیز تجارتي محکمه چه ددعوې د دواړو خواوو راوستل ضروري وګڼي هغوي راغواړي او که نه د هغوي ته غیر په موضوع باندې غور کوي.

دوه سوه اته اویایمه ماده:
که ددعوې دواړه خواؤې را غوښتل شوي وي نو د تمیز محکمه له هغوي ته ضروري پوښتنې کوي، د محکمې پوښتنې او د دواړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواوو ځوابونه چه تش يو ځل کيږی ددعوو ضبطولو په کتاب کښی رسوی او په ځواب ګر باندی امضا کيږی.

دوه سوه نهه اويايمه ماده:

د غور ترتيب، د محکمی د تحقيقاتو د ختم اورونه دارائی نيول د حکم اورول او د فيصله ليکونو ورکول د تميز په محکمه کښی په هغه طريقه کيږی چه ددی قانون د حکمونو سره سم ابتدائيه او مرافعه تجارتی محکمو کښی ټاکلی ده.

دوه سوه اتيايمه ماده:

د تميز د غور نه مطلب ددی خبری څرګندول دی چه د ابتدائيه او مرافعه محکمو هغه حکمونه چه تميز پری غوښتل شوی دی د قانونی موادو سره موافق دی که نه:

که چيری د ابتدائيه او مرافعه محکمو حکمونه او قرارونه يو د بل په تائيد د قانون سره سم شوی وو نو د تميز محکمه ئی تائيد وی. خو که چيری ددغو دواړو محکمو حکمونه پخپلو کښی متناقض ؤ نو د تميز محکمه هماغه حکم تائيدوی چه د قانون مواد و سره سم شوی وی اوخبره خلاصيږی

دوه سوه يو اتيايمه ماده:

په دی لاندی صورتونو کښی د تميز محکمه د مرافعی حکم يا قرار ماتوی او د صحيح کولو امر ئی ورکوی:

الف: که حکم يا قرار د هغو قوانينو په خلاف شوی وی چه تجارتی محکمه ئی په چلولو مکلف دی.

ب: که مرافعه محکمی د دواړو خواوو ترمنځ د شوی تړون د مادو غلط تفسير کړی وی.

ج: که د مرافعی د خپلو حکمونو يا قرارونو منځکښی تضا دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: كه هغه دليلونه چه يوى خوا د خپلي دعوى د ثبوت دپاره وړاندى كړي بى له قانوني سببونو رد شوى وى.

دوه سوه دوه اتيايمه ماده:

هره هغه فيصله يا قرار چه د تميز له تجارتي محكمي څخه صادريږى قطعي ده.

دوه سوه درى اتيايمه ماده:

په دوه سوه يو اتيايمه ماده كښي د يادو شويو صورتونو له مخه هغه حكم يا قرار چه تميز پرى غوښتل شوى وى ماتيږى كه څه هم د تميز غوښتنوال په هغه سبب باندى چه د دوه سوه يو اتيايمي مادى له مخه نقض موجب دى تكيه نه وى كړي.

دوه سوه څلور اتيايمه ماده:

كه چيرى د تميز تجارتي محكمه د هغو علتونو له كبله چه په اوه سو و اتيايمه ماده كښي راغلى دى يو حكم يا قرار مات كاندى نو دعوى له نوى سره د غور او د حكم يا د قرار صحيح كولو دپاره مرافعه محكمي ته ليږى او مرافعه محكمه په دغه موضوع باندى غور كوى كه چيرى ورته د تميز د محكمي اعتراضو نه په ځاى ښكاره شول نونوى فيصله كوى چه د اصول له مخي په دغه فيصله باندى هم د تميز غوښتنه كيدى شي خو كه چيرى مرافعه محكمه د خپل پخوانى حكم يا قرار په صحت باندى ټينگه ودريږى نو د تميز د محكمي اعتراضونه په دليلونو د دوى او تميز محكمه بيا په موضوع باندى غور كوى د لانجه ايزى دعوى د ماهيت په باب په خپله حكم صادروى.

دوه سوه پنځه اتيايمه ماده:

كه چيرى د تميز محكمه په يوه دعوى د غور دپاره ديوى محكمي د صلاحيت په باب حكم وكړي نو دعوى د غور دپاره دغي محكمي ته ورليږى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم باب
د فیصله لیکونو محصول، د وثیقو بیه او د تجارتی محکمو لګښت

لومړی فصل
د فیصله لیکونو محصول

دوه سوه شپږ اتیایمه ماده:
د تجارتی محکمو د فیصله لیکونو محصول د محکوم به د قیمت له مخه په دی شان اخستل کیږی:
الف: په هغه فیصله لیکونو کښی چه ابتدائی تجارتی محکمه ئی صادروی د محکوم علیه نه د محکوم به اته په سلو کښی د فیصلی د محصول په نامه اخستل کیږی.
ب: په هغه فیصله لیکونو کښی چه تجارتی مرافعه محکمه ئی صادر وی د محکوم علیه نه د محکوم په شپاړس په سلو کښی د محصول په نامه اخستل کیږی.
ج: په هغو فیصله لیکونو کښی چه د تمیز تجارتی محکمه ئی صادر وی د محکوم علیه نه د محکوم به دوه ویشت په سلو کښی د فیصلی د محصول په نامه اخستل کیږی.

دوه سوه اووه اتیامه ماده:
که چیری په ابتدائیه محکمو کښی د مدعی دعوی له مبلغه زیاته وی او په محکمو کښی ئی یوه برخه ثابته شی نو په ثابت شوی مبلغ کښی د دوه سوه شپږاتیایمی مادی لومړی فقری سره سم د محکوم علیه نه د فیصلی محصول اخستل کیږی او د مدعی نه چه محکوم علیه نه دی د پاتی هغه مبلغ چه دده په اصلی دعوی کښی ؤ او ثابت ته شو په سلو کښی یو د عدم اثابت د محصول په نامه اخستل او که چیری مدعی د خپل دعوی ئی مبلغ هیڅ یوه برخه هم ثابت نه کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، نو لدې نه د ټول مدعا به یو په سلو کښی د عدم اثبات دمحصول په نامه اخستل کیږی.

دوه سوه اته اتیایمه ماده:

که د ابتدائی تجارتی محکمی فیصله له یوی مخی په مرافعه محکمه کښی تائید شی نو د وثیقی له قیمت او د پنځوسو افغانیو د صکوکو د هغه ټکټ نه پرته چه ددعوی سورولو په وخت کښی اخستل کیږی نور محصول نشته که مرافعه محکمه د ابتدائیه محکمی د فیصلی د محکوم له مبلغ یوه برخه واړوی نو د هغه مبلغ نه بیا محصول نه اخستل کیږی چه د مرافعه محکمی په حکم کښی تائید شو دی خو د هغی برخی نه یا چه د مرافعی محکمی په حکم کښی لغو شوی دی د عدم اثبات د محصول په نامه د ابتدائیه محکمی د محکوم له نه په سلو کښی یو اخستل کیږی که چیری مرافعه محکمه د ابتدائیه محکمی حکم یو مخ لغو کړی او د ابتدائیه محکمی په محکوم له باندی نوی حکم وکړی نو دی پدی پړدی چه د ابتدائیه محکمی د محکوم په یو په سلو کښی د عدم اثبات د محصول او مرافعه محکمی د محکوم په شپاړس په سلو کښی محصول ورکړی.

دوه سوه نهه اتیایمه ماده:

د دوه سوه اته اتیایمی مادی حکمونه د تمیز په محکمه کښی هم د هغو حکمونو په باب چه د مرافعه محکمی په فیصلو کښی ئی صادروی د دوه سوه شپږ اتیایمی مادی د دریمی فقری له پاملرنی سره په ځای کیږی.

دوه سوه نوی یمه ماده:

که چیری دعوی په دری واړو تجارتی محکمو کښی د اصلاح یا حکمیت له مخه اواری شی نو د هغه مبلغ چه د اصلاح یا حکمیت له مخه ئی ورکړه منل شوی ده په ابتدائیه محکمه کښی اته په سلو، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرافعه محکمه کښې شپاړس په سلو او په تميز کښې دوه ويشت په سلو کښې او د غه شان د هغه مبلغ چه د اصلاح يا حکميت په حالت کښې پريښودل شوی وی يو په سلو کښې د عدم اثبات محصول نيم نيم د دواړو خواوو نه اخستل کيږی.

که چيری د دواړو خواوو ترمنځ د محصول او نورو لګښتونو دپاره په بل شان روغه جوړه راغلی وی نو هماغسی اجراآت کيږی.

دوه يم فصل
د تجارتی محاکمو د وثيقو بيه

دوه سوه يونوی يمه ماده:

هر څوک (حقيقی وی که حقوقی) چه په تجارتی محکمو کښې دعوی سوروی په دی مکلف دی چه خپله ادعا (دوه) افغانيو رسمی عريضه باندی او چرته چه عريضه نه وی په داسی سپينه پاڼه چه د (دوه) افغانيو د صکوکو ټکټ پری لګيدلی وی مربوطی محکمی ته وړاندی کړی.

دوه سوه دوه نوی يمه ماده:

هر څوک (حقيقی وی که حقوقی) چه په يوه تجارتی محکمه کښې دعوی سور وی پدی مکلف دی چه د غوښتن ليک وړاندی کولو په وخت ددی قانون د حکمونو سره سم د هغو د دعوی سوريدلو نه مخکښې د پنځو سو افغانيو د صکوکو ټکټ محکمی ته راوړی.

دوه سوه دری نوی يمه ماده:

په تجارتی محکمه کښې چه هره وثيقه جوړيږی لکه فيصله ليکونه، حجت، رسيد ليک، اقرار ليک، تړون ليک وکالت ليک بيه ئی شل افغانی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه څلورنوی یمه ماده:

د هغو وثیقو د درج شوی مبلغ محصول چه د تجارتی معاملو په باب په تجارتی محکمو کښی جوړیږی پدی شان دی:

الف: حجت لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دوه.

ب: ابرا لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

ج: د منقولو ما لونو اجاره لیك د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

د: اقرار لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

هـ: رسید لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی دری.

و:ـ تړون لیک د درج شوی مبلغ په سلو کښی پنځوس پوله.

ز: د ټولو تجارتی وکالت لیکونو او د هغو اقرار لیکونو څخه چه پیسی پکښی نه وی د اخل شوی د وثیقی د شل افغانی بیئی نه پرته محصول نه اخستل کیږی.

دوه سوه پنځه نوی یمه ماده:

په دوه سوه څلور نوی یمه ماه کښی راغلی محصول او د وثیقی بیه به هغه څوک ورکوی چه وثیقه د ده په ښیگړه وی یواځی د ابراءٔ لیک اورسیدلیک وثیقی ددی حکم ته وتلی دی چه د هغو درج شوی محصول او د وثیقو بیه به ئی دواړه خواوٖی نیم نیم ورکوی.

که چیری دواړو خوا ؤ ترمنځه د درج محصول او د وثیقو بیی په باب بل شان روغه جوړه راغلی وی نو محصول او د وثیقو بیه په هماغه شان اخستل کیږی.

دریم فصل
حق التصدیق او د محکمولګښتونه

دوه سوه شپږ نوی یمه ماده:

حق التصدیق له ددوه ډوله تصدیقونه څخه اخستل کیږی.

الف: د اصل سره د مثنی د مطابقت له تصدیق څخه.

ب: د نورو تصدیقو نو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه سوه اووه نوی یمه ماده

د اصل سره د مثنی د مطابقت حق التصدیق په تجارتی محکمو کښی په هر مخ شل افغانی دی پنځویشت کلمی یوه کرښه او پنځه لس کرښی یو مخ کیږی او که په کرښه کښی نیمګړتیاوی نو.

دوه سوه اته نوی یمه ماده:

د نورو هغه تصدیقونو حق التصدیق چه د تجارتی محکمو له دفتره ورکول کیږی د تصدیق په سر شل افغانی دی او په کرښو او مخونونه په نظر کښی نه نیول کیږی.

دوه سوه نهه نوی یمه ماده

د محکمی لګښتونه دا دی:

الف: د احتیاطی تدبیرونو او زیرمو (تأميناتو) کولو دپاره په کار لګښتونه.

ب: د پوهانو ضروری لګښتونه.

ج: د شاهدانو راوستلو ضروری لګښتونه.

د: د اعلان او تبلیغ ضروری لګښتونه.

هـ: ددعوی د وکیل یا حقوقی مشاور حق العمل.

دری سومه ماده:

حقیقی یا حقوقی کسان چه په تجارتی محکمو کښی ددعوی یوه خوا کیږی او ددعوی په جریان کښی پوهانو ته د ما تی کولو، د زیرمی د طلب او د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوښتنه وکړی پدی مکلف دی چه د محکمی د قرار د محصول په نامه د پنځه ویشتو افغانیو د صکوکو ټکټ د خپلی عریضی سره جوخت محکمی ته وړاندی کړی.

دری سوه یوومه ماده:

په تجارتی محکمو کښی هغه خوا چه ددعوی په فیصله کښی دیو موثر کار دکو لو غوښتنه کوی که مربوطه محکمه دده دا غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ومنى نو دی په دی مکلف دی چه د غوښتل شوی کار دپاره هر څومره لګښت چه کیږی هغه د محکمی د لګولی اندازی سره سم په دغه کار باندی د لاس پوری کولو نه مخکښی محکمی ته نقدی ورکړی.
که چیری په هغه موده کښی د ننه چه محکمه ئی ټاکی دغه ضروری لګښت محکمی ته ونه سپاری داسی ګڼل کیږی چه دی د خپلی غوښتنی نه اوښتی دی.

دری سوه دوهمه ماده:
که چیری محکمه بی د یوی خوا له غوښتنی د داسی یو کار کول ضروری و ګڼی چه ددعوی په فیصله کښی اثر لری او د هغه د کولو فیصله وکړی نو د لګښت ورکول ئی په یوه خوا یا دواړه خواوو باندی ږدی.

دری سوه دری یمه ماده:
هغه خوا چه ددی فصل د حکمونو له مخه ضروری لګښتونه ورکوی که چیری په نتیجه کښی ددعوی فیصله دده په ښیګړه صادره شی دده په غوښتنه مقابل لوری د ورکړو لګښتونو په ستنولو او هغه حق العمل په ورکړه چه ددعوی وکیل یا قانونی مشاور ته ورکړی شوی دی د محکمی لخوا مکلف کیږی.

شپږم باب
د تجارتی محکمو تشکیلات

لومړی فصل
ابتدائیه تجارتی محکمی

دری سوه څلورمه ماده:
د مملکت د هر ولایت په مرکزکې د تجارتی کشالو د اوارولو دپاره یوه تجارتی ابتدائی محکمه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دری سوه پنځمه ماده:
د تجارتی محکمو رئیسان او غړی ټول انتصابی دی او دولت د ملکی مامورینو د استخدام، ترفیع او تقاعد د اصولنامی سره سم ټاکل کیږی.

دری سوه شپږمه ماده:
د ابتدائی تجارتی محکمی د قضائی هیئت شمیر په مرکز او ولایتونو کښی له رئیس سره دری کسه دی.

دری سوه اوومه ماده:
د ابتدائی تجارتی محکمو رئیسان د کابل په مرکز کښی لومړی رتبه او په ولایتونو کښی دوهمه رتبه دی.

دری سوه اتمه ماده:
د ابتدائی تجارتی محکمو د غړو رتبی پدی شان دی:
الف: د کابل د ابتدائیه تجارتی محکمی غړی دوهمه رتبه.
ب: د ولایتونو د ابتدائیو تجارتی محکمو غړی دریمه رتبه.

دری سوه نهمه ماده:
په هر ابتدائیه محکمه کښی یو د تحریراتو مدیر دی چه دمحکمی د منشی وظیفه هم په ځای کوی قضائی صلاحیت نه لری او رتبه ئی د کابل په ابتدائیه محکمه کښی دریمه او د ولایتونو په محکمو کښی څلورمه ده.
د ابتدائی تجارتی محکمو اداری مامورین، ټایپستان اومستخدمین د عدل د وزارت په بودجه کښی د ضرورت په اندازه استخدامیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم فصل
مرافعه محکمه

دری سوه لسمه ماده:
په کابل کښې یوه تجارتی مرافعه محکمه ده چه ددی قانون په حکم برابر د کابل او ولایتونو د ابتدائیه تجارتی محکمو په فیصلو او قرارونو باندی له نوی سره (استینافاً) غور کوی.
د عدل وزارت صلاحیت لری چه د ضرورت له مخه نوری تجارتی مرافعه محکمی د مملکت په سیمو کښی جوړی کړی.

دری سوه یوو لسمه ماده:
د تجارتی مرافعه محکمی د قضائی هیئت شمار له رئیسه سره دری کسان دی چه ددی قانون د دری سوه پنځمی مادی سره سم ټاکل کیږی او رتبی ئی په دی شان دی:
الف: د تجارتی مرافعه محکمی رئیس په لومړی رتبه.
ب: د تجارتی مرافعه محکمی غړی په دوهمه رتبه.

دری سوه دوولسمه ماده:
په تجارتی مرافعه محکمه کښی د تحریراتو یو مدیر دی چه د محکمی د منشی وظیفه هم په ځای کوی قضائی صلاحیت نه لری او رتبه ئی دریمه ده.
نور اداری مامورین، ټایپستان او د تجارتی مرافعه محکمی مستخدمین د عدل د وزارت د تشکیل او بودجی سره سم د ضرورت په اندازه نیول کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريیم فصل
د تمیز تجارتی محکمه

دری سوه دیار لسمه ماده:
په کابل کښې د تمیز تجارتي محکمه د هغو چارو د غور او سرته رسولو دپاره جوړه شوی ده چه ددی قانون د مواد د څرګندونی سره سم دی محکمی وظیفه ګڼل شوی ده.

دری سوه څوار لسمه ماده:
د تمیز د تجارتی محکمی د هیئت شمیر له رئیسه سره دری کسه دی چه د دری سوه پنځمی مادی سره سم ټاکل کیږی او رتبی ئی پدی شان دی:
الف: د تمیز د محکمی رئیس په لومړی رتبه.
ب: د تمیز د تجارتی محکمی غړی په دوهمه رتبه.

دری سوه پنځلسمه ماده:
ددی قانون د دری سوه دوولسمی مادی حکمونه د تمیز د تجارتی محکمی په باب هم چلیږی.

څلورم فصل
متفرقه مواد

دری سوه شپاړسمه ماده:
تجارتی محکمی د خپلو وظیفو په چلولو کښی پوره آزادی دی او د هر قسم لاس وهلو نه په امن دی، یواځی بودجه او تشکیلات ئی د عدل وزارت پوری اړه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دری سوه اووه لسمه ماده:

د تجارتی محکمو د رئیسانو او غړو په خوښولو کښې په کار دی چه له هر څه نه مخکښې د اشخاصو د علمی اهلیت او مسلکی معلوماتو پاملرنه وشی.

د عدل وزارت مکلف دی چه د تجارتی محکمو د بودجی په باب د تجارتی محکمو مقام او دستگاه ته پاملرنه وکړی او د دوی د وظیفو د اجرا او آسانی دپاره هر قسم ضروری وسیلی راغونډی او ضروری تدبیرونه وکاندی.

دری سوه اتلسمه ماده:

د کابل او ولایتونو امنیه قوماندانی په دی مکلفی دی چه د تجارتی محکمو هغه امرونه او حکمونه چه پدی قانون برابر صادریږی په ځای کړی.

دری سوه نولسمه ماده:

دری واړه تجارتی محکمی واک لری چه که ضروری وګڼی د خپلو قضائی ونډونو د پوهو او تجربه کارو سوداګرو او د تجارت د اطاقونو د مسلکی معلوماتونه د تجارتی رواج او چال چلند په تثبیت او توضیح کښې فایده واخلی.

دری سوه شلمه ماده:

څو پوری چه محکمی د خپلو صادروکړو فیصله لیکونو محصول نه وی اخستی او د صکوکو ټکټ ئی په کتاب کښې لګولی او باطل کړی نه وی ددی خبری اجازه ورته نشته چه یوی یا دواړو خوا ؤته فیصله لیک ور کاندی.*

---

* ۳۲۰ ماده تعدیل شوې، د تعدیلونو برخې ته دی مراجعه وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري سوه يويشتمه ماده:

د صکوکو هغه ټکټونه چه د محکمې د ثبت په کتاب کښې لګيږي په کار دي چه د ټکټونو په مخ باندي د باطل کيدو مهر ولګيږي.

دري سوه دوه ويشتمه ماده:

دعوه والې په تجارتي محکمو کښې ابتدائيه وي که مرافعه وي که تميز ددعوی په هره مرحله کښې د خپلې دعوی نه لاس په سرکيدی شي، په دې حالت کښې چه که چيري سوره شوی دعوی لا رسماً روا نه شوی نه وه او ددعوو ضبطولو په کتاب نه وه ختلې نو کوم محصول نه اخستل کيږي او په کار دي چه موضوع د اجندا نه وباسی او دوسيه ختمه کړي شي خو که چيري دعوی روا نه شوی وه او ددعوو ضبطولو په کتاب ختلې وه ټوله هغې خوا نه چه دعوی ئی پريښې ده ددې قانون د موادو سره سم د عدم اثبات ټاکلې محصول اخلې او د محکمې رسمي فيصله ليک په دغه باب صادريږي، که چيري مدعی عليه د مدعی ددعوی په جواب کښې په محکمه کښې جوابي دعوی سوره کړي وي يا دريمګړي خوک په دعوی کښې راننوتي وي نو ددعوی ته د لاس اخستو په کار کښې د مدعی عليه يا دريمګړي شخصي منښت شرط دی.

دري سوه درويشتمه ماده:

د عدل وزارت مکلف دي چه د تجارتي سندونو او نښنو نښانو د ثبتولو د اداري دپاره کافي تشکيلات او هم د افلاس او د يو واله کيدو د چارو دپاره کافي تشکيلات چه د افلاس او يو واله کيدو د اصولنامې سره سم په تجارتي ابتدائيه محکمو پوري ارتباط لري د تجارتي محکمو په بودجه کښې ځای کړي.

دري سوه څلير ويشتمه ماده:

دا قانون په رسمي جريده کښې د نشريدو له نېټې نه دوه مياشتې پس چليږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـار شـنبه د ۱۳۴۳ کـال د جـدی لـسمه ۱۳۸۳ هـ.ق کـال د شـعبان العظم ۱۷ په رسمی جریده کبنی د خپریدو نېټه د ۱۳۴۳ هـ.ش کال د حوت ۱۷.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادی تعدیل

رسمي جریده ګڼه (۱-۴)
نېټه ۱۳۴۳/۱۲/۱۷ هـ . ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عظمی صدارت د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د پنځه ویشتمی نیټی (۲۸۱) ګڼه فرمان

ښاغلی داکتر عبدالمجید عدلیه وزیر!

د وزیرانو مجلس د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د ځلور ویشتمی نیټی په غونډه کښی په خپله (۴۹۱) ګڼه فیصله کښی د عدلیی وزارت د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د څلور ویشتمی نیټی عرض پاڼی ته په کتنه د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادی د تعدیل په هکله لاندی مراتب تصویب کړل:

«د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د ۳۲۰ مادی تعدیل چه د دارالانشاء مهر پری لګیدلی منظور دی.»

د وزیرانو د عالی مجلس د تصویب مراتب چه د افغانستان د جمهوری دولت د رئیس د حضور د منظوری په شرف رسیدلی او د ۱۳۵۳ کال د غویی د میاشتی د څلور ویشتمی نیټی په (۳۵۴) ګڼه کښی ثبت شویدی تاسی ته خبر درکړ شو تر څو په رسمی جریده کښی د هغه خپریدو ته اقدام وشی .

داکتر محمد حسن شرق

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادی تعدیل.

۱- د محاکمی د پای ته رسیدو د اعلام څخه وروسته د حکم د ابلاغ له پاره ورځ او ساعت ټاکل کیږی.

حکم د محکمی په ښکاره غونډه کښی لوستل کیږی.

د محکمی د لیك دفتر د قضایی هیئت له خوا د پریکړی د لاسلیك او مهر څخه وروسته د دعوی د اصحابو د شمیر سره سم فیصله لیکونه برابروی او د دعوی دواړو خواووته یی ورکوی.

دلیك دفتر مکلف دی چه د حکم د ابلاغ نه وروسته له محکوم علیه څخه د فیصلی د محصول د تحصیل په هکله د حکومت مربوطه تحصیلی ځانګی ته رسماً خبر ورکړی.

په هغه صورت کی چه محکوم علیه د حکم د ابلاغ پر اساس د تعرفی اخیستلو او د محصول د ورکړی له پاره حاضر شی، تحصیلی ځانګی ته د خبرورکولو ضرورت نشته .

۲- هغه فیصلی چه ددغه ضمیمی د انفاذ څخه مخکښی د محصول د نه ورکولو په علت پر ځای شوی نه دی ددغه تعدیل تابع دی.

۳- دغه حکم په رسمی جریده کی له خپریدو وروسته نافذیږی.

(پورتنی تعدیل د ۱۳۵۳ هـ. ش کال دغویی دمیاشتی په دیرشمه نیټه (۲۷۳) ګڼه رسمی جریده کی خپورشوی دی.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون اصول محاکمات تجارتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون اصول محاکمات تجارتی

باب اول

احکام عمومی

فصل اول

مقدمه

مادهٔ اول:

رسیدگی به تمام اختلافاتیکه از معـاملات تجـارتی نـشئت میکنـد. وظیفـه محاکم ثلاثه تجارتی بوده و تابع احکام این قانون می باشند.

مادهٔ دوم:

هیچ یک از محاکم تجارتی نمی تواند راساً بـدعوی رسـیدگی کنـد. مگـر اینکه یکـی از طـرفین رسـیدگی بـه دعـوی را مطـابق احکـام ایـن قـانون درخواست نموده باشد.

مادهٔ سوم:

محاکم تجارتی مکلف اند به دعاوی تجـارتی مطابق اصولنامهٔ تجــارت و ایـن قانون رسیدگی نمایند.

مادهٔ چهارم:

هیچ یک از مقامات رسمی و ادارات دولتی نمی‌تواننـد احکـام و قرارهـای محاکم تجارتی را تغییر دهند یا از اجـرای آن جلـوگیری بـه عمـل آرنـد، مگر محکمه بالاتر و آن هـم در مـواردی‌کـه در ایـن قــانون معـین شـده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۵):

اگر دعوی به یک محکمه تجارتی محول و یـا اقامه شـود کـه رسـیدگـی بآن مطابق احکام این قانون به یک محـکمۀ دیگـر و یـا یـک مرجـع اداری متعلق بـاشـد محکمه مذکور باید قرار اتخاذ نماید. کـه بــه رسـیدگی آن مؤظف نمی باشد.

فصل دوم

صلاحیت

مادۀ (۶):

بـا در نظر گرفتن احکام سائر مواد این فصل دعاوی تجارتی در محکمه-ای دائر میگردد که اقامت گاه قانونی مـدعی علیـه در حـوزۀ قـضائی آن واقع باشد. هر گاه مدعی علیه متعدد موضوع دعوی واحد و یـا موضـوع متعدد، ولـی بیـک دیگر مربوط باشد، دعوی در محکمه‌ای‌کـه اقامـت گـاه یکی از مدعی علیهم در حـوزۀ قضائی آن واقع باشد اقامه می شود.

مادۀ (۷):

اقامت گـاه قانونی عبارت از محلی است که شخصی با ارادۀ خـود بـرای سکونت دائمی خویش اختیار نموده باشد.

مادۀ (۸):

در محـکمه ایکه محل عقد یا اجرأ قرارداد در ونۀ قضائی آن واقع اسـت می توان دعوی را اقامه نـمود، مـشروط بر اینکه مدعی علیـه و یا وکیـل قانونی او در حین اقـامۀ دعوی در آن حوزه سکونت داشته باشد.

مادۀ (۹):

محکمه ایکه به رسیدگی اصل دعـوی مجاز باشد صـلاحیت دارد دربـارۀ دعوی متقابله نیز اصدار حکم نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۰):

بر علیه اشخاصی که در افغانستان دارای اقامت گاه قانونی نیستند در محکمه ایکه این گونه اشخاص در حوزۀ قضائی آن سکونت دارند دعوی اقامه می شود و اگر در افغانستان محل سکونت آنها هم معلوم شده نتواند دعوی در محکمه ای دائر می گردد که اموا ل مدعی علیه و یا تضمینات آن و یا شیء متنازع فیه در حوزۀ قضائی آن موجود باشدو الا در محکمۀ ابتدائیه تجارتی کابل علیه شان دعوی اقامه شده می تواند.

مادۀ (۱۱):

هرگاه شخص حقیقی یا حقوقی در مواضع مختفه دارای نمایندگی‌ها باشد دعوی ناشی از معاملات یکی از نمایندگی ها در محکمه اقامت گاه خود شخص حقیقی یا حقوقی و یا در محکمه ایکه نمایندگی مذکور در حوزۀ قضائی آن واقع است دائر شده می تواند. دعاوی افلاس از این امر مستثنی است.

مادۀ (۱۲):

دعوایکه شرکت ها و مؤسسات تجارتی از رهگذر معاملات خود بر علیه اعضاء و یا اعضاء از رهگذر معاملات شرکت بر علیه یکدیگر اقامه مینمایند در محکمه ای دائر میگردد که اقامتگاه قانونی شرکتها و مؤسسات مذکور در حوزۀ قضائی آن واقع باشد.

مادۀ (۱۳):

دعاوی جبران خسارۀ که از مقاولات بیمه نشئت می کند در صورتی که اموال بیمه شده غیر منقول باشد، در محکمه ای دائر می گردد که اموال مذکور در حوزه قضائی آن واقع باشد و اگر اموال بیمه شده

(c) ketabton.com: The Digital Library

منقول باشد دعوی ناشی از مقاولهٔ بیمه در محکمه ایکه در ونډ قضائی آن خساره بوقوع پیوسته یا در محکمه ایکه مقاوله بیمه در یک محل واقع در ونډ قضائی آن خاتمه مـی پذیرد دائر شده می‌تواند.

مادهٔ (۱۴):

اگر یکـی ازطـرفین دعـوی بـر صـلاحیت محکمـه‌ای کـه بـدعوی مـذکور رسیدگی می کند اعتراضی داشته باشد بایـد اعتـراض خـودرا بـه همـان محکمه، قبل از اینکه محکمهٔ مـذکور بـه رسـیدگی اصـل موضـوع آغـاز نماید، تقدیم کند. در غیر آن چنین محسوب می‌شود که صلاحیـت همـان محـکمه را قبول نموده است.

مادهٔ (۱۵):

هـرگـاه در مـورد رسـیدگی بـه یـک دعــوی و شـمول آن در صـلاحیت قضائی بین محـاکم تجـارتی اخـتلاف نظـر واقـع شـود، تعـین محکمـهٔ صلاحیت دار وظیـفه محکمهٔ تمیز تجارتی است.

فصل سوم

اسباب رد اعضای محاکم تجارتی

مادهٔ (۱۶):

هر یک از اعـضای محـاکم تجـارتی در حـالات آتـی الـذکر از رسـیدگی بدعوی رد شده میتواند:

۱- اگر دعوی به شخص یکی از اعضأ، زوجه او یا یکی از اقـارب درجـهٔ اول و یا دوم او مربوط باشد.

۲- اگر در دعوی بحیث وصـی، و یـا وکیـل، یکـی مـادر، پـسر، دختـر و نواسه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اقارب درجه دوم عبارت اند از: اجداد، کاکا، برادر، خـواهر و اولاد بـرادر و خواهر و خـسر و خشو و برادر و خواهر زوجه.

۳- اگر دردعوی بحیث وصی، و یا وکیل یکی از طرفین باشد.

٤- اگر در موضوع دعوی به حیـث عـضو محکمـه، حکـم، اهـل خبـره یـا شاهـد اظهار عقیده کرده باشد.

٥- اگر بین عضـو محکمه و یکی از اصحاب دعوی در محکــمه دیگـری دعوی حقوقی و یـا جزائی دایر باشـد و یا بر وجود خصومت بین شـان قراین قاطعه یا دلایل مثبته موجود باشد.

مادۀ (۱۷):

طلــب رد بــاید در یـک ورقـه‌ای کـه در آن اســباب رد بـه وضـاحت و صراحت درج بـاشد از طرف مدعی و یا مدعی علیـه که طالب رد است با اسناد لازمــه بــه محکمه مربوط علی الاقل ٤۸ ساعت قبـل از آغـاز اولـین جلسه رسیـدگی بـه دعـوی تـقدیم شود.

این ورقه باید دارای تاریخ بوده و در آن امضای طالب رد یـا مهـر و یـا نـشان شصت و یا تصدیق دو نفر موجود باشد.

مادۀ (۱۸):

طلب رد به مجرد تقـدیم آن به محکمه در دفتر محکمه ثبـت مـی گـردد و فوراً سواد آن به عضوی کـه ردش طلــب گردیـده داده مـی شـود واگـر عضـو مـذکور اسباب رد را طبق احکام این قانون یافت مکلـف اسـت از اشتراک در رسیدگی بدعـوی استنکاف نماید واز استنـکاف خود بمحکمه اطلاع تحریری بدهد. در حـالی که خود عضو طلب رد را مطابق به قانون نداند هیأت محکمه باستثنای محکمۀ عضو کـه ردش طلب گردیده بر طلب رد در نزدیـک تریـن جلسه غور نموده اند خود را به قبول یا عـدم قبـول آن صادر می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۹):

اگر هیأت محکمه بدون عضوی که ردش طلب گردیده نصاب قانونی را تکمیل نمی‌کرد در آن صورت بر طلب رد محکمه بالاتر غور نموده قرار صادر می کند.

مادۀ (۲۰):

اگر هیأت محکمه طلب رد را پذیرفت عضوی که ردشده نمی‌تواند در رسیدگی بدعوی مربوط اشتراک ورزد.

مادۀ (۲۱):

اگر هیأت محکمه طلب رد را نه پذیرفت طالب رد را به پرداخت جریمه نقدی از یک تا دو هزار افغانی محکوم می نماید.

مادۀ (۲۲):

تمام قرارهائی که از طرف محکمه در مورد رد صادر می شود قابل مرافعه و تمیز نیست.

فصل چهارم
اهلیت طرفین

مادۀ (۲۳):

اشخاص عاقل، بالغ و غیرمحجور اهلیت اقامه دعوی را حایزاند و مدعی علیه واقع شده می توانند.

مادۀ (۲۴):

هر یک از طرفین که ادعای عدم اهلیت طرف دیگر را می نماید مکلف است برای اثبات ادعای خود اسناد و دلایل قانونی لازم را به محکمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـقدیم نماید. در غیر از حـالت افلاس تجارتی اسناد قانونی بایـد مراحـل خود را در محاکم عدلی مربوطه طی کرده باشد.

مادهٔ (۲۵):

اشخـاص حقیقی که خود اهلیت مذکور مـادهٔ (۲۳) را ندارنـد و اشــخاص حقوقی بشمول دوائر رسمی و تصدی های دولتـی، شـاروالی‌هـا توسـط ممثلـین قانونی خود صفت مدعی و مدعی علـیه را در محـاکم احراز مـی کنند.

فصل پنجم

وکلای طرفین

مادهٔ (۲۶):

هر شخصی‌که باقامهٔ دعوی اهلیت دارد می تواند دعوی خود را بالذات و یا توسط وکیلی که آزادانه انتخاب مـی‌کننـد در محـاکم تجـارتی اقامـه و تعقیب نماید.

ممثلین قانونی نیز دارای این حق می‌باشد.

مادهٔ (۲۷):

تعمـیم صـلاحیت وکیـل یـا تخـصیص آن بـه محــکمه زمـــان، شـخص، موضـوع و غیره باید در وکالت خط تصریح شده باشد.

صلاحیتیکه در یک موضـوع بـه وکیـل داده مـی شـود عمومـاً در تمـام مراحل محاکمـوی آن موضـوع نافذ است. مگر این که خــود مؤکـل آنـرا در وکالت خط بـه کدام مرحله یا مراحل معین محدود ساخته باشد.

مادهٔ (۲۸):

وکیل مکلف است اصل یا مثنی وکالت خط خود را که در محـاکم شـرعی و یا تجارتی اصولاً ترتیب یافته بـه منظـور حفـظ در دوسـیه دعـوی بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاکم تجارتی مربوط بسپارد. وکالت خط وکلای دوائر رسمی و مؤسسات ملی عبارت از همان مکتوب‌های رسمی اند که از طرف آمرین صلاحیتدار شان امضاء و به محکمه فرستاده می شود.

مادۀ (۲۹):

اگر مؤکل خواسته باشد که وکیل خود را از وکالت کلاً و یا بعضاً عزل کند و یا وکیل بخواهد از وکالت استعفأ بدهد. آن‌ها مکلف اند موضوع را سه روز قبل از دائر شدن جلسه معینه محکمه بطرف دیگر عقد وکالت و هم به محکمۀ مربوطه ابلاغ نمایند که در هر دو صورت مسئله عزل و استعفأ باید در کتاب ضبط دعوی محکمه قید شود.
در غیر از حالت فوق عزل و استعفأ تنها وقتی نافذ شمرده می شود که رئیس محکمه دلایل عزل و استعفأ را معقول دانسته به قید نمودن موضوع عزل و یا استعفاء در کتاب ضبط دعوی امر دهد.

مادۀ (۳۰):

در صورت عزل و یا استعفاء وکیل محکمۀ مربوطه بمؤکل او ابلاغ می نماید تا در ظرف مدتیکه تعیین می کند شخصاً و یا توسط وکیل جدیدی برای تعقیب جریان دعوی آمادۀ گردد. و الا در غیابش فیصله صادر شده می تواند.

مادۀ (۳۱):

درصورت فوت یا منع شدن وکیل از وکالت، مؤکل مکلف است که در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعین می‌گردد وکیل جدید انتخاب و یا شخصا دعوی اقامه شده را تعقیب کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۳۲):

وکالت خط هائیکه در خارج افغانستان ترتیب می شوند در صورتی مدار اعتبار اند که در یکی از نمایندگیهای سیاسی یـا قونـسلگری‌هـای افغـانی ترتیب شده و یا مورد تصدیق آنها حـسب اصول قرار گرفته باشد. و در هـر دو صورت تصـدیق شعـبۀ مـربوطۀ وزارت امور خارجه افغانـستان لازم است.

مادۀ (۳۳):

دعـوی وکلای طرفین یا مؤکلین شان راجـع به حـق‌الزحمـه در محکمـــۀ محل سکونت مدعی علیه و محکمـۀ که دعوی اصلی در آنجا دائر شـــده است فیصله شده می تواند.

فصل ششم

صــلاحـیت محکمه و موقعیت طرفین

مادۀ (۳۴):

محکمـه مقـیـد با دعـوی و دفاع طرفین است و نمیتواند ازمقدار مدعا بـه اضـافه تر و یا نسبت به مطلـبی که اظهار نـشده است حکم صادر کـند.

نظر به تحقـیق موضـوع و بـر اساس دلایل تقدیم شده اصـدار حکم بـه کمتر از مدعا به جائز است.

مادۀ (۳۵):

محکمه نمی توانـد طـرفین را بـه خطـر اظهـارات شـان و خطـر دلا ئـل و اسنادیکه ارائه می دارند. ملتفـت سـازد ولـی مـی‌تواننـد در بـارۀ ادعـا و دلائلی‌که مهم به نظر بخورد از طرفین توضیحات بخواهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۳۶):

به استثنای حالاتی‌که از طرف محکمهٔ مربوطه در آن باره قرار رسیدگی مستعجل صادر می‌شود رسیدگی به قضایا در محاکم تجارتی به اساس نوبت صورت می‌گیرد.

فصل هفتم

اصلاح

مادهٔ (۳۷):

طرفین دعوی می‌توانند معاملات متنازع فیه خودها را در هر مرحله ای که باشد قبل از صدور حکم محکمهٔ مربوطه تماماً و یا قسماً به صورت مصالحت فیصله نمایند.

مادهٔ (۳۸):

طرفین می‌توانند برای صورت گرفتن اصلاح بین شان مستقیماً داخل مذاکره شوند و یا برای این منظور وکلای اصلاحی انتخاب و به محکمه معرفی نمایند ولی در خواست اصلاح باید به هر صورت از جانب طرفین طور کتبی به عمل آید.

مادهٔ (۳۹):

قبول فیصله ای‌که از طرف وکلای اصلاحی مذکور مادهٔ فوق به عمل می آید به موافقهٔ طرفین که در حضور محکمه اظهار نمایند مربوط است. مگر این که صلاحیت وکلاء از آغاز توکیل عام و کامل باشد.

مادهٔ (۴۰):

محکمهٔ مربوطه محض برای یکبار به اصحاب دعوی توصیهٔ اصلاح را می نماید در صورتی‌که طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورد اختلاف موفق شوند باید در ظرف مدتیکه از طرف محکمه تعیین گردیده اصل اصلاح را به محکمه تقدیم نمایند. محکمۀ مربوطه مکلف است بدون کدام تصرف به استناد اصلاح خط مذکور فیصلۀ رسمی خود را در موضوع مورد اختلاف صادر کند.

اگر اصلاح ذریعۀ وکلای اصلاحی مذکور مادۀ (۳۸) به عمل آمده باشد در اصلاح خط که به محکمه سپرده می‌شود امضاء، مهر و یا نشان شصت وکلای اصلاحی حتمی است.

مادۀ (۴۱):

هرگاه طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع متنازع فیه موافقت نکنند محکمه نباید آن ها را بی جهت معطل نماید. همین که به مشاهده رسید که طرفین حاضر به اصلاح نیستند. باید محکمه عدم موافقت جانبین را به کتاب ضبط دعوی قید و به موضوع رسماً رسیدگی نموده فیصله اصولی خود را صادر نماید.

فصل هشتم

تدابیر احتیاطی و تأمینات

الف: تدابیر احتیاطی

مادۀ (۴۲):

محکمه مجاز است که در اثر تقاضای یکی از طرفین قبل و یا بعد از اقامۀ دعوی نسبت به اتخاذ هر نوع تدابیری که برای حفاظت یک شی متنازع فیه لا زم باشد قرار صادر کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۴۳):

هرگاه نزد محکمه واضح باشد که اجرای تدابیر احتیاطی در یک موضع دیگر سهل تر یا کم مصرف تر یا سریع تر می‌باشد. دراین صورت می-توان محکمهٔ تجارتی همان محل را برای اتخاذ قرار و اجرای عملیات تدابیر احتیاطی بحیث نائب تعیین کرد.

مادهٔ (۴۴):

مطالبهٔ قرار راجع به تدابیر احتیاطی وابسته به تقدیم در خواست به محکمه می‌باشد در اثر این در خواست طرف مقابل فوراً جلب و اگر حاضر هم نشود قرار لا زمه در غیاب وی صادر می‌گردد. در حالات مستعجل یا در مواردیکه باید از حقوق مدعی فوراً حمایت به عمل آید بدون احضار طرف نیز می‌توان دربارهٔ تدابیر احتیاطی قرار صادر کرد.

مادهٔ (۴۵):

قرار متعلق به تدابیر احتیاطی در حصهٔ تحت مراقبت گرفتن اموال منقول و غیر منقول عند الایجاب به استعمال قوهٔ پولیس و یا ژاندارم از طرف شعبات اجرائیه دولت به اساس اطلاع محکمهٔ تجارتی مربوطه در معرض اجراء گذارده می شود. ولی تطبیق و اجرای سائر تدابیر احتیاطی بیکی از اعضاء و مامورین محکمه و یا هر دو به صورت مشترک محول می‌گردد.

مادهٔ (۴۶):

طرفیکه مطالبهٔ قرار تدابیر احتیاطی را می کند مکلف است در مقابل خسارات احتمالی طرف مقابل و یا اشخاص ثالث مطابق حصه (ب) این فصل تأمینات بدهد. و اگر تقاضا کننده تدابیر احتیاطی دوایر رسمی و یا تصدی دولت باشد درین صورت دادن تأمینات جداگانه لازم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوده تعـهد کتبی آمر مربوطه کافی است. تعیین مقدار خسارات به نظریهٔ محکمه ای است که مطالبه تأمینات را پذیرفته است.

مادهٔ (۴۷):

هـرگاه طرفیکه علیه او تدابیر احتیاطی اتخاذ شـده تأمینـات بدهـد دریـن صورت تدابیر احتیاطی را می‌توان نظر بـه ایجـاب وضـعیت تبـدیل و یـا مرفوع ساخت.

مادهٔ (۴۸):

اوراق متعلق به تدابیر احتیاطی در دوسیـهٔ دعوی قـید می‌گردد.

ب: تأمینات

مادهٔ (۴۹):

محاکم تجارتی صلاحیت دارد به منظـور جبـران خـسارات مــالی طـرف مقـابـل اشخاص ثالث و تادیهٔ محصول و مصارف محکمـه راجـع باخـذ تأمینات عـند الایـجاب قرار اتخاذ نماید.

مادهٔ (۵۰):

تأميناتی‌که در یک دعوی داده می شود عبارت از پول نقد، اسهام، اسـناد قرضه، امـوال منقول و یا غیر منقول و یا ضمانت یک بانک معتبـر اسـت که از طرف محکمه تعیین و قبول مـی‌شـود، ارائـه ضــامن باســاس سـند قانونی نیز حکم تأمینات را دارد.

مادهٔ (۵۱):

مطالبه کنندگان تأمینات اعم از اتباع خـارجی کـه در افغانـستان اقامتگـاه قانونی ندارند نیز مکلف اند مطابق مادهٔ (۵۰) تأ مینات بدهند. این حکم در بارهٔ کسانی که در اثنای جریان محاکمه اقامتگاه خود را به ممالک اجنبی، نقل میدهند نیز تطبیق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۵۲):

مطالبۀ تأمینات به مجرد اقامۀ دعوی و یا در اثنای جریان دعوی تا وقتیکه ختم محاکمه اعلام نشده است باید به عمل آید.

مادۀ (۵۳):

قبل از اقامۀ دعوی به شرطی می توان درخواست تأمینات نمود که دعوی مستند به سند رسمی باشد.

مادۀ (۵۴):

اگر در ظرف مد تیکه از طرف محکمه تعین می شود از طرف مطالبه کننده تأمینات تضمین معینه داده نشود چنان محسوب می‌گردد که شخص مذکور از مطالبۀ تأمینات منصرف گردیده است .

مادۀ (۵۵):

حکم محکمه راجع به تأمینات باید بطرف مقابل ابلاغ وپس از آن اجرأ شود مگر در مواردی که ابلاغ فوراً ممکن نباشد و یا تأخیر اجرأ باعث خساره و یا اتلاف تأمینات مطالبه شده باشد در ین صورت اولاً حکم تأمین اجرأ و پس از آن عمل ابلاغ صورت می گیرد.

مادۀ (۵۶):

در صورتی‌که علل تأمینات مرتفع شود محکمه مربوط باساس درخواست تأمینات دهنده حکم رفع تأمینات را می‌دهد و در صورت که صدور حکم به بطلان ادعای اصلی مدعی تأمین به عمل آید تأمینات طبعاً مرفوع می گردد.

مادۀ (۵۷):

حکم قبول و یا رد تأمینات که از طرف محکمۀ مربوطه صادر می‌شود مرافعه خواهی و تمیز طلبی ندارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۵۸):

در صورتی‌که درخواست کنندهٔ تأمینات به اساس حکم محکمه محکوم به بطلان دعوی شود طرف مقابل می تواند خساراتی را که از عمل تأمین بر او وارد شده از جانب مقابل مطالبه کند.

مادهٔ (۵۹):

اختلافات متعلق به کافی نبودن و یا معتبر بودن و یا نبودن تأمینات از طرف محکمهٔ که مؤظف به رسیدگی اصل دعوی می‌باشد حل و فصل می گردد.

مادهٔ (۶۰):

در صورتی‌که تأمینات مطالبه شده عین معین و تحت مراقبت گرفتن آن ممکن باشد. محکمه نمی‌تواند مسائل دیگری را عوض آن تحت مراقبت بگیرد.

مادهٔ (۶۱):

در حالیکه تأمینات مطالبه شدهٔ عین معین نبوده و یا عین معین بوده ولی تحت مراقبت گرفتن آن ممکن نباشد محکمه می‌تواند معادل قیمت تأمینات مطالبه شده را از سائر اموال مدعی علیه یا مدعی تحت مراقبت بگیرد.

مادهٔ (۶۲):

ضامنی‌که جهت تأمینات داده می‌شود ممکن یک یا چند نفر باشند. در صورت تعدد ضامن هر یک از آنها باید در ضمانت خط صریحاً قید کند که چه مقدار از تأمینات را ضمانت کرده اند، در غیر آن مسئولیت مسلسل دارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۶۳):

اشخاص ذیل بدون رضائیت طرف مقابل به حیث ضامن قبول شده نمی تواند:

۱- مامورین دولت و شاروالی ها.

۲- اشخاصی‌که مصئونیت وظیفه وی دارند.

۳- وکلای دعوی برای مؤکلین شان.

مادۀ (۶۴):

شخصی‌که جهت تأمینات ضامن می‌دهد باید ضامن را در حضور محکمه حاضر کرده و یا ضمانت خط اصولی به محکمه تقدیم کند. ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن و یا ضامنان خود را در محکمه ای که ضمانت خط را ترتیب داده ثابت کند. در صورتی‌که یکی از بانک‌ها و شرکت‌های تجارتی معتبر ضمانت کند و امضاء و یا مهر بانک و شرکت مذکور نزد محکمه معروف باشد حضور نمایندۀ آن در محکمه و تنظیم ضمانت خط اصولی لازم نیست.

مادۀ (۶۵):

ضمانت ضامنی‌که شخصاً به محکمه حاضر می‌شود به کتاب ضبط دعوی قید و به امضای او می‌رسد و این ضمانت خط حکم ضمانت خط رسمی را دارد.

مادۀ (۶۶):

در صورتی‌که اموال غیر منقول از طرف محکمه تحت مراقبت گرفته شود دفتر محکمه مکلف است نام، شهرت و سائر مشخصات تأمین دهنده و اندازۀ تأمینات، نوع و سائر خصوصیات اموال تحت مراقبت

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرفته شده را با حکم محکمه به مراجع مربوطه در ظرف دو روز بعد از تاریخ ابلاغ حکم تحریراً اطلاع نماید.

مادهٔ (۶۷):

تحت مراقبت گرفتن اموال غیر منقول به ترتیبی باید به عمل آید که در مقررات مربوطه تصریح یافته است.

مادهٔ (۶۸):

مهر و لاک کردن اموال و اشیا و یا سپردن آن بخود اصحاب دعوی یا شخص ثالث به اساس ضمانت منوط به نظریه محکمه است.

مادهٔ (۶۹):

مهر و لاک نمودن حجرهٔ تجارتی، اشیاء و اموال منقول که عندالایجاب به موجب قرار محکمهٔ تجارتی مربوطه صورت می‌گیرد باید توسط یک هیأت سه نفری که عبارت از یک نفر عضو محکمه، منشی آن و مدیر ناحیه مربوطه باشد ترجیحاً بالمواجهه طرفین اجرأ گردد، و الا عدم حضور یک و یا دو جانب مانع عملیات شده نمی‌تواند.

مادهٔ (۷۰):

مامورین انضباطی سمت، سرای دارها و چوکی دارها نظر به ایجاب وظیفه مؤظف به محافظت اشیاء و اموالی که از طرف محکمه مهر و لاک و تحت مراقبت گرفته شده می باشند، شکستاندن مهر و لاک آن بدون اجازهٔ محکمه ممنوع است. مرتکب آن علاووه بر این که مورد تعقیب جزائی مقامات مربوطه قرار می گیرد توسط محکمهٔ تجارتی مربوطه نیز محکوم به جبران خسارات وارده می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۷۱):

تحت مراقبت گرفتن اموال قابل اتلاف ممنوع است باید این اموال توسط هیأت سه نفری مادهٔ مذکور (٦٩) به فروش رسیده و قیمت آن تحت مراقبت گرفته شود.

مادهٔ (۷۲):

در هر مورد که مالی اعم از منقول و غیر منقول تحت مراقبت گرفته می شود و احتمالی موجود باشد که ادامهٔ عمل مراقبت موجب اتلاف مال و یا تنزیل قیمت خواهد شد، هر یک از طرفین حق مطالبهٔ فروش مال را دارد. ولی هرگاه طرف مقابل موافق به فروش نبوده و ضرری را که ممکن است از عدم فروش مال عاید گردد متحمل شود مطابق نظریه او عمل خواهد شد. در صورت فروش مامور مربوطهٔ محکمه، نظارت داشته و قیمت مال فروش شده به خزانه محکمه و یا یک بانک معتبر امانت گذاشته می‌شود. طرف مقابل نیز حق نظارت را در عمل فروش دارد.

مادهٔ (۷۳):

هرگاه تأمین دهنده و یا ضامن او جهت اجرای حکم تأمینات مال متعلق به غیر را مال خود معرفی کند و نسبت به تحت مراقبت گرفتن آن مال اجراآت به عمل آید مطالبه کنندهٔ تأمینات مسئول خسارات وارده بر صاحب مال نخواهد بود و صاحب مال از رهگذر خساره تنها به شخصی‌که مال او را بحیث مال خود معرفی کرده حق رجوع خواهد داشت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۷۴):

هرگـاه امـوال و یا وجـوهی کـه تحـت مـــراقبت گـرفتـــه مـی شـود نـزد شخص ثالث باشد و یا موضوع مراقبت طلبی بـاشد که تأمین دهنـده بـر شخص ثالث دارد حکم محکمه راجع به تحت مـراقبت گـرفتن به شـخص مذکـور ابلاغ و از اصول حـکم محکمه از نامبرده رسید اخذ می شـــود و مـراتب فوراً به تـأمـین دهنده ابلاغ می گردد.

مادۀ (۷۵):

هرگـاه شخص ثـالث منکر وجـود تمام یا قسمتی از مـال یـا طلـب بـاشد بـاید در ظرف دو روز از تاریخ ابلاغ حکم مـراقبت مراتـب را بـه محکمـه ای‌کـه حکم را صـادر کـرده اطلاع دهد و الا مـسئول پرداخـــت طلـب یـا تسلیم مـال خـواهـد شد.

مادۀ (۷۶):

هرگاه درخواست کننده تأمینات ثابت نماید که در حین ابلاغ حکم محکمه راجع به تحت مراقبت گرفتن طلب یا مـال نزد شخص ثالث وجود داشـته و خلاف حقیقت منکر شده است و یا اینکه شخص ثالث از تسلیم مـــال و یا طلب که در نزد اوست امتناع نماید به حکم محکمۀ مربوطـه عـین و یـا معادل مـال مطلوبه از امـوال شخص او گرفته خواهد شد در صورتی‌کـه دسترس به امـوال نباشد تا زمانیکه حقوق ضایع شـده طـرف را جـبران ننمایـد به حکم محـکمه مـربوط تجارتی تـوقیـف خواهـد شد.

مادۀ (۷۷):

در خواست کننده تأمینات در استفـادۀ طلـب خـویش از مـــالی کـه تحـت مـراقبت گرفته می شود بـر سایـر طلبگاران حق تقدیم را دارند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل نهم
ابلاغ و احضار

مادهٔ (۷۸):

مدعی یا مدعی علیه که در حوزهٔ قضائی محکمه مقیم نباشد مکلف است در حوزهٔ قضائی مذکور اقامتگاه برای خود تعیین نماید تا عمل احضار و ابلاغ به سهولت ممکن شود.

مادهٔ (۷۹):

ابلاغ محکمه در مورد کسانی که اهلیت اقامه و مدافعهٔ دعوی را ندارند به ممثلین قانونی آنها به عمل می آید.

مادهٔ (۸۰):

ابلاغی‌که به اشخاص حقوقی کرده می‌شود باید به عنوان ممثلین قانونی آنها به عمل آید.

مادهٔ (۸۱):

ابلاغ متعلق به یک دعوی ای که ناشی از معاملات یک تجارت خانه باشد به شخصی‌که امور تجارت خانه را اداره می نمایدکرده می‌شود.

مادهٔ (۸۲):

در دعاوی‌که ذریعهٔ وکیل اقامه می‌گردد ابلاغ به وکیل کرده می‌شود.

مادهٔ (۸۳):

در صورت امتناع مبلغ الیه از تسلیمی ورقهٔ ابلاغ ورق مذکور بار دیگر از طرف خبر رسان محکمه در حضور دو نفر از اهل گذر به مبلغ الیه ارائه می گردد. و در حال امتناع مجدد موضوع در ورق ابلاغ درج و بعد از امضاء دو نفر مذکور و خبر رسان محکمه ورق مذکور به دفتر

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه سپرده شده و درین صورت مبلغ علیه به اساس امر محکمه از طرف قوهٔ پولیس محلی جلب و احضار می‌گردد.

مادهٔ (۸۴):

عمل ابلاغ در یک مملکت اجنبی به سلسله وزارت امور خارجه افغانستان ذریعهٔ مقامات صلاحیت‌دار از همان مملکت صورت می‌گیرد.

مادهٔ (۸۵):

ابلاغ به کسانی‌که اقامتگاه یا مسکن‌شان معین نباشد به صورت اعلان به عمل می آید.

مادهٔ (۸۶):

ابلاغ بصورت اعلان به موجب قراری‌که از طرف محکمهٔ مربوط با ذکر اسباب مؤجه صادر می‌گردد تحت شرایط آتی اجرأ می‌شود:

الف: اوراقی‌که ابلاغ می‌شود الی ختم میعاد اعلان در دیوار محکمه تعلیق میگردد.

ب: ورق ابلاغ باید در جریدهٔ رسمی داخل حوزه قضائی اعلان گردد.

تا وقتی‌که چنین جریدهٔ تأسیس می‌گردد ورق ابلاغ در یکی از جراید داخل حوزهٔ قضائی محکمه که از طرف محکمه تعیین گردد اعلان می-شود.

مادهٔ (۸۷):

در اعلان باید اسم و شهرت مکمله طرفین موضوع دعوی، مرجع صدور اعلان و اگر اعلان متضمن امر احضار باشد موضع، روز و ساعت تحریر شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۸۸):

در صورتی‌که طرف مقابل متحمل مصارف اعلان ذریعۀ رادیو گردد ورق ابلاغ ذریعۀ رادیو اعلان شده می تواند ولی این اعلان محض به غرض تفهیم بوده مدار اعتبار قانونی تنها اعلانی می‌باشد که بطریق مذکور مادۀ (۸٦) صورت گرفته باشد.

مادۀ (۸۹):

اشخاص غیر از مدعی و مدعی علیه که در خارج حوزۀ قضائی محکمه در افغانستان مقیم باشد، محکمه ایکه بدعوی رسیدگی می کند ورق ابلاغ را توسط محکمۀ محل اقامت شان طبق احکام این قانون به آنها می-فرستد محکمه صلاحیت دارد ورق ابلاغ را در حالا تی‌که لا زم داند به مصرف و موافقۀ طرفی که ابلاغ به نفع او صورت می‌گیرد توسط تلگرام به اشخاص مذکور ابلاغ می نماید.

مادۀ (۹۰):

ورق ابلاغ باید دارای نسخه های متعدد باشد که یکی آن به دوسیه مربوطه حفظ و متباقی آن به کسانی‌که ابلاغ می‌گردد سپرده شود.

مادۀ (۹۱):

ورق ابلاغ باید حاوی نکات ذیل باشد:

الف: اسم، شهرت مکمله و آدرس مبلغ الیه .

ب: علت احضار به صورت واضح .

ج: روز و ساعت حضور مجلوب.

د: اسم و آدرس محکمه.

هـ: امضاء رئیس و منشی و مهر محکمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۹۲):

شخصی‌که به محکمه جلب می گردد باید بالذات حاضر شود و یا وکیل قانونی خود را بفرستد و اگر عذر معقول برای عدم حضور داشته باشد باید آن‌را ٢٤ ساعت قبل از تاریخی‌که برای حضورش تعیین گردیده باطلاع محکمه برساند در صورتی‌که محکمه حضور خود شخص را حتمی دانسته و حضور وکیل او را کافی نشمارد باید موضوع را در ورقهٔ احضار تصریح نماید که در آن صورت باید شخص مکلف بحضور خودش به محمکه حاضر گردد.

مادهٔ (۹۳):

هرگاه شخص مکلف بحضور در خارج حوزهٔ قضائی محکمه ای‌که بدعوی رسیدگی می کند مقیم باشد محمکه می‌تواند اظهارات او را به اساس نیابت قضائی طبق احکام این قانون حاصل کند.

فصل دهم
تنظیم جلسات

مادهٔ (۹۴):

در محاکم تجارتی محاکمه بصورت علنی اجرأ می شود.

مادهٔ (۹۵):

مراقبت امور اداری و انضباطی و همچنان ترتیب و انتظام جلسات در داخل حدود این قانون از وظیفهٔ رئیس محکمه می باشد رئیس محمکه به هر یک از طرفین فرصت اظهار و بیان را اعطا و آن‌ها را از اظهارات بی مورد منع می‌دارد و اشخاصی را که مخل انتظام محکمه گردند فوراً از محکمه خارج می‌کند. هر گاه شخصی در حضور محکمه مرتکب عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیـر مناسبی گردد محکمه برای او طبق احکام این قانون جزای انضباطی تعیین می‌کند. اتخاذ ایـن گونـه قرارهـای انـضباطی قطعـی بـوده مرافعـه خواهی و تمیز طلبی ندارد.

مادۀ (۹۶):

طـرفین دعوی و یاوکلای شان مکلف اند صورت ادعا و دفاع خـود را در دو نسخـه به محکمه تقدیم نمایند و منـشی محکمـه حـسب الامـر رئـیس محـکمه آن را به کتاب ضبـط دعـوی ثـبت مــی نمایـد در صــورتی‌کـه طـرف ادعـا بیش از یـک نفر باشند بایـد بـه تعـداد آن‌هـا نـسخـه هــای اضـافی تـقدیم شود.

مادۀ (۹۷):

در حین جریان دعوی منشی محکمه هر گونه اوراق متعلق بهمان دعـوی از قبیل نظریۀ اهل خبره، اظهارات شـهود، و غیـره را بـه کتـاب مربوطـۀ ضبط دعوی ثبت می‌کند.

مادۀ (۹۸):

طرفین دعوی و یا وکلای آن‌ها مـی‌تواننـد باجـازۀ رئـیس تحـت نظـارت منشی محکمه دوسیه ها و کتـب ضبط دعـوی متعلق به خود را در خود محکمه مطالعه نمایند.

مادۀ (۹۹):

مدت جواب های مدعی و مدعی علیه از جانب محکمه مربوطه تعیین مـی-شود ولی مدت مذکور از یک ماه تجاوز کرده نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۰۰):

مدتیکه جهت اخذ جواب های مدعی و مدعی علیه از طرف محکمه تعیین گردیده بعد از استماع دلایل طرفین از جانب محکمۀ مربوطه تزئید و تنقیص شده می‌تواند.

مادۀ (۱۰۱):

مدت مذکور مادۀ (۹۹) و (۱۰۰) از تاریخ ابلاغ قرار مربوطه به آن کسی که مهلت برایش داده شده آغاز می‌گردد.

مادۀ (۱۰۲):

اگر اقامتگاه شخصی که برایش مهلت داده می‌شود خارج حوزۀ قضائی محکمه واقع باشد نظر به بعد مسافه برای هر(۱۲) میل یکروز مهلت مسافت زیادتر برایش داده می‌شود.

مادۀ (۱۰۳):

مدت جواب مدعی و مدعی علیه که در افغانستان اقامتگاه معین نداشته باشند از طرف محکمه مربوطه از یک الی چهار ماه تعیین و تاریخ نشر آخرین اعلان محکمه ذریعۀ جراید و رادیو طبق مواد (۸٦) و(۸۸) آغاز می‌گردد.

مادۀ (۱۰۴):

در صورتی‌که در یک دعوی مدعی و مدعی علیه متعدد باشند طویل-ترین مدتی‌که نسبت بیکی از آنها رعایت می‌شود شامل تمام آن‌ها می-باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باب دوم
مرحله ابتدائیه

فصل اول
اقامــه دعــوی در محاکم ابتدائیه

مادهٔ (۱۰۵):

دعوی از تاریخ اتخاذ قرار از طرف محکـمه نسبت به دائر گردیـدن آن و تـادیه محصول معین دفتر محکـمه اقامه شده محسوب می‌گردد.

مادهٔ (۱۰۶):

درخواست اقامهٔ دعـوی باید بـروی عــرایض چـاپی کـه بـرای مراجعـه بدوائر رسـمی تعین گـردیـده نوشته شود در غـیر آن لا زم اسـت تــکت صــکوک دو افـغانی بروی درخواست نصب گـردد.

مادهٔ (۱۰۷):

درخواست اقامه دعوی باید حاوی مطالب ذیل باشد:

۱- شهرت مکمل مدعی یعنی:

الف: اسم مدعی و اسم پدر او.

ب: نمره و تاریخ تذکرهٔ او.

ج: اقامتگاه او.

د: شغل او.

۲- شهرت مکمله مدعی علیه و یا مدعی علیهم.

۳- تعیین مـدعابها.

٤- تاریخ درخواست.

٥- اصل ادعا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۰۸):

مدعی مکلف است نقل مصدق اوراق و اسناد مربوطه را که به آن استناد نموده با درخواست اقامه دعوی توأم بدفتر محکمه بسپارد. در صورتی‌که محکمه لازم داند راساً و یا در اثر تقاضای مدعی علیه می‌تواند به مدعی امر کند که اصل اسناد را به محکمه ارائه دهد.

مادهٔ (۱۰۹):

اگر درخواست اقامه دعوی ذریعهٔ وکیل به محکمه تقدیم گردیده باشد باید وکالت نامه وی نیز ضمیمهٔ آن باشد.

مادهٔ (۱۱۰):

منشی محکمه پس از وصول درخواست اقامه دعوی باید بلا وقفه آن را در دفتر محکمه قید کرده رسید محتوی شهرت مکمله طرفین، تاریخ تسلیم و تعداد اوراق منضمه آن را به مدعی بدهد.

مادهٔ (۱۱۱):

اگر درخواست اقامه دعوی مطابق تصریحات مواد (۱۰۵-۱۰۶ و ۱۰۷) ترتیب نیافته باشد منشی محکمه در ظرف پنج روز از تاریخ وصول آن نواقص موضوع را به نظر رئیس محکمه رسانیده حسب الامر رئیس درخواست مذکور را جهت تکمیل نواقص آن به مدعی اعادهٔ می‌کند.

مادهٔ (۱۱۲):

مدعی حق دارد بعد از اقامه دعوی هر وقت که بخواهد دعوی را به اجازهٔ محکمه ترک بنماید.

محکمه مکلف است در صورتی‌که ترک دعوی او را مبنی بر سوء نیت بداند به او اجازهٔ ترک دعوی رانداده بلکه او را مکلف نماید که یا از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادعـا ابرأ دهد و یا دعوی را ادامه دهد. در صورت اجازه تــرک دعــوی مـدعی مکلف اســت خــسارهٔ را کـه بطـرف مقابـل وارد نمـوده بـشرط مطالبه مدعی علیه و حسب تشخیص محکمـه جــبران نــماید مـحـصول ترک دعوی از اقامهٔ آن عـیناً مـانند مـحصول ابـراء اسـت.

مادهٔ (۱۱۳):

مدعی بدون موافقت مـدعی علیـه نمـی توانـد دعـوی را بعـد از اقامـهٔ آن توسعه دهد.

فصل دوم

اعتراضات ابتدائی

مادهٔ (۱۱۴):

اعتراضات ابتدائی عبارت از اعتراضات ذیل است:

۱: ادعـای عـدم صلاحیت محکمه.

۲: ادعای عدم صلاحیت یا عدم اهلیت قانونی مدعی جهت اقامه دعوی.

۳: ادعای اینکه دعوی اقامه شده متوجه شخص مدعی علیه نمی‌باشد.

٤: ادعای اینکه دعوی اقامه شده سابقاً بین همـان شـخص یـا کـسانیکه طـرفین دعـوی قایم مقام آن‌ها هسـتند جریان خود را طـی و نـسبت بـه آن حکـم قطعـی محمکه بـا صـلاحیت صادر گردیده است.

٥: ادعای ایـنکه دعـوی اقـامه شده تـحت قـید مرور زمان آمده است.

٦: ادعـای اینـکه دعـوی اقامه شـده در یـک محکمـهٔ دیــگر تجـارتی کـه حـایز عین درجـه است نـیز دایر است.

۷: ادعای ایـنکه دعـوی اقـامه شـده با یک دعـوی دیـگری کـه در یــک محکمهٔ دیگر تـجارتی دائر گردیده ارتــباط دارد و بـایدقــانوناً در آنجـا فیصله شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۱۵):

در صورت اثبات فقرات (۱-۲-۳- ٤ و ٥) مادهٔ (۱۱٤) باید محکمه از رسیدگی به دعوی امتناع نموده قرار رد صادر نماید.

مادهٔ (۱۱۶):

درصورت اثبات فقرات (٦ و ٧) مادهٔ (۱۱٤) محکمه باید از رسیدگی به دعوی امتناع ورزد و دوسیهٔ متعلقه را به محکمهٔ مربوطهٔ آن جهت وارسی در ظرف ده روز بعد از صدور قرار خود ارسال نماید مگر اینکه یکی از طرفین طبق حکم مادهٔ (۱۱۷) در خواست استیناف نموده باشد.

مادهٔ (۱۱۷):

هر یک از طرفین که قرار محکمه بر علیه او است می تواند از تاریخ ابلاغ تحریری قرار محکمه ابتدائیه الی بیست روز مرافعه طلب و اگر به قرار محکمه مرافعه نیز قناعت نشود از تاریخ ابلاغ تحریر قرار محکمه مرافعه در ظرف ده روز تمیز طلبی نماید.

مادهٔ (۱۱۸):

هرگاه اعتراضات مندرجه مادهٔ (۱۱٤) قبل از رسیدگی باصل موضوع دعوی پیش نشده باشد در حین رسیدگی بدعوی و جریان محاکمه قابل سمع نیست.

مادهٔ (۱۱۹):

اعتراضات ابتدائیه مدعی علیه در همان مدتی که برای اعتراضات مربوط باصل موضوع در فصل (سوم) تعیین گردیده به مدعی تبلیغ می‌شود و در ظرف مدت معینه آن از مدعی جواب اخذ می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل سوم
اعتراضات مربوط باصل موضوع

مادۀ (۱۲۰):

اگر مدعی علیه و یا وکیل او اعتراضات ابتدائیه را پیش نکرده باشد مکلف است جواب خود را در اصل دعوی در ظرف (۱۵) روز سر از تاریخ ابلاغ و یا در ظرف مدتی که به صوابدید محکمه زیادتر از پانزده روز تعیین می شود در دو نسخه ترتیب و با کلیه اسناد دست داشته خود که به آن استناد می نماید به محکمه تقدیم کند منشی محکمه یک نسخه جواب های او را به کتاب ضبط دعوی ثبت نموده و نسخه دیگر را به موجب رسید بطرف مقابل تفویض می نماید و اسناد تقدیم شده را به مهر محکمه نشانی نموده محتویات آن را به کتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن‌را در مقابل رسید به تقدیم کننده اعاده میکند که عند الضرورت به محکمه ارائه نماید.

مادۀ (۱۲۱):

در محاکم ابتدائیه تجارتی ادعا و مدافعه مدعی و مدعی علیه علی الاکثر برای سه مرتبه بین طرفین تعاطی می گردد.

فصل چهارم
دعوی متقابل

مادۀ (۱۲۲):

مدعی علیه حق دارد در مقابل ادعای مدعی مقابلتاً اقامه دعوی نماید و چنین دعوی باید با دعوی اصلی از یک منشأ بوده و اتخاذ تصمیم در دعوی اصلی بر آن مؤثر باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۲۳):

دعوی متقابل باید علاوه بر دفع دعوی اصلی، متضمن ادعای جدیدی بر علیه مدعی باشد.

مادۀ (۱۲۴):

دعوی متقابله باید به موجب درخواست علیحده اقامه گردد.

مادۀ (۱۲۵):

در حالیکه ادعای مدعی علیه در مقابل مدعی متقابل نمی باشد محکمه مربوطه به آن دعوی بصورت علیحده رسیدگی می کند و اگر رسیدگی به دعوی مذکور از صلاحیت محکمه خارج باشد محکمه باساس یک قرار، عدم صلاحیت خود را در زمینه اعلام می‌دارد.

مادۀ (۱۲۶):

در دعوی متقابل راجع به ادعا و مدافعات طرفین حکم مادۀ (۱۲۰) باین قانون تطبیق می گردد.

مادۀ (۱۲۷):

اگر مدعی اصل دعوی خود را طبق احکام مادۀ (۱۱۲) ترک نمود مدعی دعوی متقابل می‌تواند دعوی خود را طبق احکام این قانون ادامه دهد.

فصل پنجم

رسیدگی بدعوی

مادۀ (۱۲۸):

محکمه در هر مرحلۀ دعوی می تواند طرفین و یا وکلای آن‌ها را احضار و بالمواجه یک دیگر اظهارات‌شان‌را در بارۀ قضیۀ مورد

(c) ketabton.com: The Digital Library

اختلاف استماع و آن‌ها را با در نظر گرفتن مادهٔ (۴۰) به صلح تشویق نماید.

مادهٔ (۱۲۹):

بعد از اینکه بین طرفین صورت ادعا و مدافعه طبق مادهٔ (۱۲۱) تعاطی گردید اگر نزد محکمه ثابت شود که دعوی باندازه کافی مورد بحث و رسیدگی قرار گرفته و می‌توان در آن باره حکم صادر کرد ختم رسیدگی را با آنها ابلاغ می‌نماید. در عکس حال طرفین را عند الایجاب احضار و دربارهٔ قسمت های ناتکمیل توضیحات می‌خواهد.

مادهٔ (۱۳۰):

حداکثر مدتی را که محمکه برای احضار طرفین تعیین می کند ده روز است در مورد بعد مسافه محکمه یک مدت اضافی را طبق احکام این قانون بر اصل مدت علاوه می کند. در حالات فوق العاده محکمه می-تواند مستقیما و یا در اثر تقاضای یکی از طرفین مدت احضار را تمدید نماید.

فصل ششم
شهادت

مادهٔ (۱۳۱):

هر یک از طرفین دعوی که به شهادت شهود تمسک می کرد مکلف است در حین تقدیم ادعای خویش به محکمه لست متضمن اسم یا اسمای شهود خود را با شهرت مکمله آدرس و تعداد آن‌ها به محکمه تقدیم نماید. تمسک کنندهٔ مذکور نمی‌تواند هنگام رسیدگی شهود جدیدی و یا شهود دیگری غیر از آنانی‌که اسمای شان را قبلا به محکمه تقدیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نموده معرفی نماید. محکمه در وقت رسیدگی به دعوی طرف متمسک به شهادت را مکلف می دارد همه یا بعضی از شهود معرفی شده را که محکمه انتخاب نموده به تاریخی که تعیین می کند احضار نماید.
در صورت لزوم خود محکمه نیز می‌تواند شاهد و یا شهودی که معرفی شده جلب و احضار نماید.

مادهٔ (۱۳۲):

در حالیکه شاهد در حوزه قضائی محکمه دیگری اقامت داشته باشد محکمهٔ که به دعوی رسیدگی می کند می‌تواند از محکمهٔ محل اقامت او تقاضا کند که شهادت را باساس نیابت قضائی استماع و اظهارات شهود را ثبت نموده نتیجه را به محکمهٔ که بدعوی رسیدگی می کند رسماً اطلاع نماید.

مادهٔ (۱۳۳):

شاهد باید دارای شرایط ذیل باشد:
الف: عاقل باشد.
ب: عمر او کمتر از ۱۸ سال نباشد.
ج: محجور نباشد.
د: قبل از ادای شهادت مرتکب جنایت نگردیده باشد.
هـ: با کسی که به مفاد او ادای شهادت می‌کند علاقهٔ زوجیت، قرابت درجه اول یا دوم نداشته، خادم یا مخدوم نبوده و تأمین معیشتش بدوش او نباشد.
و: با کسی که علیه او ادای شهادت می کند چنان سابقهٔ خصومت نداشته که بر وجود آن دلیلی در دست باشد.
ز: بین او و شخصی‌که علیه او ادای شهادت می‌کند در حین ادای شهادت دعوی حقوقی یا جزائی در کدام محکمه دائر نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۳۴):

هر یک از طرفین دعوی می‌توانند به اساس فقرات هـ و، ز مادهٔ ۱۳۳ شاهد را رد نماید.

مادهٔ (۱۳۵):

طرفی‌که می خواهد شاهد را رد کند باید درخواست رد را قبل از ادای شهادت به محکمه تقدیم نماید و دلائل خود را نیز ارائه کند در حالی که علت مورد تصدیق محکمه واقع گردد شهادت شاهد را سمع کرده نمی-تواند.

مادهٔ (۱۳۶):

در صورت تعدد شهود محکمه شهادت هر شاهد را بدون حضور شهود دیگر منفرداً استماع می‌کند.

مادهٔ (۱۳۷):

شهود باید قبل از ادای شهادت، اسم، شهرت مکمله و آدرس خود را اظهار نماید و تعهد کند که تمام حقایق را بدون کم و کاست بیان می-نماید.

مادهٔ (۱۳۸):

رئیس محکمه باید قبل از ادای شهادت مجازاتی را که قانون برای شاهد زور (ناحق) مقرر نموده به شاهد خاطر نشان نماید.

مادهٔ (۱۳۹):

اظهارات شاهد لا زم است که به خط و کتابت خودش در کتاب ضبط دعوی محکمه قید و به امضای او بر سد و اگر شاهد سواد نداشته باشد اظهارات او عیناً از طرف منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی قید و در ذیل آن مهر و یا نشان شصت او به تصدیق دو نفر گرفته می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۴۰):

تشخیص درجۀ اهمیت ارزش و تاثیر شهادت در حل و فصل و اثبات دعوی تجارتی به صلاحیت محکمه مربوطه است. در موردیکه از طرف اصحاب دعوی نسبت به ادعایش سند مدار اعتبار ارائه می‌گردد دفاع طرف مقابل بدون داشتن سند مدار اعتبار و ارائه آن به محکمه، محض به وسیله شهود قابل سمع نیست.

مادۀ (۱۴۱):

هیچ یک از طرفین دعوی نمی تواند بیانات و اظهارات شاهد را در حین ادای شهادت تحسین و یا تقبیح نماید. طرفی که علی الرغم اخطار رئیس محکمه به چنین امر مبادرت ورزد از محکمه اخراج می‌گردد.

مادۀ (۱۴۲):

هرگاه شاهد زبان پشتو و یا فارسی را نداند ذریعۀ ترجمان استجواب می‌شود.

مادۀ (۱۴۳):

در محاکم تجارتی حداقل نصاب شهادتی‌که مبنای حکم محکمه قرار گرفته بتواند، دو نفر می‌باشد.

فصل هفتم

اهل خبره

مادۀ (۱۴۴):

در مواردی که رسیدگی به یک دعوی وابسته به معلومات فنی باشد محکمه می‌تواند به اساس درخواست اصحاب دعوی و یا یکی از آنها و یا راساً قرار صادر کنند که از اهل خبره استشاره به عمل آید. در قرار

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه تصریح موضوعی‌که عقیده اهل خبره نسبت به آن لازم است قید شده و مدتی که اهل خبره باید در داخل آن اظهار عقیده کند ضروری است.

مادهٔ (۱۴۵):

در حالیکه طرفین در باره تعیین اهل خبره توافق نظر نداشته باشند اهل خبره از طرف محکمه انتخاب می‌شود ممکن است اهل خبره یک نفر و یا بیشتر تعیین شود.

مادهٔ (۱۴۶):

کسانی باید به حیث اهل خبره انتخاب شوند که در موضوع مربوطه دارای معلومات فنی لازم باشند. اهل خبره ایکه طبق مادهٔ (١٤٥) از طرف محکمه راساً تعیین می‌شوند رعایت شروط مذکور مادهٔ (۱۳۳) فصل شهادت این قانون نیز ضروری است.

مادهٔ (۱۴۷):

هیچ کس مجبورکرده نمی‌شود بدون موافقتش به حیث اهل خبره اظهار عقیده کند.

مادهٔ (۱۴۸):

بعد از اینکه محکمه اظهارات طرفین را استماع کرد سوالا تی را که باید از اهل خبره پرسیده شود تعیین می‌کند استجواب و استکتاب اهل خبره از طرفین دعوی در حضور محکمه و در حال حاضر بودن طرفین دعوی صورت می‌گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۴۹):

در صورتیکه راجع به حق الزحمه اهل خبره قبلاً موافقه بـه عمـل نیامـده باشد با در نظر گرفتن کمیت و کیفیت موضوع، وقت و اهمیت زحمتـی‌کـه اهل خبره متحمل شده است از طرف محکمه حق الزحمه تعیین می‌گردد.

مادهٔ (۱۵۰):

در حـالیکه رجوع به اهل خبره به موجب درخواسـت یکـی از طـرفین بـه عمل آمده باشد تادیهٔ حق الزحمه به عهدهٔ همان طرف است.
هرگاه رجوع به اهل خبره به اساس درخواسـت طـرفین و یـا بـه موجـب نظریـه محکمـه راسـاً صـورت گرفتـه باشـد دریـن حـالت حـق الزحمـه بالمناصفه پرداخته مـی‌شـود در هـر صـورت بایـد حـق الزحمـه قبـل از مبادرت اهل خبره بوظیفه در دسترس محکمه مربوطه گذارده شود.

مادهٔ (۱۵۱):

اهـل خبره مکلف اند در اوقاتی که از طـرف محکمـه تعیـین مـی‌شـود بـه محکمه حاضر و راجع به موضوعاتی که نظریهٔ آن‌ها خواسـته مـی‌شـود مطالعات لازمه به عمل آورده و در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌شود نتیجه را شخصاً به محکمه تقدیم دارند.

مادهٔ (۱۵۲):

محکمه می تواند بغرض تکمیل و توضیح نقاطی که در راپور اهـل خبـره ناقص و مبهم به نظر برسد از اهل خبره مجدداً استفسار نمایند.
توضیحات شفاهی اهل خبره درکتاب ضبط دعوی قید و یا به امضاء آن-ها رسانیده می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۵۳):

اساساً باید نظریۀ اهل خبره طور سری مورد رسیدگی محکمه قرار گیرد ولی در حالات مقتضی محکمه می‌تواند نظریه اهل خبره را در حضور طرفین دعوی مورد به‌حث قرار دهد.

مادۀ (۱۵۴):

نظریات اهل خبره با ساس کثرت آراء اتخاذ گردیده و نظریات مذکور در حل و فصل دعاوی تجارتی به حیث قرینه شناخته می‌شود.

مادۀ (۱۵۵):

در صورتی که محکمه نظریۀ اهل خبره را اعتبار ندهد می‌تواند برای یکبار دیگر اهل خبرۀ جدیدی طبق احکام این فصل تعیین نماید.

فصل هشتم
اسناد

مادۀ (۱۵۶):

در صورتی‌که قانون برای اثبات یک ادعا در محاکم تجارتی کدام نوع معین دلیل را به صراحت تخصیص داده باشد اثبات آن بانواع دیگر دلائلی صورت گرفته نمی‌تواند.

مادۀ (۱۵۷):

مسائلی‌که اثبات آن به موجب موافقه تحریری قبلی طرفین ذریعۀ دلایل معین قبول شده باشد برای اثبات آن دلائل دیگر قبول شده نمی‌تواند. مشروط بر این‌که موافقه طرفین مخالف احکام قانونی نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۵۸):

با در نظر گرفـتن احکام جعلیت مذکور این قانون مدافـعاتـی که در مقابل ادعـای مستند به سند به عمل می آید باید مستند به سند باشد.

مادهٔ (۱۵۹):

در حـالات ذیل در هر صورت می‌توان شاهد اقامه کرد:

الف: در معاملاتی از قبیل حریق، تصـادم که گرفتن سنـد غـیر ممـکن یـا فـوق‌العاده مشکل باشد.

ب: اموری‌که نظر با یجاب و یـا وضـعیت طـرفین تنظـیم سـند در آن از اقتـضاء و تعامل و عرف نباشد.

ج: در حال وقوع حـیـله و اکراه.

مادهٔ (۱۶۰):

اگر دلایل وقراین قناعت بخشی در بـارهٔ ضـایع شـدن سـند در اثـر یـک حادثه نا گهانی ویا اسباب مجبره ویا مفقود شدن سند موجود باشد می-توان ذریعهٔ شهادت دعوی را با ثبات رسانید.

مادهٔ (۱۶۱):

اسنادی‌که از طـرف مقامـاتی‌کـه قانونـاً صـلاحیـت ترتیـب آن‌را دارنـد اصـولاً ترتیب وتصدیق می‌شود نزد محـاکم تجارتی تا وقتی اعتبـار دارد که خلاف آن باثبات نـرسیده باشد. ولی اگـر محکمه آنرا مـشـبوه بدانـد مثنـی آن‌را رسماً از مقامی که آن‌را تـرتیب نموده راساً مطالبه می‌نماید.

همچنان اگر اشـتباه در تـصدیق سـند موجـود باشـد محکمـه مـی‌توانـد تصدیق آن‌را رسماً و راساً از مقام تصدیق کننده بخواهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۶۲):

اسنادی‌که در خارج افغانستان ترتیب شده باشد وقتی مدار اعتبار شمرده می‌شود که طبق حکم مادهٔ (۳۲) ترتیب یافته و به تصدیق رسیده باشد.

مادهٔ (۱۶۳):

اسناد غیر رسمی که در محاکم به صحت آن اعتراف می‌شود ماهیت سند رسمی را حائز می‌گردد.

مادهٔ (۱۶۴):

برآمده گی ها و یا عباراتی‌که بالای خط گرفتگی‌ها در متن و یا حاشیه یک سند باشد اعتبار ندارد. مگر این که آن قسمت ها جداگانه به تصدیق و امضای سند دهنده رسیده باشد و یا در محضر محکمه برسد.

مادهٔ (۱۶۵):

عباراتی که از طرف داین در روی و یا ظهر یک سند دائر به رسید کلی و یا قسمی دین تحریر می‌گردد در صورتی معتبر است که دائن به صحت آن معترف باشد.

مادهٔ (۱۶۶):

اسناد غیر رسمی که بین تجار معمول و مروج باشد نزد محاکم تجارتی مدار اعتبار است.

مادهٔ (۱۶۷):

ورقه تلگرام تا زمانی‌که مخالف آن باصل باثبات نرسد نزد محاکم تجارتی اعتبار دارد در حال اختلاف اصل آن که از طرف فرستنده امضاء شده مدار اعتبار قرار داده می‌شود مگر این‌که طرف مقابل ثابت کند که تلگرام جعلی است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۶۸):

اعتبار محتویات دفاتر تجارتی طبق احکام قانون تجارت محفوظ است.

مادۀ (۱۶۹):

طرفیکه اصل سند آن نزد مقامات رسمی بوده و از ارائه آن عاجز باشد می‌تواند توسط محکمه آن‌را مطالبه کند. مصارف لازمه یک سندی‌که بغرض ملاحظه و تطبیق به محکمه خواسته می‌شود بر عهده طرفی است که بر سند مذکور استناد نموده است.

مادۀ (۱۷۰):

طرفی‌که یک سندی به لسان اجنبی را به محکمه ارائه می‌نماید مکلف است که ترجمه مصدق آن‌را نیز توأم سند به محکمه تقدیم کند در صورتی‌که ترجمه سند مذکور طرف قناعت جانب مقابل و یا محکمه واقع نگردد، رسماً از جانب محکمه به ترجمه آن به مصرف ارائه کننده مبادرت می‌شود.

مادۀ (۱۷۱)

ادعا کننده مکلف است نقل مصدق و یا در صورتی که از طرف محکمه امر شود اسناد ذیل را به محکمه ارائه دهد:

الف: تمام اسنادی‌که در دعوی خود بآن استناد نموده است.

ب: اوراق و تلگرام هائی که متعلق به موضوع دعوی باشد.

مادۀ (۱۷۲):

در صورتی‌که از طرف محکمه امر شود ابراز اصل و یا نقل مصدق دفاتر و حسابات تجارتی نیز لا زم می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۷۳):

اسنادی که در محکمه ارائه می‌گردد اگر طرف مقابل ارائه کننده با آن استناد ورزد ارائه کنندۀ سند حق ندارد آن‌را پس بگیرد و یا از محکمه مطالبه نماید که سند را کان لم یکن فرض کند.

مادۀ (۱۷۴):

رسیدگی بحساب و دفاتر تجارتی در حضور مجلس محکمه به عمل می آید در صورتی‌که اسناد کتبی و دفاتر تجارتی در محل خارج حوزۀ قضائی محکمه باشد و رسیدگی به آن از طریق «نیابت قضائی» نیز به عمل آمده می‌تواند.

مادۀ (۱۷۵):

محکمه می‌تواند رسیدگی به حسابات را در صورت لزوم توسط اهل خبره به عمل آورد.

مادۀ (۱۷۶):

اگر سند ارائه شده به شخصی‌که علیه او بر آن سند استناد شده منسوب نباشد شخص مذکور می‌تواند آنرا رد کند ولی رد سند باید در اولین جوابی که نسبت به سند ارائه شده داده می‌شود به عمل آید.

مادۀ (۱۷۷):

در برابر رد اگر صاحب سند، سند خود را به موافقۀ طرف مقابل استرداد نماید محکمۀ دیگر نمی‌تواند در دعوی مورد رسیدگی به آن سند استناد نماید ولی هرگاه صاحب سند، سند خود را استرداد نکند و سند در دعوی مؤثر باشد محکمه می‌تواند باساس آن رسیدگی به عمل آورد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۷۸):

در صورتی‌که در نتیجۀ تحقیقات محکمـه راجع به منسوبیت یک سند بـه منکر قرار صادر کند منکر از یک‌هزار الی دو هزار افغانی به جزای نقـدی و همچنان درحـال در خواست طرف نسبت به تـاخیر دعـوی بـه جبـران خسارات وارده طـرف مقابـل کـه از جانـب محکمـه تـشخیص مـی‌شـود محکوم می‌گردد.

مادۀ (۱۷۹):

ادعـای جعلیـت اسنـاد را در تمـام مـراحل جریان دعوی می‌توان نمـــود هـرگاه ادعای جعلیت در اثنای جلسه محاکمه به عمل آید لازم اسـت کـه چـگونگی آن به کتاب ضبط دعوی قید و بامضـای ادعا کننده برسد.

مادۀ (۱۸۰):

صورت ادعای مدعی جعلیت بطرف مقابل او ابلاغ می‌گردد.

طرف مقابل مکلف است در ظرف ده روز تحریراً جـواب بدهـد کـه سـند ارائه شده را مسترد می‌دارد و یا باستفاده از آن دوام می‌دهد.

در صورت استرداد موافقت طرف مقابل شرط است.

مادۀ (۱۸۱):

استرداد سند بذات خود دلیل جعلیت آن نیست.

مادۀ (۱۸۲) :

در صورتی‌که ارائه کننده سند آن را اسـترداد کنـد و یـا در ظـرف مـدت مقرره جـواب ندهد محکمه با در نظر گرفتن حکم مادۀ (۱۷۱) سند مذکور را از جملۀ دلایل خارج می‌کـند و در حـالی‌که ارائه کننده سند با اسـتفاده از سند دوام دهد منشی محکمه در ظرف سه روز به ادعا کننـدۀ جعلیـت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلام می‌دارد که الی ده روز دلایلی را که در مورد جعلیت بآن استناد می ورزد تحریراً به محکمه تقدیم نماید.

مادۀ (۱۸۳):

محکمه بعد از وصول دلایل جعلیت در صورتی‌که رسیدگی دعوی جعلیت را در اصل دعوی مؤثر بداند قرار رسیدگی به ادعای جعلیت را صادر می‌نماید.

منشی محکمه در ظرف سه روز، قرار محکمه را به طرفین ابلاغ و دلایل تحریری ادعای جعلیت را به ارائه کننده سند ارجاع و باو تفهیم می‌نماید که در ظرف ده روز جواب خود را تحریراً به محکمه تقدیم کند و بعد از وصول جواب مطلوب تاریخ رسیدگی به دعوی جعلیت ذریعۀ منشی محکمه به طرفین ابلاغ می‌گردد.

مادۀ (۱۸۴):

ارائه کننده سند اصل سندی را که مورد ادعای جعلیت واقع شده باید در همان موقعیکه ادامۀ استفاده از سند را به محکمه اطلاع می‌دهد در مقابل رسید به دفتر محکمه بسپارد سند مذکور توسط منشی به ملاحظه و نشانی شد رئیس و اعضای محکمه رسانیده شده محفوظاً در محکمه نگهداشته می شود.

مادۀ (۱۸۵):

در صورتی‌که ادعا کنندۀ جعلیت در ظرف مدت معینه دلایل جعلیت را بمحکمه تقدیم نکند ادعای جعلیت بی اثر می‌گردد و اگر ارائه کننده سند در باره ادعای جعلیت که از جانب مقابل ابراز گردیده جواب ندهد، برای رسیدگی به دعوی جعلیت از طرف محکمه تاریخ تعیین می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۸۶):

محکمه در مورد رسیدگی به ادعای جعلیت اسناد رسمی احکام مواد (۱۵۹ و ۱٦۰) را رعایت می‌نماید و در مورد ادعای جعلیت سائر اسناد احکام مواد از(۱۸۹) تا آخر (۱۹٦) این قانون را در نظر گرفته و در صورتی‌که دلایل جعلیت را مقنع یابد به جعلیت سند حکم صادر می-کند و الا خیر. هرگاه محکمه قرار خود را به جعلیت سند صادر نماید سند مذکور را از جملهٔ دلایل خارج می‌کند.

مادهٔ (۱۸۷):

در حالی‌که محکمه به جعلیت سند حکم نکند طرفی‌که ادعای جعلیت نموده از پنجصد الی سه هزار افغانی به جزای نقدی و همچنان در حال مطالبهٔ طرف مقابل به تادیهٔ تمام خسارات وارده بجانب مقابل که نزد محکمه باثبات برسد محکوم می‌گردد.

مادهٔ (۱۸۸):

بعد از اصدار حکم در مورد ادعای جلعیت اسناد و نوشته جاتی‌که مورد ادعای جعلیت واقع شده به ارائه کنندهٔ آن و یا مراجعی‌که اسناد مذکور از آن به دست آورده شده با در نظر گرفتن احکام مواد (۱۸۷ و ۱۹۹) در مقابل رسید اعادهٔ می‌گردد.

مادهٔ (۱۸۹):

هیچ یک از مامورین و کارکنان محاکم تجارتی حق ندارند از اسناد و نوشته جاتی که دربارهٔ آن‌ها دعوی جعلیت به عمل آمده باشخاص مثنی بدهند مگر باجازهٔ رئیس محکمهٔ مربوطه که در این صورت نیز باید در حاشیه مثنی تحریر و تصریح شود که دربارهٔ سند مذکور ادعای جعلیت به عمل آمده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۹۰):

در صورتی‌که ادعای جعلیت یک سند در محاکم تجارتی به اثبات برسد متهم و همکاران آن جهت تعقیبات جزائی به مراجع مربوطۀ آن محول می‌گردد.

مادۀ (۱۹۱):

راجع باعتبار سند در موضوع ادعای جعلیت قرار ذیل رسیدگی به عمل می آید:

۱: دقت در خط امضاء مهر و نشان شصت از نقطۀ نظرگل و تراشیدگی و امثال آن.

۲: مطابقت خط و امضای سند متنازع فیه با خط و امضای اسناد مماثلی- که اصالت شان مورد اعتماد محکمه است.

۳: تحقیق از شهود و مطلعین که از اطلاعات و معلومات آنها بتوان صحت و سقم سند را تشخیص نمود.

٤: تطبیق مفاد سند با اسناد و سائر دلایل مربوطه که اصالت آن مورد اعتماد است راجع به تطبیق مفاد سند با سائر اسناد باید اسنادی را انتخاب کرد که مورد قبول طرف مقابل بوده و یا صحت آن نزد محکمه ثابت باشد.

مادۀ (۱۹۲):

شهودیکه درسند شهادتاً امضاء نموده اند و یا اشخاصی‌که تحریراً امضاء و یا مهر شدن سند متنازع فیه را دیده اند و همچنان اشخاصی‌که از اطلاعات و معلومات آنها کشف حقیقت ممکن باشد از طرف محکمه احضار شده و اظهارات شان استماع می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۱۹۳):

در مورد مطابقت خط، امضاء و مهر نشان شصت اسناد و نوشته جاتی اساس تطبیق قرار داده خواهد شد، که طرفین در انتخاب آن‌ها موافق باشند. و در صورت عدم توافق طرفین نوشته جات آتی اساس تطبیق قرار داده می‌شود:

الف: خط، امضاء، مهر، نشان شصت در اسناد رسمی.

ب: خط، امضاء، مهر، و نشان شصتی‌که در اوراق مربوط به دعوی در حضور محکمه تحریر، امضاء مهر و یا نشان شصت شده باشد.

ج: تحریر یا امضای اشخاص رسمی و کارکنان مؤسسات ملی در نوشته جات متعلق به امور مربوط.

د: اسناد عادی که به صحت خط امضاء، مهر و نشان شصت آن قبلاً اعتراف به عمل آمده باشد.

مادهٔ (۱۹۴):

اگر شخصی که خط، امضاء مهر و سند باو نسبت داده شده در حال حیات باشد جهت استکتاب احضار می‌گردد.

مادهٔ (۱۹۵):

هرگاه اوراق و نوشته جاتی که اساس تطبیق قرار داده می‌شود در یکی از ادارات دولتی و مؤسسات ملی باشد، ادارات و مؤسسات مذکور مکلف اند که به موجب حکم محکمه آنها را به محکمه ارسال دارند البته بعد از حل مطلب اوراق مذکور به مراجع آن از طرف محکمه اعادهٔ خواهد شد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۱۹۶):

اگر اوراق و نوشته جات مذکور خارج حوزۀ قضائی محکمه واقع بوده و آوردن آن مشکل باشد تطبیقات لا زمه در همچو موارد از طریق نیابت قضائی به عمل می آید.

مادۀ (۱۹۷):

در صورت لزوم محکمه تدقیق در سند و تطبیق خط امضاء مهر و نشان شصت را به اهل خبره مطابق احکام این قانون ارجاع می‌دارد.

مادۀ (۱۹۸):

در حالی‌که تراشیدگی و امثال آن در یک سند موجود باشد موضوع در کتاب ضبط دعوی مربوطه قید و بامضای ارائه کننده رسانیده می‌شود و اگر ارائه کنندۀ سند از امضاء خودداری ورزد کیفیت به کتاب ضبط دعوی تحریر و در مورد سند طبق احکام این قانون اجراآت می‌شود.

مادۀ (۱۹۹):

بعد از کسب قطعیت قرار محکمه راجع به جعلی بودن یک سند خلاصۀ حکم محکمه در ذیل سند تحریر و سند مذکور از طرف رئیس محکمه به مهر مخصوص ابطال می‌گردد.

فصل نهم

اقرار

مادۀ (۲۰۰):

هرگاه شخصی اقرار بامری بنماید که حقی را بر علیه او تثبیت می‌کند این اقرار او برای اثبات آن حق کافی شمرده می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۰۱):

اقرار اگر حین جریان دعوی در حضور محکمه و یا در یکی از اوراقی که به محکمه تقدیم می‌شود به عمل آید اقرار در محکمه بوده و مدار اعتبار است و اقراری که در خارج محکمه به عمل می‌آید معتبر شناخته شده نمی‌تواند. مگر این‌که واقعیت آن طبق احکام این قانون باثبات برسد.

مادهٔ (۲۰۲):

اقرار باید مانند سائر اظهارات مربوط بدعوی از طرف منشی محکمه در کتاب ضبط دعوی قید شود و بامضای مقر برسد.

مادهٔ (۲۰۳):

اعتراف وکیل بوجود یک حالتی که حقی را علیه مؤکل او تثبیت می‌کند مانند اقرار خود مؤکل طبق احکام این فصل معتبر است، مشروط بر این‌که این صلاحیت در وکالت خط برای وکیل داده شده باشد.

فصل دهم
نیابت قضائی

مادهٔ (۲۰۴):

در مواردیکه لازم دیده شود رسیدگی به دلایل، استماع شهود، رجوع باهل خبره و یا کدام اجراات قانونی دیگری در خارج حوزهٔ قضائی محکمه که برویت اصل دعوی مکلف است انجام یابد، محکمه مذکور می‌تواند به محکمه دیگری در آن مورد نیابت دهد که تحقیقات و اجراات لازمه را به عمل آورده صورت مصدق آن‌را به محکمه نیابت دهنده ارسال دارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۰۵):

در مواردی‌که لا زم باشد تحقیقات و اجراآت لا زمه در خارج افغانستان به عمل آید محکمهٔ مربوط می‌تواند بـر اسـاس معاهـدات موجـوده بـین دولت افغانستان و دول خارجه و در عـدم آن باسـاس مقـررات حقـوقی بین‌الدول به محکمه مملکتی‌که بایـد تحقیقـات و اجـراآت در خـاک آن بـه عمل آید نیابت دهد تا تحقیقات را اجراً و صورت مصدق آن‌را به محکمـهٔ مربوطه تجارتی افغانی ارسال دارند.

مادهٔ (۲۰۶):

محـاکم تجـارتی افغـانی مـی‌تواننـد طبـق معاهـدات موجـود بـین دولـت افغانستان و دول خارجه و در عدم آن بر اساس مقـررات حقـوقی بـین-الدول نیابتی را که از جانب محاکم ممـالک خارجه راجع به استماع شهود و غیره تحقیقات مربوط بدعوی تجارتی به آنها داده می‌شود قبول کند.

مادهٔ (۲۰۷):

طـرز رسیدگی دراجرای نیابت قضـائـی تابع قانون محل تحقیقات است.

فصل یازدهم

حکمیت

مادهٔ (۲۰۸):

اشـخاصی‌که اهلیت اقامه دعوی را دارند دربـارهٔ حـل و فـصل اختلافـات خود ولـو ایـن‌که در محاکم تجارتی اقامـه شـده و یـا نـشده باشـد مـی-تـوانند قـبل از اصدار حکم محکمه به حکمیت یک و یا چنـد نفـر مراجعـه نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۰۹):

طرفین می‌توانند در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جداگانه متعهد شوند که در حال حدوث اختلاف بین آنها به حکمیت مراجعه کنند.

مادهٔ (۲۱۰):

اگر در قرارداد جداگانه که به موجب آن طرفین اساس حکمیت را برای حل اختلافات خود قبول نموده اند به کدام حکم و یا حکم های معین موافقه به عمل آمده باشد.

رعایت نکات ذیل در آن مورد ضروری است:

الف: بیان مشخصات هویت طرفین و حکم و حکم ها بطور واضح.

ب: بیان موضوع متنازع فیه که می باید از طریق حکمیت حل و فصل شود.

مادهٔ (۲۱۱):

در صورتی‌که طرفین در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جداگانه حکم و یا حکم های خود را قبلاً معین نکرده باشند می‌توانند متعاقباً به موافقت طرفین این عمل را انجام دهند و هرگاه در تعیین حکم اتفاق نظر طرفین حاصل نشود در آن صورت تعیین حکم از صلاحیت محکمه مربوط می-باشد.

مادهٔ (۲۱۲):

در صورتی‌که بموجب اصل قرارداد و یا عقد جداگانه بیش از یک نفر حکم باید انتخاب شود ولی نه عدهٔ حکم ها و نه اشخاص آنها معین شده باشد باید هر یک از طرفین یک یک نفر حکم تعیین نموده و هر دو حکم یک حکم ثالث انتخاب نمایند. درصورتی‌که هردو حکم تعیین شده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بانتخاب حکم ثالث در ظرف یک هفته از تاریخ تعیین شان موفق نشوند، محکمه حکم ثالث را تعیین می‌کند.

مادۀ (۲۱۳):

تعیین حکم از طرف محکمۀ مربوطه در موارد ذیل نیز صورت می‌گیرد:
الف: اگر به موجب قرارداد بین طرفین حل اختلافات به حکم واحد راجع شده باشد و جانبین نتوانند در انتخاب حکم مذکور توافق نظر حاصل کنند.
ب: در صورتی‌که حکم یکی از طرفین مستعفی شود و یا فوت نماید و یا اهلیت حکمیت را از دست بدهد و طرف مذکور نتواند در ظرف ده روز از تاریخ فوت و یا استعفی حکم مذکور عوض آنرا تعیین کند.
ج: در تمام مواردی‌که طرفین به تعیین حکم ها به موجب اصل عقد یا قرارداد جداگانه یا احکام این قانون مکلف باشند و یکی از آنها نتوانند در ظرف ده روز از تاریخ علم به تعیین حکم طرف مقابل حکم خود را تعیین کند.

مادۀ (۲۱۴):

در مواقعی‌که محکمه طبق احکام این قانون انتخاب حکم مینماید باید اقلاً از بین دو برابر عدۀ که برای حکمیت مورد ضرورت است و محکمه آنها را تعیین می‌کند حکم و یا حکم ها را باساس قرعه معین نماید.

مادۀ (۲۱۵):

حکم و یا حکم ها مکلف اند در ظرف مدتی که در اصل عقد و یا قرارداد جداگانه تعیین شده قرار خود را صادر کنند و اگر در اصل عقد و یا قرار داد جداگانه مدتی برای اصدار قرار حکمیت ذکر نباشد حکم یا حکم ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکلف اند در ظرف دو ماه از تاریخی‌که تمام حکم ها قبولی حکمیت را تحریراً اظهار نموده اند قرار خود را صادر نمایند.

مادهٔ (۲۱۶):

محکمه نمی‌تواند اشخاص آتی را به حیث حکم تعیین نماید مگر به موافقه طرفین:

الف: شخصی‌که در دعوی ذینفع باشد.

ب: شخصی‌که با یکی از اصحاب دعوی قرابت درجه اول نسبی و سببی داشته باشد.

ج: شخصی‌که وکیل و یا مباشر امور یکی از طرفین دعوی است و یا یکی از طرفین دعوی مباشر امور او است.

د: کسی‌که وارث یکی از اصحاب دعوی باشد.

هـ: رؤسا و اعضای محاکم ثلاثه تجارتی، مامورین دولت در حوزهٔ ماموریت آنها.

مادهٔ (۲۱۷):

حکمی را که محکمه طبق فقرات (۲–۳) مادهٔ (۲۱۳) این قانون تعیین می کند از حکم مادهٔ (۲۱٦) مستثنی است.

مادهٔ (۲۱۸):

حکم ها پس از قبول حکمیت حق استعفی را ندارند مگر در حال عذر معقول از قبیل مسافرت، مریضی و غیره.

مادهٔ (۲۱۹):

اگر حکم ها در ظرف مدت معینه رای خود را ندهند صلاحیت حکمیت شان خاتمه می یابد و در صورت موافقت طرفین حکم های جدید انتخاب می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۲۰):

طرفین بائیست اسناد و مدارک دست داشته خود را به حکم ها بدهند و حکم ها نیز می‌توانند از آن‌ها استیضاحات و استفسارات لازمه را بنمایند.

مادهٔ (۲۲۱):

در صورتی‌که طرفین تحریراً از بین رفتن حکمیت را مشترکاً مطالبه کنند حکمیت از بین می رود.

مادهٔ (۲۲۲):

اگر یکی از طرفین دعوی فوت کند ورثه قانونی او می‌تواند حکم دیگری در عوض حکم تعیین شدهٔ متوفا تعیین نماید.

مادهٔ (۲۲۳):

رأی حکم باید قاطع و مدلل باشد.

مادهٔ (۲۲۴):

در صورت تعدد حکم ها رأی شان به اکثریت آراء معین اتخاذ می‌گردد.

مادهٔ (۲۲۵):

پس از حصول رأی حکمیت منشی محکمه اصل رأی را به ملاحظه رئیس و اعضای محکمه رسانیده و بعد بکتاب ضبط دعوی ثبت میکند. محکمه در صورتی‌که مطمئن شود رأی حکمیت طبق احکام این قانون صادر گردیده است. آنرا در حل اختلافات مورد بحث قاطع دانسته بر اساس آن فیصلهٔ خود را صادر می‌کند، سپس فیصله خط ها به طرفین تفویض گردیده اصل رأی مذکور در دفتر محکمه حفظ می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۲۶):

در موارد ذیل رأی حکمیت از اعتبار ساقط است:

الف: در حالی‌که رأی حکمیت مخالف قوانین مملکتی باشد.

ب: در صورتی‌که حکم موضوع حکمیت را گذاشته درباره مطلبی که موضوع حکمیت نبوده رأی داده باشد.

ج: هرگاه رأی حکمیت بعد از سپری شدن مدت حکمیت صادر شده باشد.

د: در صورتی که رأی حکمیت مخالف محتویات اسناد رسمی باشد که بدفتر قضائی تجارتی به ثبت رسیده است.

مادهٔ (۲۲۷):

اگر رأی حکمیت مشتمل باشد به موضوع حکمیت و بر مطلب دیگری که از موضوع مذکور خارج است در قسمت مطلب خارج موضوع رأی حکمیت از اعتبار ساقط است.

مادهٔ (۲۲۸):

حق الزحمهٔ حکم ها طور مناصفه بر ذمهٔ طرفین است مگر این‌که در قرارداد حکمیت ترتیب دیگری جهت تادیهٔ حق الزحمه مقرر شده باشد.

مادهٔ (۲۲۹):

دعوی متعلق بامور افلاس و ورشکست قابل ارجاع به حکمیت نیست.

مادهٔ (۲۳۰):

در رأی و نظریه حکمیت باید نکات آتی مراعات گردد:

الف: توضیح موضوع متنازع فیه.

ب: رأی قطعی حکم در مورد اساس دعوی و هر گونه مصارف و محصول محکمه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: تاریخ حکم و امضای حکم های معینه با تصریح آدرس آنها.

فصل دوازدهم
رسیدگی بدلایل و ختم تحقیقات

مادهٔ (۲۳۱):

اثبات، وظیفه کسی است که حق و یا حالتی را ادعا می‌کند.

مادهٔ (۲۳۲):

اثبات بدلایلی صورت می‌گیرد که درین قانون ذکر گردیده است با در نظر گرفتن سایر احکام این قانون در مورد اثبات دلایل به ترتیب ذیل رجحان دارد:

الف: اقرار.

ب: سند.

ج: شهادت.

مادهٔ (۲۳۳):

در مورد اثبات یک ادعا محکمه می‌تواند در داخل حدود احکام این قانون بر عرف و عادت تجارتی اتکاء کند.

مادهٔ (۲۳۴):

محکمه تنها دلایلی را مورد رسیدگی قرار می‌دهد که از جانب طرفین دعوی ارائه شده باشد و نمی‌تواند به یکی از طرفین در مورد ارایه دلیل معینی تلقین نماید. تحقیقاتی را که محکمه برای توضیح موضوع در حین جریان محاکمه لا زم می‌داند مثل استماع شهود و غیره تلقین دلیل نمی-شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۳۵):

رسیدگی بدلایل در جلسهٔ محکمه به عمل می آید در صورتی‌که حضور طرفین یا یکی از آن‌ها و یااشخاص دیگری در اثنای رسیدگی جهت تشخیص و یا تحقیق موضوعی‌که تحت رسیدگی است لازم باشد به محکمه احضار می‌گردند.

مادهٔ (۲۳۶):

تمام اسنادیکه طرفین دعوی به محکمه ارائه میدارند بعد از ملاحظهٔ محکمه بکتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن در مقابل رسید به صاحبان آن مسترد می‌گردد.

مادهٔ (۲۳۷):

بعد از استماع دلایل و رسیدگی به آن محکمه ختم تحقیقات را به طرفین دعوی اعلام می‌نماید. سپس روز و ساعتی را جهت تفهیم و ابلاغ حکم تعیین نموده موضوع را به کتاب ضبط دعوی قید و به اصحاب دعوی ابلاغ می‌دارد.

مادهٔ (۲۳۸):

باید که محکمه در ظرف بیست روز بعد از تاریخ اعلام ختم تحقیقات حکم خود را صادر و فیصله خط ها را به طرفین دعوی تفویض نماید.

مادهٔ (۲۳۹):

در حکم محکمه باید نکات ذیل درج باشد:

الف: اسماء و هویت کاملهٔ طرفین دعوی و وکلای شان.

ب: تاریخ حکم.

ج: اسم محکمه صادر کننده حکم.

د: اسمای رئیس و اعضای محکمه در ذیل حکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: موضوع دعوی و مطالبه اصحاب دعوی از محکمه.

و: خلاصهٔ دلایل و مستندات هر یک از طرفین دعوی.

ز: دلایل مورد استناد محکمه در اصدار حکم.

ح: توضیح این که محصول صکوک و غیره مصارف محکمه بر ذمه کیست.

مادهٔ (۲۴۰):

حکم محکمه باید قاطع و واضح باشد.

مادهٔ (۲۴۱):

رأی محکمه بصورت مخفی اتخاذ و بعد امضاء از طرف هیأت قضائی صورت حکم را بخود گرفته بطور علنی بطرفین تفهیم و ابلاغ می‌گردد.

مادهٔ (۲۴۲):

رأی محکمه باساس اتفاق یا اکثریت آراء اتخاذ می‌گردد رئیس محکمه ابتدا از اعضاء بطور جداگانه رأی گرفته و بعد از همه رأی خود را اظهار می‌دارد.

مادهٔ (۲۴۳):

رئیس محکمه نیز دارای یک رأی است.

مادهٔ (۲۴۴):

حکم محکمه با جریانات کتاب ضبط دعوی در ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ حکم باید از طرف منشی محکمه به تعداد طرفین در فیصله خط های رسمی درج و بعد از امضای رئیس و اعضای محکمه و اخذ محصول مقرره در بدل رسید با تاریخ باصحاب دعوی تفویض گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۴۵):

ابـلاغ و تفویض فیصله خط ها مطابـق قواعدی بـه عمـل مـی آیـد کـه در فصل ابـلاغ این قانون مقرر است.

مادهٔ (۲۴۶):

در صورتی‌که یکی از طرفین دعوی یا وکلای شـان بـدون داشـتن کـدام عذر معقول در جلسات معینه محکمه حاضر نشوند و یا ایـن کـه حاضـر شده بر سوالات محکمه جواب ندهند اعم از اینکـه صـورت اعتراضـات و مدافعات خود را بکتاب ضبط دعوی به ثبت رسانیده و یا نرسانیده باشد به موجب درخواست طرف مقابل محکمـه نـسبت باحـضار طـرف غائـب مدتی را که از دو ماه کم و از چهار ماه متجاوز نباشد تعیـین و موضـوع را ذریعهٔ رادیو و یکی از جرایـد محلـی اعـلان مـی‌نمایـد و در حـالی‌کـه شخص غائب در مدت معینه به محکمه حاضـر نـشود محکمـه صـلاحیت دارد باستناد اسناد و دلا ئل ارائه کرده گی طـرف و مـواد قـانونی حکـم خود را غیاباً صادر کند.

باب سوم
مرحله مرافعه طلبی

فصل اول
احـکـام و قـرارهای قابل مرافعه طلبی

مادهٔ (۲۴۷):

احکام صادرهٔ محاکم ابتدائیهٔ تجـارتی عموماً قابل مرافعه طلبـی اسـت، مگر در مواردی کـه قـانون صراحتاً استثنا کرده باشد.

مادهٔ (۲۴۸):

احکام آتی محاکم ابتدائـیه قـابل مرافعه طلبی نمی باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: احکام محاکم ابتدائیه تجارتی که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از دو هزار افغانی کمتر باشد.

ب: احکامی که مستند بر اقرار در حضور محکمه باشد.

ج: احکامی که بر اساس نظریهٔ اصلاحی یا حکمیت طبق احکام این قانون صادر شده باشد.

مادهٔ (۲۴۹):

هیچ قراردادی به تنهائی بدون حکم در اصل موضوع قابل مرافعه طلبی نیست باستثنای آنچه ذیلاً تصریح می‌گردد:

الف: قرار عدم استماع دعوی بر اساس عدم صلاحیت محکمه و یا مرور زمان.

ب: قرار عدم اهلیت یکی از طرفین دعوی.

ج: قرار عدم قبول مطالبهٔ رد عضو محکمه.

مادهٔ (۲۵۰):

مرافعه طلب مکلف است توأم با درخواست مرافعه طلبی خود اصل فیصله خط یا قرار محکمهٔ ابتدائیه را یا و مثنی آنرا به محکمه مرافعه تقدیم نماید.

فصل دوم

مدت مرافعه طلبی

مادهٔ (۲۵۱):

مدت مرافعه طلبی احکام و قرارهای محاکم ابتدائیه از تاریخ ابلاغ حکم و یا قرار دو ماه می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۵۲):

اشخاصی‌که در موقع ابلاغ و تفهیم در محکمه حاضر باشند عمل ابلاغ و تفهیم در کتاب ضبط دعوی صورت گرفته و از ایشان استحضاری گرفته می‌شود درباره آنچنان اشخاصی‌که در موقع ابلاغ در محکمه حاضر نباشند عمل ابلاغ طبق احکام ۸۷ – ۸۸ – ۸۹ این قانون صورت می‌گیرد.

مادهٔ (۲۵۳):

در صورتی‌که در خواست مرافعه طلبی بعد از انقضای مدت معینه در مادهٔ (۲۵۱) تقدیم شده باشد محکمهٔ مرافعه قرار درخواست و عدم استماع دعوی مرافعه طلبی را صادر می‌کند.

فصل سوم

رسیدگی مرافعه وی

مادهٔ (۲۵۴):

رسیدگی مرافعه وی محتاج به تقدیم درخواست است. این درخواست را مدعی یا مدعی علیه وکلاء و یا نمایندگان قانونی شان مستقیماً به محکمه مرافعه تجارتی در کابل تقدیم می‌کند.

مادهٔ (۲۵۵):

منشی محکمهٔ مرافعه باید به مجرد وصول درخواست محتویات آنرا در دفتر مربوط ثبت و به تقدیم کنندهٔ درخواست رسید مشتمل باسم مرافعه خواه وطرف مقابل آن و تاریخ وصول درخواست بدهد. و در روی کلیه اوراق وارده مربوط به درخواست تاریخ تسلیم را قید کند.
(این تاریخ ابتدای درخواست مرافعه طلبی محسوب می‌گردد.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۲۵۶):

باید در درخواست مرافعه طلبی نکات ذیل قید گردد:

الف: اسم و شهرت مکملهء مرافعه طلب با آدرس او.

ب: اسم و شهرت مکمله و آدرس طرف مقابل.

ج: اگر طرفین و یا یکی از آنها وکیل داشته باشند اسم و شهرت مکملۀ وکیل با آدرس او.

د: خلاصۀ حکم و یا قراریکه در مورد آن مرافعه طلبی به عمل آمده باشد.

هـ: تاریخ ابلاغ حکم یا قراری که محکمه ابتدائیه مربوط که مورد مرافعه طلبی قرار گرفته است.

و: اسم محکمۀ ابتدائیه که حکم و یا قرار را صادر نموده است.

ز: شرح ادعاهای مرافعه طلبی با توضیح مقدار مدعا به و غیره مشخصات آن.

ح: اعتراضات مرافعه وی بر فیصلۀ محکمه ابتدائیه.

مادۀ (۲۵۷):

اوراق ذیل باید بدرخواست مرافعه خواهی ضماً به محکمه مرافعه تقدیم شود:

الف: وکالت خط و کیل در صورتی‌که مرافعه طلب وکیل داشته باشد.

ب: نقل اسنادی که مرافعه طلب بآن استناد می‌نماید.

ج: اصل و یا مثنی حکم یا قرار محکمه ابتدائیه مربوط که از آن مرافعه خواهی به عمل آمده است.

مادۀ (۲۵۸):

بعد از وصول درخواست مرافعه طلبی و اوراق ضمایم آن حسب نوبت ورود به مجلس محکمۀ مرافعه تقدیم می‌شود. اگر مجلس محکمه دعوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

را قابل سمع ندانست حکم بر عدم استماع می‌نماید و هرگاه دعوی را قابل سمع بداند درخواست و ضمایم آن از طرف مدعی و یا وکیل او تحت نظارت منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی ثبت می‌گردد در ذیل آن امضاء مهر و یا نشان شصت مدعی و یا وکیل او گرفته می-شود.

مادهٔ (۲۵۹):

بعداز ثبت درخواست و ضمایم آن محتویات کتاب ضبط دعوی به جانب مقابل جهت مدافعه ارائه می‌گردد تا بر آن در داخل محکمه تحت نظارت منشی محکمه علم آورده جوابات خود را تهیه نماید. جانب مقابل می-تواند سواد درخواست و ضمایم را تحت شرایط مذکور این ماده از کتاب ضبط دعوی بگیرد.

مادهٔ (۲۶۰):

جانب مقابل و یا وکیل او مکلف است مدافعات خود را در برابر اعتراضات وارده مدعی در ظرف ده روز از تاریخی‌که درخواست و ضمایم ثبت شده کتاب ضبط دعوی باو ارائه می‌گردد. تحت نظارت منشی محکمه به کتاب ضبط دعوی ثبت و در ذیل آن امضاء و یا مهر و نشان شصت خود را نصب نماید.

مادهٔ (۲۶۱):

پس از ثبت اعتراضات مدافعات و نقل اسناد دست داشته طرفین به کتاب ضبط دعوی روز و ساعت رسیدگی به قضیه را که از طرف محکمه تعیین گردیده باصحاب دعوی ابلاغ و از آن‌ها استحضاری گرفته شود تا در روز و ساعت معینه به جلسهٔ محاکمه حاضر شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۶۲):

ادعای جدید یکه در مرحلهٔ ابتدائی به عمل نیامده باشد در دوران مرافعه قابل سمع نمی‌باشد ادعای بدل اجاره، کرایه، خساره و مصرفی‌که در حین رسیدگی و یا پس از اصدار حکم محکمهٔ ابتدائیه بشخص مرافعه طلب عاید گردیده باشد، ا دعای جدید محسوب نمی‌گردد.

مادهٔ (۲۶۳):

تمام قواعد محاکماتی که به‌موجب احکام این قانون در محاکم ابتدائیه تجارتی مرعی الاجرأ است در محکمه مرافعه نیز رعایت می‌شود. مگر در مواردی‌که صریحاً از طرف قانون تکلیف خاصی در این باره معین شده باشد.

مادهٔ (۲۶۴):

اگر محکمه مرافعه در نتیجه رسیدگی حکم محکمه ابتدائیه را موافق باحکام قانون یافت، آن‌را تائید می‌کند و الا حکم مذکور را نقض نموده و خود در موضوع حکم جدیدی صادر می‌نماید. صلاحیت محکمه مرافعه در مورد رسیدگی شامل احوالی نیز می‌باشد که محکمه ابتدائیه مربوطه در حکم خود راجع به قسمت از ادعای طرفین دعوی مطلب را مسکوت گذاشته و یا این که وسایل ثبوتیهٔ جدیدی حین جریان رسیدگی مرافعه وی از جانب اصحاب دعوی به محکمه مرافعه ارائه و تقدیم گردد.

مادهٔ (۲۶۵):

در صورتی‌که محکمه مرافعه هنگام رسیدگی مرافعه وی در فیصلهٔ ابتدائیه جزء سهو حساب یا اشتباه در اعداد و یا از قلم ماندن بعضی ارقام و اقلامی که مورد حکم بوده و باثبات رسیده کدام نقص دیگری

(c) ketabton.com: The Digital Library

که قانوناً باعث نقض فیصله گردد مشاهده نکند حکم را تصحیح و به تائید آن فیصله صادر می‌کند.

مادۀ (۲۶۶):

بعد از ختم رسیدگی که طبق احکام این باب صورت می گیرد در حالیکه موضوع متنازع فیه جهت اصدار فیصله واضح و روشن باشد و استیضاحات و تحقیقات مزیدی را از اصحاب دعوی ایجاب ننماید محکمه مرافعه ختم تحقیقات را اعلام نموده روز و ساعتی را جهت ابلاغ حکم تعیین و موضوع را در کتاب ضبط دعوی قید نموده باصحاب دعوی ابلاغ می‌دارد تا در وقت معینه به محکمه حاضر شوند. ابلاغ باید در ظرف ده روز از تاریخ اعلام ختم تحقیقات صورت بگیرد.

مادۀ (۲۶۷):

در اتخاذ رأی، ابلاغ حکم و یا قرار محکمه مرافعه احکام مواد(۲۳۹) تا (۲٤٥) این قانون رعایت می‌گردد.

باب چهارم
تمیز طلبی

فصل اول
احکام و قرارهای قابل تمیز

مادۀ (۲۶۸):

احکامی‌که از محکمه مرافعه تجارتی صادر می‌شود قابل تمیز طلبی است. مگر در حالا تی‌که این قانون صریحاً استثنا نموده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۲۶۹):

احکام ذیل قابل تمیز طلبی نمی‌باشد:

الف: احکام صادره محکمه مرافعه که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از چهار هزار (٤٠٠٠) افغانی کمتر باشد.

ب: بالعموم احکام صادرۀ محکمه مرافعه که به موجب اقرار در حضور محکمه صورت گرفته باشد.

ج: احکامی‌که مستند برای یک و یا چند نفر مصلح یا حکم بوده و رأی مذکور طبق احکام مباحث اصلاح و حکمیت این قانون قاطع شمرده شود.

مادۀ (۲۷۰):

هیچ قراری به تنهائی قابل تمیز طلبی نیست مگر آنچه را که این قانون صریحاً مجزا قرار داده باشد.

مادۀ (۲۷۱):

قرارهای آتی به تنهائی قابل تمیز طلبی است:

الف: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم صلاحیت رسیدگی بدعوی صادر می‌کند.

ب: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم اهلیت یکی از اصحاب دعوی صادر می‌کند.

ج: قراری که محکمه مرافعه در مورد رد دعوی و عدم استماع آن صادر می‌کند.

د: قراری که محکمه مرافعه در مورد عدم قبول اعتراض راجع به رد عضو محکمه صادر می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۷۲):

تمیز طلب مکلف است توأم با درخـواست تمیز طلبی خود اصـل فیـصله خط یا قرار محاکم ابتدائیه و مـرافعه تجارتی و یا مثنی آنـرا بـه محکمـه تمیز تقدیم کند.

مادهٔ (۲۷۳):

تمیز طلب نمی‌تواند در محکمه تمیز اسناد جدیدی ارائه کند.

فصل دوم
مدت تمیز طلبی

مادهٔ (۲۷۴):

مدت تمیز طلبی احکام و قرارهای محکمـه مـرافعه تجارتی از تاریخ ابلاغ حـکـم یا قرار یک ماه میباشد کـه بعد از مـرور مـدت مذکور تمیـز طلبـی به هیـچ صورت قابل سمع نمی باشد.

مادهٔ (۲۷۵):

در بارهٔ ابـلاغ حکـم مادهٔ (۲۵۳) این قـانون مرعی الاجرأ است.

مادهٔ (۲۷۶):

در مورد درخواسـت تمیز طلـبی و رسـیدگی بـآن مـواد (۲٥٤ الـی ۲۵۹) ایـن قانـون تا جائی‌که باحـکام این باب نقیض نـباشد تطبـیق می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل سوم
رسیدگی در تمیز

مادهٔ (۲۷۷):

محکمهٔ تمیز تجارتی در صورتی‌که حضور طرفین دعـوی را لا زم بدانـد آنها را احضار و الا بدون احضار طرفین به موضوع رسیدگی می‌نماید.

مادهٔ (۲۷۸):

درصورتی‌که طرفین دعوی احضار شـده باشـند محکمـهٔ تمیـز از آن‌هـا استفسارات لا زمه را می‌نماید. استفسارات محکمه وجوابـات طـرفین کـه برای یکبار به عمل می آید در کتاب ضبط دعوی قید و به امضای جـواب دهنده رسانیده می‌شود.

مادهٔ (۲۷۹):

ترتیب رسیدگی اعـلام خـتم تحقیقـات محکمـه اتخـاذ رأی ابـلاغ حکـم و تفویض فیصله خطها در محکمه تمیز بطریقی اجـرأ مـی‌گـردد کـه طبــق احکـــام ایـــن قـــانون در محـــاکم ابتدائیـــه و مرافعـــه تجـــارتی مقـــرر است.

مادهٔ (۲۸۰):

مقصد از رسیدگی تمیز تشخیص این امر است که احکام و یـا قرارهـای صادره ای محاکم ابتدائیه و مرافعه که نسبت به آن تمیز طلبـی بـه عمـل آمده موافق مواد قانونی صادر شده است یا نه:

در صورتی‌که احکام و قرار های محکمه ابتدائیه و محکمه مرافعه به تائید هم مطابق قانون صادر شده باشد از طرف محکمه تمیز تائید می‌گردد. و در حـالی‌که احکام و قرارهـای صـادره محـاکم دو گانـهٔ مـذکور بـا هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

متناقض باشد همان قرار و حکمی‌که مطابق مواد قانونی صادر شده از طرف محکمهٔ تمیز تائید گردیده و به موضوع خاتمه داده می‌شود.

مادهٔ (۲۸۱):

در صورت های ذیل محکمهٔ تمیز قرار یا حکم محکمه مرافعه را نقض نموده امر تصحیح آن‌ها را می‌دهد:

الف: اگر حکم و یا قرار بر خلاف مواد قوانینی صادر شده باشد که محاکم تجارتی به تطبیق آن مکلف اند.

ب: اگر مواد قرارداد منعقده بین طرفین را محکمهٔ مرافعه غلط تفسیر نموده باشد.

ج: اگر احکام و قرارهائی‌که در یک موضوع از طرف محکمهٔ مرافعه صادر شده با هم متضاد باشند.

د: اگر دلایلی را که یکی از طرفین جهت اثبات دعوی ارائه کرده بدون اسباب قانونی رد شده باشد.

مادهٔ (۲۸۲):

هر فیصله و قراریکه از محکمهٔ تمیز تجارتی صادر می شود قطعی می-باشد.

مادهٔ (۲۸۳):

در صورت های مذکور مادهٔ (۲۸۱) حکم و یا قراری‌که نسبت بآن تمیز طلبی به عمل آمده نقض می شود اگر چه تمیز طلب به آن سببی که طبق مادهٔ (۲۸۱) موجب نقض است استناد نکرده باشد.

مادهٔ (۲۸۴):

محکمهٔ تمیز تجارتی در صورتی‌که بنابر علل مذکور مادهٔ (۲۸۱) یک قرار و یا حکم را نقض نماید دعوی را به محکمهٔ مرافعه تجارتی جهت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسیدگی مجدد و تصحیح حکم یا قرار ارجاع می‌دارد و محکمهٔ مرافعه بر موضوع غور مجدد نموده اگر اعتراضات محکمهٔ تمیز را وارد یافت. فیصله جدید صادر می نماید که این فیصله اصولاً قابل تمیز طلبی است ولی در صورتی‌که محکمهٔ مرافعه به صحت قرار و یا حکم سابقه خود اصرار ورزد اعتراضات محکمهٔ تمیز را با دلایل رد می نماید و محکمه تمیز دوباره موضوع را مورد رسیدگی قرار داده در ماهیت دعوی متنازع فیه خودش اصدار حکم می نماید.

مادهٔ (۲۸۵):

در صورتی‌که محکمه تمیز در مورد صلاحیت یک محکمه راجع به رسیدگی یک دعوی حکم صادر نماید دعوی را به محکمهٔ مربوطه جهت رسیدگی می فرستند .

باب پنجم

محصول فیصله خط ها، قیمت وثایق و مصارف محاکم تجارتی

فصل اول

محصول فیصله خط ها

مادهٔ (۲۸۶):

محصول فیصله خط های محاکم تجارتی بر اساس قیمت محکوم به ترتیب ذیل اخذ می گردد:

الف: از فیصله خط های صادرهٔ محاکم ابتدائیهٔ تجارتی فیصد (۸) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می‌گردد.

ب: از فیصله خط های محکمهٔ مرافعه تجارتی فیصد (١٦) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله گرفته می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: از فیصله خط های محکمهٔ تمیز تجارتی فیصد (۲۲)محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می‌گردد.

مادهٔ (۲۸۷):

هر گاه در محاکم ابتدائیه ادعای مدعی بر مبلغ زیاد بود و در محکمه یک قسمت آن باثبات برسد از مبلغ مثبته طبق فقرهٔ (۱) مادهٔ ۲۸٦ از محکوم علیه محصول فیصله اخذ و از مدعی که محکوم علیه نیست فیصد(۱) مبلغ متباقی که مورد ادعای اصلی او بوده و باثبات نرسیده بنام محصول عدم اثبات اخذ می گردد. و درصورتی‌که مدعی نتواند هیچ جزئی از مبلغ مورد ادعایی خود را باثبات برسانند از او یک فیصد تمام مدعابه بنام محصول عدم اثبات گرفته می‌شود.

مادهٔ (۲۸۸):

اگر فیصلهٔ محکمهٔ ابتدائیهٔ تجارتی در محکمه مرافعه کاملاً تائید شود باستثنای قیمت وثیقه فیصله خط مبلغ (۵۰)افغانی تکت صکوک که در حین اقامهٔ دعوی اخذ می‌گردد کدام محصول دیگر ندارد. اگر محکمه مرافعه حکم محکمه ابتدائیه را در مورد مبلغ محکوم به قسماً تغییر دهد از آن مقدار از مبلغ محکوم به که در حکم محکمهٔ مرافعه تائید شده دوباره محصول گرفته نمی شود ولی از آن مقدار یکه در حکم محکمهٔ مرافعه لغو شده یک فیصد محصول عدم اثبات از محکوم له محکمهٔ ابتدائیه اخذ می گردد. هرگاه محکمهٔ مرافعه حکم محکمهٔ ابتدائیه را کاملاً لغو و حکم جدیدی بر علیه محکوم به ابتدائیه صادر کند او مکلف است از مبلغ محکوم به محکمهٔ ابتدائیه محصول عدم اثبات و از محکوم به محکمه مرافعه (١٦) فیصد محصول بپردازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۲۸۹):

احکام مادهٔ (۲۸۸) در محکمهٔ تمیز نیز در مورد احکامیکه راجع به فیصله های محکمهٔ مرافعه صادر می‌کند با در نظر گرفتن فقرهٔ (۳) مادهٔ (۲۸٦) تطبیق می‌گردد.

مادهٔ (۲۹۰):

در صورتی‌که دعوی در محاکم ثلاثهٔ تجارتی به‌اساس اصلاح یا حکمیت حل و فصل گردد محصول مبلغی که در نتیجهٔ اصلاح و یا حکمیت به تادیه آن موافقه به عمل آمده در محکمهٔ ابتدائیه از قرار (۸) فیصد در مرافعه (١٦) فیصد در تمیز (۲۲) فیصد و همچنان از
مبالغیکه در حالات اصلاح یا حکمیت از آن انصراف به عمل آمده یک فیصد محصول عدم اثبات بالمناصفه از طرفین دعوی اخذ می‌شود.
در حالی‌که بین طرفین نسبت به تادیه محصول و غیره مصارف طور دیگری موافقه به عمل آمده باشد طبق آن تعمیل می‌گردد.

فصل دوم
قیمت وثایق محاکم تجارتی

مادهٔ (۲۹۱):

هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی که در محاکم تجارتی اقامهٔ دعوی می‌نماید مکلف است ادعای خود را بروی عریضهٔ رسمی دو افغانیگی و در جائیکه عریضهٔ رسمی وجود نداشته باشد به درخواست سفید که دارای تکت صکوک دو افغانیگی باشد به محکمهٔ مربوطه تقدیم نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۲۹۲):

هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی که در یک محکمۀ تجارتی اقامه دعوی می‌نماید مکلف است حین تقدیم در خواست قبل از این‌که دعوی شان طبق احکام این قانون دائر گردد (۵۰) افغانی تکت صکوک به محکمه مربوطه حاضر آورد.

مادۀ (۲۹۳):

قیمت هر وثیقه که در محکمۀ تجارتی ترتیب می یابد از قبیل فیصله خط-ها، حجت، رسید خط اقرار خط قرار داد خط وکالت خط بیست افغانی است.

مادۀ (۲۹۴):

محصول مبلغ مندرج وثایقی‌که در مورد معاملات تجارتی در محاکم تجارتی ترتیب می‌گردد طبق آتی است:

الف: حجت خط فیصد (۲) مبلغ مندرج.

ب: ابراء خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

ج: اجاره خط اموال منقول فیصد (۳) مبلغ مندرج.

د: اقرار خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

هـ: رسید خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

و: قرارداد خط فیصد (۵۰) پول مبلغ مندرج .

ز: از وکالت خط های تجارتی و عموماً از اقرار خط هائی‌که در آن پول داخل نباشد باستثنای بیست افغانی قیمت وثیقه کدام محصول دیگری گرفته نمی‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۲۹۵):

محصول مندرج وثایق مذکور مادۀ (۲۹٤) و قیمت و ثایق را کسی می-پردازد که وثیقۀ به مفاد او ترتیب می یابد تنها وثیقۀ ابراء خط و رسید خط ازین حکم مستثنی است که محصول مندرج و قیمت وثیقۀ آن‌را طرفین طور مناصفه می پردازد.

در صورتی‌که طرفین راجع به تادیه محصول مندرج و قیمت وثایق تجارتی طور دیگری موافقه نموده باشند طبق آن محصول و قیمت وثیقه اخذ می‌گردد.

فصل سوم

حق التصدیق ومصارف محکمه

مادۀ (۲۹۶):

حق التصدیق از دو نوع تصادیق گرفته می‌شود:

الف: از تصدیق مطابقت مثنی با اصل.

ب: از سائر تصادیق.

مادۀ (۲۹۷):

حق التصدیق مطابقت مثنی باصل برای هر صفحه در محاکم تجارتی بیست افغانی می‌باشد. (۲۵) کلمه یک سطر و (۱۵) سطر یک صفحه محسوب می‌گردد و اگر در سطر کسر موجود باشد تام محسوب می-شود.

مادۀ (۲۹۸):

حق التصدیق سائر تصادیق که از دفتر محاکم تجارتی داده می‌شود بدون در نظر گرفتن تعداد سطور و صفحات (۲۰) افغانی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۲۹۹):

مصارف محکمه عبارت است از:

الف: مصارف مقتضیه اتخاذ تدابیر احتیاطی و تأمینات.

ب: مصارف لا زمه اهل خبره.

ج: مصــارف لازمه احـضار شهود.

د: مصارف لازمه اعلان و تبلیغ.

هـ: حق العمل وکیل دعاوی و یـا مشاور حقوقی.

مادۀ (۳۰۰):

اشخاص حقیقی و حقوقی که در محاکم تجارتی طرف دعوی مـی‌باشـند هرگاه در حین جریان دعوی درخواسـت رجـوع بـه اهـل خبـره، مطالبـۀ تأمینات و اتخاذ تدابیر احتیاطی را بنمایند مکلف اند مبلغ (۲۵) افغانی تکت صکوک بنام محصول قرار محکمه تـوام بـا عریـضه رسـمی بـه محکمـه مربوطه تقدیم کنند.

مادۀ (۳۰۱):

در محاکم تجارتی طرفی‌که اجرای یک امری را که در فیصلۀ دعوی مؤثر است مطالبه می‌نماید در حـالی‌که مطالبـه اش از طـرف محکمـۀ مربوطـه پذیرفته شود مکلف است هر گونه مصارف لازمه اجرای موضوع مطالبه شده را باساس تشخیص محکمه قبل از شروع به اجراآت نقداً بدسترس محکمه بگذارد.
اگر در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌گردد مصارف لازمـه را نقداً تادیه نکرد چنین محسوب می‌گردد که از درخواست خـود منـصرف شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۳۰۲):

در صورتی‌که محکمه بدون مطالبۀ یکی از طرفین اجرای یک امری را که در فیصله دعوی مؤثر است لا زم دیده و قراری مبنی بر آن صادر کند به تادیۀ مصارف لا زمه یکی و یا طرفین دعوی را مکلف می‌نماید.

مادۀ (۳۰۳):

طرفی‌که به موجب احکام این فصل مصارف لا زمه را تادیه می‌دارد در حالی‌که در نتیجۀ دعوی فیصلۀ محکمۀ مربوطه بر له او صادر شود باساس درخواست او جانب مقابل از طرف محکمه به پرداخت مصارف تادیه شده و حق العملی‌که بوکیل دعوی یا مشاور حقوقی پرداخته شده باشد مکلف می‌گردد.

باب ششم

تشکیلات محاکم تجارتی

فصل اول

محاکم ابتدائیه تجارتی

مادۀ (۳۰۴):

در هر یک از مراکز ولایات و حکومات اعلی مملکت جهت رسیدگی به اختلافات تجارتی یک محکمۀ ابتدائی تجارتی موجود می‌باشد.

مادۀ (۳۰۵):

رؤسا و اعضاء محاکم تجارتی تماماً انتصابی بوده و طبق اصول نامۀ استخدام ترفیع و تقاعد مامورین ملکی دولت تعیین می‌گردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۳۰۶):

تعداد هیأت قضائی محکمه تجارتی در مرکز وولایات بشمول رئیس سه نفر می‌باشد.

مادۀ (۳۰۷):

رؤسای محاکم ابتدائیه تجارتی در مرکز کابل رتبه (اول) و در ولایات رتبه (دوم) می‌باشد.

مادۀ (۳۰۸):

رتبه های اعضای محاکم ابتدائیه تجارتی طبق آتی است:

الف: اعضای محکمه ابتدائیه تجارتی کابل برتبه (دوم).

ب: اعضای محاکم ابتدائیه تجارتی ولایات برتبه (سوم).

مادۀ (۳۰۹):

در هر محکمۀ ابتدائیه یک نفر مدیر تحریرات که وظیفۀ منشی محکمه را نیز اجرأ می‌کند و صلاحیت قضائی ندارند موجود می‌باشد که رتبه او در محکمۀ ابتدائیه کابل (۳) و در محاکم ولایات (٤) می‌باشد.

ماموریــن اداری تایپست ها و مستخدمین محاکم ابتدائی تجارتی طبق تشکیل و بودجۀ وزارت عدلیه می‌باشد به قدر لزوم استخدام می‌گردند.

فصل دوم

محکمه مرافعه

مادۀ (۳۱۰):

در کابل یک محکمۀ مرافعه تجارتی موجود می‌باشد که طبق احکام این قانون به احکام و قرارهای صادرۀ محاکم ابتدائیۀ تجارتی کابل و ولایات

(c) ketabton.com: The Digital Library

استینافاً رسیدگی می‌نماید. وزارت عدلیه صلاحیت دارد عند الضرروت محاکم مرافعهٔ تجارتی دیگری در نقاط مختلف مملکت تأسیس نماید.

مادهٔ (۳۱۱):

هیأت قضائی محکمهٔ مرافعه تجارتی بشمول رئیس عبارت از سه نفر می‌باشد.که طبق مادهٔ (۳۰۵) این قانون تعیین می‌گردند و رتبه‌های شان قرار ذیل است:

الف: رئیس محکمه مرافعهٔ تجارتی برتبه (۱).

ب: اعضای محکمه مرافعهٔ تجارتی برتبه (۲).

مادهٔ (۳۱۲):

در محکمهٔ مرافعه تجارتی یک‌نفر مدیر تحریرات که وظیفهٔ منشی محکمه را نیز اجرأ می‌کند و صلاحیت قضائی ندارد برتبه (۳) موجود می-باشد.

سائر مامورین اداری تایپیست ها و مستخدمین محکمهٔ مرافعهٔ تجارتی مطابق تشکیل و بودجهٔ وزارت عدلیه بقدر لزوم استخدام می‌شوند.

فصل سوم

محکمهٔ تمیز تجارتی

مادهٔ (۳۱۳):

محکمهٔ تمیز تجارتی در کابل جهت وارسی و انجام امور تشکیل یافته است که به موجب مواد مصرحه این قانون از وظایف محکمهٔ مذکور شمرده شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ (۳۱۴):

هیأت قضائی محکمۀ تمیز تجارتی به شمول رئیس عبارت از سه نفر می‌باشند که طبق مادۀ (۳۰۵) تعین و رتبه های شان طبق آتی است:

الف: رئیس محکمۀ تمیز برتبه (۱).

ب : اعضای محکمۀ تجارتی برتبه (۲).

مادۀ (۳۱۵):

احکام مادۀ (۳۱۲) این قانون در مورد محکمه تمیز تجارتی نیز تطبیق می‌گردد.

فصل چهارم

مواد متفرقه

مادۀ (۳۱۶):

محاکم تجارتی در اجرای وظایف شان کاملاً آزاد و از هر گونه مداخله مصؤن اند تنها بودجه و تشکیلات شان بوزارت عدلیه مربوط است.

مادۀ (۳۱۷):

در تعیین رؤسا و اعضای محاکم تجارتی باید قبل از همه اهلیت علمی و معلومات مسلکی اشخاص در نظر گرفته شود. وزارت عدلیه مکلف است که در مورد بودجۀ محاکم تجارتی خصوصیت دستگاه و مقام محاکم تجارتی را در نظر داشته باشد و در راه تسهیل و اجرای وظایف شان هر گونه وسایل مورد ضرورت را فراهم و تدابیر لازمه اتخاذ نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ (۳۱۸):

قوماندانی های امنیهٔ کابل و ولایات مکلف اند احکام و اوامر محاکم تجارتی را که طبق احکام این قانون صادر می‌گردد اجرأ نماید.

مادهٔ (۳۱۹):

محاکم ثلاثهٔ تجارتی صلاحیت دارند د ر مواردیکه لا زم ببینند از معلومات مسلکی تجار خبیر، و با تجربه حوزهٔ قضائی مربوطه و اطاقهای تجارت در مورد تثبیت و توضیح عرف و عادت تجارتی استفاده نمایند.

مادهٔ (۳۲۰):

تا زمانی‌که محکمه محصول فیصله خط های صادره را اخذ و تکت صکوک را به کتاب مربوطه آن نصب و باطل شد ننمایند مجاز نیست فیصله خط را بیکی از طرفین دعوی و یا هر دوی شان تفویض نماید.*

مادهٔ (۳۲۱):

تکت های صکوک که بکتاب ثبت محکمه نصب می‌گردد باید روی تکت های مذکور به مهر باطل شد ممهورگردد.

مادهٔ (۳۲۲):

در محاکم تجارتی اصحاب دعوی در هر مرحله اعم از ابتدائیه مرافعه و تمیز می‌توانند از ادعای خود منصرف شوند در این حال هرگاه رسماً دعوی دائر و بجریان نه افتیده و بکتاب ضبط دعوی ثبت نگردیده باشد ایجاب اخذ کدام محصول را نمی نماید و باید موضوع از آجندا محکمه

---

* ماده ۳۲۰ تعدیل گردیده، در بخش تعدیلات مراجعه شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خارج و بدوسیه مربوط خاتمه داده شود والی اگر محصول دائر گردیدن تأدیه و دعوی بجریان افتیده و به کتاب مربوطه ثبت گردیده باشد از طرفی که از ادعای خود صرف نظر نموده مطابق مواد این قانون محصول معینهٔ عدم اثبات اخذ و فیصله خط رسمی محکمه در موضوع صادر می‌گردد در حالی که به مقابل ادعای مدعی مدعی علیه دعوی متقابل به محکمه اقامه نموده و با شخص ثالث در جریان دعوی شامل گردیده باشد در مورد قبول تقاضای انصراف موافقهٔ مدعی علیه و یا شخص ثالث شرط است.

مادهٔ (۳۲۳):

وزارت عدلیه مکلف است تشکیلات کافی اداره ثبت اسناد و علائم تجارتی را و همچنان تشکیلات کافی برای امور افلاس و ورشکست که طبق اصولنامهٔ افلاس و ورشکت به محاکم ابتدائیهٔ تجارتی مربوط است در بودجهٔ محاکم تجارتی شامل نماید.

مادهٔ (۳۲۴):

این قانون دو ماه بعد از تاریخ نشر آن در جریدهٔ رسمی مرعی الاجراء است.

یوم چهارشنبه مؤرخ (۱۰) برج جدی (۱۳٤۳) هـش مطابق ۱۷ ماه شعبان المعظم (۱۳۸۳) هـق تاریخ نشر در جریدهٔ رسمی (۱۷) حوت (۱۳٤۳) هـ ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعدیلات قانون اصول محاکمات تجارتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان شماره (۲۸۱) مؤرخه ۱۳۵۳/۲/۲۵ صدارت عظمی

شاغلی داکتر عبدالمجید عدلیه وزیر!

مجلس وزرأ تحت فیصله شماره (٤۹۱) درجلسه تاریخی ۱۳٥۳/۲/۲٤ با ملاحظهٔ ورقه عرض مؤرخ ۱۳٥۳/۲/۲٤ وزارت عدلیه راجع به تعدیل مادهٔ (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجارتی مراتب آتی را تصویب نمود:

تعدیل مادهٔ (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجارتی که به مهر دارالانشاء رسیده منظور است.

مراتب تصویب مجلس عالی وزراء که به شرف منظوری حضور رئیس دولت جمهوری افغانستان رسیده وبه شمارهٔ (۳٥٤) مؤرخه ۱۳٥۳/۲/۲٤ ثبت گردیده به شما اطاع داده شد تا در نشر آن به جریدهٔ رسمی اقدام گردد.

داکتر محمد حسن شرق

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعدیل ما ده (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجارتی.

۱- پس ازاعلام ختم محاکمه روز و ساعتی برای ابلاغ حکم معین می‌شود.

حکم در جلسه علنی محکمه قرائت می گردد.

دفتر تحریرات محکمه پس از امضاء و مهر فیصله ازطرف هیئات قضائی به تعداد اصحاب دعوی فیصله خط ها را تهیه و به طرفین دعوی تفویض می نماید.

دفتر تحریرات مکلف است بعد از ابلاغ حکم درمورد تحصیل محصول فیصله از محکوم علیه به شعبه مربوطه تحصیلی حکومت رسما اطلاع دهد.

در صورتی‌که محکوم علیه باساس ابلاغ حکم باخذ تعرفه و تادیه محصول ذمت خویش حاضر گردد ضرورت به اطلاع شعبه تحصیلی ندارد.

۲- فیصله هائی که قبل ازنفاذ این ضمیمه بنابر عدم تادیهٔ محصول تعمیل نشده تابع این تعدیل می‌باشد.

۳- این حکم بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می‌گردد.

(تعدیل فوق درجریدهٔ رسمی شماره (۲۷۳) مؤرخ ۱۳۵۳/۲/۳۰ به نشررسیده است)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library